

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Vruća jesen?

Vrelo ljeto je polako na izmaku, a predsjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća najavljuje nam »vruću jesen« s puno aktivnosti za dužnosnike, udruge i pojedince u hrvatskoj zajednici. Već i sutrašnja sjednica Izvršnog odbora obilovat će »vrućim« temama, a ako prijedlozi »prođu« uskoro će se naći i pred vijećnicima.

Na dnevnom redu sutrašnje sjednice Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća naći će se prijedlog odluke o osnutku Fondacije »Dom Hrvata« za čije bi sjedište, prema planu, trebala biti kupljena i nekretnina u Subotici, raspravljat će se i o Platformi za budućnost informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji, a na dnevnom redu bit će i HKC »Bunjevačko kolo« i financiranje »Dužijance« kao i druge teme.

Predsjednica IO HNV-a, govoreći o aktualnim temama, prije svega o onoj najznačajnijoj a to je prijedlog za osnivanje Fondacije i kupovinu nekretnine, istaknula je kako bi na taj način bilo trajno riješeno pitanje sjedišta HNV-a, zatim Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata a možda i NIU »Hrvatska riječ«. Prema prijedlogu Fondacija bi se osnovala po ugledu na druga nacionalna vijeća i imala bi za cilj prikupljanje sredstava za financiranje rada, projekata i vršenja nadležnosti Vijeća i ustanova čije je Vijeće osnivač. No, samo osnivanje Fondacije i kupovina nekretnine financiralo bi se iz proračuna HNV-a, donacija ili kredita, a vijećnici su na neki način već dali »zeleno svjetlo« ovome prijedlogu usvajanjem izmjena i dopuna proračuna gdje je najveća stavka upravo namijenjena kupovini nekretnine u iznosu od preko pet milijuna dinara.

Ovo nije prva inicijativa za kupovinu i opremanje jedne reprezentativne nekretnine za potrebe institucija hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Dosadašnje inicijative nisu bile uspješne, a kako će se ova završiti odlučivat će vijećnici vrlo brzo.

J. D.

Predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić objašnjava gdje će biti utrošeno više od pet milijuna dinara iz proračuna Vijeća za 2008. godinu	
HNV osniva Fondaciju »Dom Hrvata«	4,5
Problemi u svezi s financiranjem emisije na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj u Baču	
Od zanosa do potištenosti	6,7
Multimedijalna instalacija »Public bath« Lee Vidaković u Subotici	
Fekete kupatilo, stjecište mnogih priča	28
ITF Subotica Futures 10.000 \$	
Teniske nade u Dudovoj šumi	42

Predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić objašnjava gdje će biti utrošeno više od pet milijuna dinara iz proračuna Vijeća za 2008. godinu

HNV osniva Fondaciju »Dom Hrvata«

*To je najjednostavniji način da HNV trajno riješi pitanje svojeg smještaja *
Za cjelokupnu realizaciju projekta Fondacije potrebno oko 8 milijuna dinara*

Na posljednjoj sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća, koja je održana krajem srpnja, vijećnici su, među ostalim, usvojili izmjene i dopune proračuna HNV-a za ovu godinu. Najveća stavka u tom proračunu, točnije 5.261.557 dinara, namijenjeno je kupnji »nekretnine«. U razgovoru za HR predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić* otkriva kako će navedena sredstva biti usmjerena za osnatak Fondacije »Dom Hrvata«, čije bi se sjedište trebalo nalaziti na jednoj od adresa u užem centru Subotice, prikladnoj za najvažniju

Slavica Peić

hrvatsku instituciju u Srbiji. Inače, odluka o osnutku Fondacije naći će se na dnevnom redu sutrašnje sjednice Izvršnog odbora HNV-a. Kako se navodi u obrazloženju predložene odluke, Fondacija se osniva u cilju prikupljanja sredstava za financiranje rada, projekata i vršenja nadležnosti Vijeća i ustanova čiji je osnivač Vijeće.

Kako je došlo do ideje o osnutku Fondacije »Dom Hrvata«, za čije bi sjedište trebala biti kupljena nekretnina?

Kao što vidite, HNV radi u oskudnim uvjetima. Imamo problem s arhiviranjem dokumentacije. Zatim, imamo problem oko održavanja sastanaka sa strankama, jer predsjednik HNV-a i IO

HNV-a koriste isti ured. Ispod sjedišta Vijeća imamo kavanu, ljeti bar na otvorenom, što je neprikladno za najviše tijelo jedne nacionalne manjine. Druga stvar je da za ove prostorije plaćamo zakupninu u protuvrijednosti od oko 300 eura mjesečno HKC »Bunjevačko kolo«. Ako održavamo sjednice Vijeća, za iznajmljivanje dvorane plaćamo dodatnih 100 eura u dinarskoj protuvrijednosti, ako zimi grijemo tu dvoranu to se doplaćuje još dodatnih 100 eura, i to su značajni iznosi.

S LHB bankom, koja nas prati, dogovorili smo se da, ukoliko nam zatreba, od njih dobijemo hipotekarni kredit s odloženim početkom otplate od 6 mjeseci, te da umjesto da plaćamo zakupninu, otplaćujemo nekretninu koju kupimo, a koja bi bila vlasništvo Fondacije »Dom Hrvata«. To je najjednostavniji način da HNV trajno riješi pitanje svojeg smještaja, jer smo od svih nacionalnih vijeća na teritoriju Subotice u najnepovoljnijem položaju po pitanju smještaja.

Izvršni odbor je pripremio prijedlog odluke o osnutku Fondacije i ako prijedlog bude usvojen bit će poslan na razmatranje na sjednicu Vijeća.

Prvi korak je bio da se rebalansom planiraju sredstva za veću investiciju. Druga stvar koja nam se nametnula, s obzirom na kratko vrijeme jer je sada vrlo povoljna situacija s obzirom na stagnaciju eura, je da se ta sredstva što prije usmjere tamo gdje su namijenjena. I druga nacionalna vijeća su to riješila kroz osnatak fondacije, tako recimo MNV ima tri fondacije. U osnivanju fondacije mogu sudjelovati i druge pravne i fizičke osobe, donatori i svi koji žele pomoći zajednici. U tom slučaju ta nekretnina više nije vlasništvo HNV-a, jer jednoga dana Republika Srbija može postaviti pitanje vlasništva, ukoliko HNV prestane postojati. To neće biti ni danas ni sutra, ali u praksi Europske Unije ne postoje nacionalna vijeća kao takva, budući da su ljudske i lične slobode maksimalno razvijene. Ali i dalje će postojati potreba za mjestom gdje će hrvatska zajednica obavljati sve one aktivnosti koje su sada u ingerenciji HNV-a. »Dom Hrvata« bi imao trajniju namjenu, ostao bi pokoljenjima iza nas, a postojanje Fondacije bi se moglo iskoristiti radi privlačenja sredstava putem raznih natječaja u Republici Srbiji, Republici Hrvatskoj i EU. Kupnja nekretnine će biti transparentna, a stručna služba Grada Subotice će voditi cijeli taj postupak.

Kako su se sredstva od 5,2 milijuna dinara akumulirala?

Ta sredstva nisu sva na računu, ali riječ je o sredstvima koja su planirana već godinama. Tako smo već 2007. zatekli 1.077.000 dinara sredstava na kontu 495 za tzv. odložene prihode i primljene donacije.

Jedan dio tih sredstava je pristigao još 2006. iz donacija Republike Hrvatske. Koja je tada bila namjena utroška tih sredstava od strane tadašnjeg vodstva nije mi poznato, ali je u pitanju investicija koja bi pospješila rad Vijeća.

U međuvremenu je formirana »Cro-Media«, koja u vrijeme prijavljivanja na natječaj pokrajinskog tajništva nije imala svoj račun, pa smo s dotičnim tajništvom dogovorili da se naš račun privremeno iskoristi za njihova sredstva, pa da im ona kasnije budu prebačena. Tako se na našem računu zateklo još 500.000 dinara za ovu projekt. I onda su nam između 20. i 27. prosinca stigla sredstva koja dobivamo mjesečno, plus razlika unatrag za cijelu godinu, jer smo tijekom 2007. dobivali umanjena sredstava za otprilike 20 posto. Tako nam je pri samom kraju godine stiglo još ukupno 1.500.000 dinara. Tako je došlo do tih 3 milijuna dinara. Odmah početkom 2008. vraćamo sredstva »Cro-Medii«, i ostala sredstava ostaju nama na računu, računajući ako dođe do povećanja prihoda za ovu godinu, a došlo je do povećanja prihoda koje Vijeće ostvaruje iz proračuna Republike Srbije. Smatrali smo kako dodatnom uštedom i sredstvima koja su nam se našla na računu do kraja godine možemo osigurati iznos od nešto preko 5 milijuna dinara za kupovinu nekretnine. Ukoliko okolnosti budu pozitivne u smislu uključivanja i drugih donatora, možda nam kredit kod banke neće niti biti potreban da bismo zaokružili ovu investiciju.

Planira li se pomoć Republike Hrvatske u realizaciji ovog projekta?

Republici Hrvatskoj smo se obraćali više puta. Ali kada su počela ulaganja oko gimnazije, dobili smo odgovor da oni nisu voljni ulagati u nekretnine u Srbiji. Ne znam hoće li RH biti spremna ulagati u »Dom Hrvata« i na koji način.

Kolika su sredstva potrebna za cjelokupnu realizaciju projekta Fondacije?

Oko 8 milijuna dinara. U Fondaciji mogu sudjelovati, i kasnije se priključivati i druge pravne ali i fizičke osobe, te postoji jedno razmišljanje

nje kako bi i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata također mogao tu imati svoje prostorije i sudjelovati kao donator. Spominjala se i NIU »Hrvatska riječ«.

Mi bismo se potom kao Fondacija »kačili« na sve natječe i intenzivno radili na opremanju objekta Doma, ali ne samo to, već bismo kao fondacija radili i na pomoći studentima, udrugama kulture... U HNV-u uvijek postoji opasnost kod kriterija kome dati sredstva, s obzirom da kriteriji zapravo ne postoje. Naravno, kod iznimnih situacija HNV sukladno svojim ovlaštenjima »uskače«, ali je to uvijek bolna tema, jer ne želimo nikoga oštetiti niti kod udruga stvoriti dojam da je netko favoriziran. Kuratorij Fondacije bi imao devet članova i radio bi na praćenju svih natječaja. Statut Fondacije donosi kuratorij, koji će donijeti i pravilnik u kojem će biti jasno definirani kriteriji po kojim će biti obavljana raspodjela sredstava. Mi kao nacionalno vijeće takav pravilnik nemamo jer to jednostavno nije predviđeno za nacionalna vijeća. Ona nisu ta koja financiraju ni udruge, niti pojedince.

Kako komentirate zamjerke članice IO HNV-a Antonije Čota po pitanju izmjena i dopuna proračuna HNV-a za 2008. godinu, a koje su iznesene i u njezinom tekstu u prošlom broju »Hrvatske riječi«?

Što se tiče tri milijuna dinara kojih nije bilo prilikom usvajanja završnog računa za 2007. godinu, to sam već objasnila. Sljedeća stvar je 0,00 sredstava izdvojenih za udruge kulture, informiranje i službenu uporabu jezika. Ako pogledate planove rada, vidite planirane iznose, a izvršenja su nula sredstava. Jednostavno, nema transfera sredstava. Nije ni predviđeno da mi financiramo KUD-ove, informiranje i obrazovanje, već je ranijih godina postojao transfer sredstava preko HNV-a. S obzirom da unazad 3 godine takvog transfera nije ni bilo, ne želimo više stavljati fiktivne cifre na papir već u program stavljamo samo ono što se doista planira i izvrši.

Što se tiče primjedbe u svezi s 900.000 dinara sredstava za troškove održavanja sjednica, za prvu polovicu godine izvršenje je bilo 400.000 dinara, onda i za drugu mora biti isto. A računam da će biti više sjednica vijeća, odbora i odjela jer se pripremamo za nove izbore. Tamo gdje se moglo tamo se štedjelo. Primjerice, reprezentacija za 2008. je planirana 600.000 dinara, a izvršeno je 210.000 dinara.

Zamjera nam se i da je za stimulaciju mladim talentima iz kulture, obrazovanja i informiranja izdvojeno »sramnih« 120.000 dinara, a za pomoć studentima »sramnih« 200.000 dinara. Iz prethodnog IO smo naslijedili stipendiranje četiri studenta. Jedan je završio, te sada imamo tri studenta i mi redovito plaćamo njihove stipendije. Budući da smo im za prvi dio godine isplatili stipendije, ovo su sada sredstva za drugi dio godine. To je onoliko koliko su njihove stipendije.

Nadalje se kaže kako je više sredstava izdvojeno za tzv. specijalizirane usluge »pod kojima

se kriju honorari odvjetnicima za izgubljene sporove!« S punom odgovornošću tvrdim da mi ni jednog odvjetnika nismo platili, takvi računi nisu plaćeni. Specijalizirane usluge su usluge knjigovodstvenog birao, usluga spremačice, usluga održavanja računalnog sustava.

Što se tiče isplate nostrifikacija diploma prijateljima ili rođacima, to isto nije točno. Nije isplaćena nijedna nostrifikacija diplome, mada je na sjednici IO HNV-a na slučaju jednog profesora bila donesena odluka da se isplati nostrificiranje diplome. Međutim, opet se vraćamo na problem o kojem smo govorili na početku, zbog nedostatka pravilnika po kojima bi se udruge i pojedinci financirali, do isplate nostrifikacije nije došlo.

Što se tiče navoda da se započete sjednice nikada ne završavaju, radi se samo o jednoj sjednici u kojoj je završen onaj dio koji je bio hitan i bitan, a to je bila raspodjela sredstava Ministarstva kulture Republike Srbije. Taj je natječaj raspisan u ožujku i oni iz Ministarstva krajem svibnja sjetili su se da su zaboravili materijal negdje u ladici i da počinju godišnji odmori i onda nam rekli: e sad brzo napravite raspodjelu sredstava. Ta sjednica je zakazana, ta točka je obrađena i sredstva su određena. Inače, do dana današnjega sredstva nisu prebačena.

Za izmjenu i dopunu proračuna HNV-a za 2008. 19 vijećnika je glasovalo za, pet je bilo suzdržanih, a nitko nije glasovao protiv. Dvoje nije uopće glasovalo. I ako njima nije jasan proračun, onda ja nemam što objašnjavati.

Također, nama se spočitavalo kako HNV ima sredstva na računu i ne želi platiti sredstva za održavanje manifestacije »Tragovi Šokaca«. Mi ne možemo isplaćivati ona sredstva koja nisu unaprijed isplanirana, pogotovo ako se radi o tako velikim iznosima. Drugo, iako to ne možemo raditi, onaj dio manifestacije koji nije mogao proći a da prethodno nešto nije plaćeno, mi smo »premostili« praveći ugovor s tom udrugom, da će onoga momenta kada ta sredstva pristignu ona nama biti vraćena. Ono što se moralo, to je i ostvareno. Mislim da je članica IO zadužena za kulturu prije no što je izišla u javnost s potpuno pogrešnim podacima bila dužna izravno se obavijestiti, kako ne bi dovodila u zabludu čitateljstvo i širu zajednicu. Kao predsjednica IO HNV-a, od članice zadužene za kulturu očekivala sam mnogo više

zalažanja i kako se kasnilo s dobivanjem sredstava namijenjenih održavanju manifestacije »Tragovi Šokaca« intenzivnije sam se uključila u kontakte s Pokrajinskim tajništvom za propise, upravu i nacionalne manjine, objasnivši im kako je time u pitanje dovedena naša najveća manifestacija u ovoj godini. Oni su nam potom dali veći dio tih sredstava i do posljednjeg dinara je sada sve regulirano, čak i ono što će se dešavati u listopadu. Osim ovih sredstava osigurana su sredstva za obuku udruga u svezi s pisanjem projekata za natječe i ta sredstva će biti prebačena početkom rujna mjeseca.

Kada će ta obuka biti održana?

Plan nam je u rujnu održati seminar za predstavnike udruga kulture, jer je broj udruga koje sudjeluju na natječajima »prepolovljen« u odnosu na prošlu godinu. Tu se nešto mora uraditi jer udruge ne mogu biti naslonjene na nas u smislu da ih mi financijski podržavamo. To ne znači da im nećemo pomoći, napisati projekt umjesto njih, ali ne možemo mi planirati njihove manifestacije. A manifestacije se ponekad, budući da nisu dobro koordinirane, međusobno prepliću, te se moraju bolje isplanirati jer će se time postići veće sudjelovanje ne samo dužnosnika nego i članova šire hrvatske zajednice. Od velike je važnosti da nam udruge šalju svoje planove i projekte, da nas kontinuirano i blagovremeno obavještavaju o aktualnim problemima, kako bi se problemi rješavali prije i sa što manje nepotrebnog stresa. Primjedba na rad udruga od strane ustanova koje su raspisale natječe jest da udruge uopće ili blagovremeno ne šalju dokumentaciju o utrošku tih sredstava što ima za posljedicu da im se u sljedećoj godini ne dodjeljuju novčana sredstva. I tako se stalno vrtimo u krug. Taj se krug mora prekinuti, a uposlenici Ureda HNV-a, svi dužnosnici, nadam se i buduća Fonadacija »Dom Hrvata« i ubuduće će služiti našim sunarodnjacima u ostvarivanju njihovih prava u obrazovanju, kulturi, informiranju i službenoj uporabi jezika. Po svemu sudeći čeka nas »vruća« jesen, puno aktivnosti te pozivamo sve dužnosnike, udruge, pojedince koji žele dati svoj doprinos u radu i međusobnom komuniciranju, da podrže ove napore ne samo radi nas samih, nego prije svega radi budućih generacija. ■

Sutra sjednice Izvršnog odbora HNV-a

Nastavak Prve izvanredne sjednice Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, prekinute 23. lipnja ove godine, održat će se u subotu, 23. kolovoza, u sjedištu Vijeća. Bit će razmatrane preostale točke dnevnog reda – zauzimanje stava u svezi najavljenog Tjedna vojvođanskih Hrvata u Zagrebu, te donošenje odluke u svezi HKK »Bunjevačko kolo« i financiranja »Dužijance«. Nakon izvanredne sjednice održat će se i 57. redovita sjednica na kojoj će se, među ostalim, raspravljati o prijedlogu Odluke o osnivanju Fondacije »Dom Hrvata«, o Platformi za budućnost informiranja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji, te razrješnju starog i imenovanju novog člana HNV-a u posebnom Povjerenstvu Generalnog konzulata Republike Hrvatske glede odobravanja financijskih sredstava. Također će članovi Izvršnog odbora biti upoznati s Obavještenjem Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« od 6. kolovoza 2008. godine.

Problemi u svezi s financiranjem emisije na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj u Baču

Od zanosa do potištenosti

*Dvoje preostalih članova redakcije rade bez i dinara honorara **

*Općina Bač financira rad cijele radijske postaje, a ne pojedinačnih emisija **

Financijer emisije, po ugovoru, trebao bi biti HKPD »Dukat« iz Vajske, no u tom se dijelu ugovor ne provodi

Svi koji su, prije nešto više od tri godine, sudjelovali u pokretanju prve radijske emisije na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj u Baču, sada su pomalo razočarani. Niti više ima entuzijazma među njima, niti ima previše onih koji bi s velikim optimizmom gledali na budućnost te emisije. Tri su godine

prošle, a čitav se projekt, poslije 150 emitiranja, te nakon svećanih obilježavanja godišnjica i okruglih brojeva emisija, sveo na dvočlani uređivački i izvršiteljski tim: *Ivicu Straćinskog i Mariju Vuković*. Jedino njih dvoje i dalje svakoga tjedna pripremaju emisiju, ali sve troškove plaćajući iz svojih džepova. Nitko im, kažu, ne nadoknađuje niti osnovne troškove koje imaju (benzin, internet, DVD-e, rad na vlastitim računalima), a kamoli da uopće smiju pomisliti na honorare.

Može li se ta emisija, uz takvu skrb onih koji su tu izgleda samo kad treba slaviti, razvijati i napredovati?

LIJEPO ZAMIŠLJENO, LOŠE IZVEDENO: Iako je u ekipi koja od prvog dana producira emisiju »Zvuci bačke ravnice«, Ivica Straćinski emisiju uređuje tek od prije osam mjeseci. Dužnost je, kaže, preuzeo nakon što se

iz redakcije povukao dotadašnji urednik, inače predsjednik HKPD »Dukat« iz Vajske *Pavle Pejčić*.

»Od samog početka dogovarali smo se s predstavnicima Generalnog konzulata RH u Subotici, kao i s predstavnicima Općine Bač, o materijalnoj pomoći ekipi ove emisije, ali nikad nije bilo konkretnog dogovora«, kaže Ivica Straćinski. »Načelno je dogovoreno da financiranje emisije ide preko HKPD »Dukat«, jer naša emisija nema račun u banci. »Dukat« je potpisao i ugovor s Radio Bačkom, a u emitiranje emisije krenulo se u ljeto 2005. bez jasno i precizno utvrđenog načina financiranja, išlo se s entuzijazmom. Sve je to bilo fino zamišljeno, ali je loše izvedeno. Prema mojim informacijama, nekog je novca i bilo uplaćenog na račun »Dukata« za potrebe emisije, ali mi u uredništvu o tome nismo obaviješteni.«

Ivica Straćinski kaže kako je obaviješten samo o jednoj uplati na račun »Dukata«, a za potrebe emisije, ali ni tada novac nije stigao do njih.

»Budući da je tada HKPD »Dukat« bio u krizi, mi iz uredništva emisije odlučili smo odreći se tih sredstava u korist »Dukata«. Riječ je o jednokratnoj uplati od 500 ili 600 eura od Generalnog konzulata, ne sjećam se više točno. Poslije toga jednom prigodom dobili smo, kao honorar, po 100 eura, nas troje iz emisije, a od tada naovamo – ništa. Budući da sam i sam bio član »Dukata«, tražio sam na uvid financijsko izvješće udruge, ali ga nikad nisam dobio.«

PROBLEM I POLITIČKI: Prvi urednik i, uz vlč. *Stipana Bošnjaka*, tadašnjeg župnika u Plavni, jedan od inicijatora pokretanja emisije, predsjednik HKPD »Dukat« iz Vajske *Pavle Pejčić*, na problem gleda drugim očima:

»Ja sebe i dalje smatram urednikom emisije, jer sam predsjednik HKPD »Dukat«, koji je osni-

Radio Subotica

Program na hrvatskom jeziku Radio Subotice za sada je jedini radijski program na hrvatskom jeziku u Srbiji, za koji se može reći da ima riješeno pitanje financiranja. Program priprema četvero zaposlenika i oko 15 vanjskih suradnika. U početku, do 2001. godine taj je program emitiran radnim danima po jedan sat dnevno, nakon toga radnim danima po dva sata dnevno, zatim se od 2005. proširio i na dane vikenda, također dva sata dnevno, da bi od 2007. godine program bio emitiran svakog dana po tri sata.

vač emisije«, kaže *Pavle Pejčić*. »»Dukat« je pokrovitelj te emisije i sve ide preko žiro računa te udruge. Nažalost, Ivica Straćinski to ne priznaje. Dok sam god predsjednik »Dukata«, bit ću i urednik emisije. Financiranje ranije jest išlo preko »Dukata«, ali sada trenutačno ne ide i neću to dopustiti dok se stvari u svezi s tom emisijom ne riješe. Predlagao sam različite načine da se sredstva namijenjena emisiji iskoriste i donatorima opravdaju,

Pavle Pejčić

Ivica Straćinski

ali niti jedan od mojih prijedloga nije prihvaćen. A, ja da isplaćujem bez mogućnosti to i opravdati, e to neću. Problem je i to što se u toj emisiji propagiraju LDP i neke druge stranke, a ja smatram da niti jedna stranka ne bi trebala imati mjesta u takvoj emisiji.»

NEMA NI TRAŽENIH 8000 DINARA MJESEČNO: S druge strane, Ivica Straćinski tvrdi kako Pejčićevi prijedlozi za podizanje novca s računa nije mogao prihvatiti, jer je od njega traženo nešto na što on nije niti mogao pristati:

»Sve račune za benzin, koji sam od 2006. godine na ovamo potrošio radi pravljenja emisije, odlaska u Bač ili na teren, čuvam, ali te račune, kao stvarne troškove, nikad nisam mogao naplatiti od 'Dukata', kaže Straćinski. »Od

je u tome loše? Tko je Čedomir Jovanović, da s njim ne bih smio napraviti intervju? Osim toga, u tom intervjuu Čedomir Jovanović je govorio isključivo o manjinskoj politici i odnosima među nacionalnim zajednicama, što i treba biti tema naše emisije. Uostalom, u ugovoru 'Dukata' i Radio Bačke piše kako je 'Dukat' zadužen za financiranje emisije, ali ne i da ta udruga određuje uređivačku politiku. Za uređivanje emisije, kao i za kompletno uređivanje programa na Radio Bačkoj, odgovoran je glavni i odgovorni urednik Radio Bačke, a to je *Milenko Vranešević*, koji je ujedno i direktor, a od njega do sada nikad nisam dobio bilo kakav prigovor.»

Posljednje što je Straćinski uradio u svezi s ovim problemom, bio

ne čini. No, stvari su ipak malo drugačije.

»Do mene do sada nikad nije stigla niti jedna informacija o tome kako u svezi s tom emisijom ima problema«, kaže za HR predsjednik Općine *Tomislav Bogunović*. »Mi, kao Općina, rad Radio Bačke financiramo u omjeru od 51 posto, dakle financiramo sve programe – na srpskom, romskom, slovačkom i hrvatskom jeziku, kao i programe vjerskih zajednica. Ako negdje postoji problem, rješavanje bi trebalo ići preko direktora Radio Bačke, a ja od direktora Radio Bačke do sada nisam dobio takav signal, premda se nalazimo svakog ponedjeljka na kolegiju. To znači da bi se urednik emisije 'Zvuci bačke ravnice', ako problem postoji, trebao

ku ne može unutar Radija imati status različit od drugih emisija.

»Urednik emisije 'Zvuci bačke ravnice' podnio je zahtjev za finan-

Tomislav Bogunović

Radio Sombor

Najavljeno je pokretanje emisije na hrvatskom jeziku i na Radio Somboru.

»Pregovore smo započeli s tadašnjim vodstvom Radio Sombora, ali nas je privatizacija te medijske kuće zaustavila«, kaže predsjednik somborske podružnice DSHV-a Mata Matarić. »Sada, nakon što je privatizacija poništena i nakon što je imenovan vršitelj dužnosti direktora Radio Sombora, možemo ponovno pregovarati o emisiji. Tražimo, za početak, emisiju na hrvatskom jeziku na trajanju od 1 sat tjedno i siguran sam da ćemo to dobiti. Ali, onda ćemo se suočiti s kadrovskim problemom, no i to ćemo riješiti.«

Upitna budućnost: redakcija emisije iz vremena kad je bila brojnija

mene je traženo da moja privatna tvrtka izdaje račune za 'Dukat', pa da novac na taj način podizemo, ali ja na to nisam pristao. A, što se tiče optužbi na račun kvalitete emisije, to također ne stoji. Nikada nismo u emisiji propagirali niti LDP niti bilo koju drugu stranku. Jesmo objavili jedno priopćenje LDP-a i jesam uradio jedan intervju s *Čedomirom Jovanovićem*, ali što

je pismeni zahtjev direktoru Radio Bačke da se rad redakcije emisije financira iz sredstava Radija, i to u iznosu od simboličnih 8000 dinara mjesečno.

OPĆINA POMAŽE CJELINU, NE PO DIJELOVIMA: U javnosti hrvatske zajednice često se može čuti kako bi emitiranje »Zvuka bačke ravnice« trebala pomoći Općina Bač, a da ona to

obratiti direktoru Radio Bačke, pa da onda taj problem rješavamo. Spremni smo pomoći, evo sada rekonstruiramo i kotlarnicu u Radiju, ali pomažemo Radio Bačku u cjelini, a ne pojedine njene segmente.»

LOPTA VRAĆENA »DUKATU«: Direktor Radio Bačke Milenko Vranešević također smatra kako emisija na hrvatskom jezi-

ciranjem emisije i mi smo to imali na dnevnom redu Upravnog odbora Radio Bačke u prošli petak«, kaže za HR Milenko Vranešević. »Želim naglasiti kako je svojedobno, kada je emisija pokretana, dogovoreno da će Radio Bačka besplatno osigurati tehničke preduvjete za emitiranje emisije, znači prostori, je, tehničke usluge, tonca, a da će se financiranje odvijati preko osnivača te emisije – Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva 'Dukat' iz Vajske. Upravni odbor je i sada samo konstatirao da je to tako, te je preporučio uredništvu emisije da se obrate toj udruzi. Jer, 'Dukat' iz općinskog proračuna dobiva sredstva za redovitu djelatnost i oni bi, budući da su osnivači, i trebali osigurati dodatno financiranje emisije, odnosno eventualne honorare članovima redakcije.«

Niti u HNV-u nemaju informacije o problemima emisije u Baču.

»Ne znam tko sve sudjeluje u financiranju te emisije, a mislim da tu emisiju nitko ne financira od nas iz zajednice. Ali, ne znam zašto oni ne apliciraju niti na jedan natječaj«, kaže za HR predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić*.

Nezahvalno je presuđivati, no nije zgoreg reći kako raspoloženje u dvočlanoj redakciji emisije nije baš ohrabrujuće, a najbolje ga opisuje sam Ivica Straćinski sljedećim riječima:

»Ne vjerujem da ćemo nas dvoje još dugo ovako izdržati. Bojim se da ćemo uskoro i mi odustati, a da će se ova emisija tada ili ukinuti, ili više neće biti hrvatska.«

Zvonimir Perušić

Bački Breg – XI. Mikini dani 2008.

Tambure u rukama, Mika u sjećanjima

*U Bačkom Bregu, 17. kolovoza, pod logom manifestacije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« održan festival tambure »XI. Mikini dani 2008.« * Kroz svoju, kulturnim djelatnostima bogatu povijest, ovo selo je oduvijek bilo rasadnik dobrih glazbenika * Pred brojnim gostima i publikom nastupilo 10 tamburaških sastava, a u kuhanju ribljega paprikaša snage je odmjerilo 17 natjecatelja*

Piše: Ivan Andrašić

U nedjelju, 17. kolovoza, u Bačkom Bregu su, pod logom projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« održani »XI. Mikini dani 2008.«, festival tambure kojega je utemeljilo Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« u znak sjećanja na nadaleko poznatoga samoukoga pučkoga glazbenika *Miku Ivoševa Kuzmu*. Bački Breg je pitomo višenacionalno selo s oko 1380 žitelja, u kojemu Hrvati tvore 53-postotnu većinu. Smješten je na krajnjem sjeverozapadu Vojvodine, u neposrednoj blizini graničnoga prijelaza sa susjednom Mađarskom. Staro naselje oduvijek se nalazilo na podunavskom putu, a riječ Breg staroslavenskoga je podrijetla i znači obala, pa je selo po tome i dobilo ime. Prvi pisani podaci o naselju s ovim imenom datiraju iz 1319. godine, a dolaskom Turaka selo je opustjelo. Tijekom velikih srednjovjekovnih migracija u opustjelo selo su 1620. godine doseljeni žitelji iz Klisa kod Splita, a njihovi potomci nazivaju se Šokci.

RASADNIK GLAZBENIKA: Bački Breg je oduvijek bio rasadnik dobrih tamburaša, gajdaša i harmonikaša, a najveći među njima bio je samouki violinist *Mika Ivošev*, koji je, poput sviju Berežana, imao svoj nadimak – Kuzma. Ovaj velikan pučke glazbe rođen je 1901. godine u Bregu, u nadničarskoj obitelji koja je posjedovala svega jedno jutro zemlje. U vrijeme nadničarenja cijele obitelji na salašu kod izvjesnoga Švabe Ešlike, Mika se inten-

zivno družio s jednim ruskim zarobljenikom, od kojega je naučio svirati violinu, a kako je bio nadaren i za jezike, brzo je naučio i ruski. Radeći na salašu naučio je i njemački, a u školi mađarski. U svojoj dvadesetoj godini okupio je skupinu glazbenika i osnovao »Mikino šokačko društvo«, koje je vodio sve do prerane smrti od posljedica upale pluća, 6. listopada 1959. godine. Berežani mu se odužuju ovom vrijednom manifestacijom.

Ljerka Alajbeg otvorila je manifestaciju

FESTIVAL: Ovogodišnji festival, jedanaesti po redu, okupio je 10 tamburaških sastava iz Bačke i Slavonije, deset skupina koje su pokazale kako zvuci tambura na ovim prostorima imaju ne samo bogatu sadašnjost, nego i sigurnu budućnost. Rame uz rame svirali su pripadnici generacija »od 7 do 77«. U uvodnom dijelu manifestacije članovi tamburaškog sastava KPZH »Šokadija« iz Sonte i zajedničkog zbora udruga kulture šokačkoga Podunavlja izveli su himnu ovih institucija i gorespomenutoga projekta, pjesmu »Šokadija« autorice *Božane Vidaković*. Brojni uzvanici, sudionici i publika himnu su pozdravili stojeći. Nakon himne, ista je skupina izvela i kratki splet šokačkih plesova i bećaraca. Poslije uvodnoga dijela nazočne je pozdravio predsjednik HKPD-a *Stipan Katačić*, a manifestaciju je otvorila konzulica Generalnog konzulata Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*. Biranim riječima pozdravila je sve nazočne, a u nastavku obraćanja nadahnuto je govorila o prošlosti i sadašnjosti Šokaca Hrvata na ovim prostorima. »Nadam se da na ovim prostorima imate svoju budućnost, a nadam se da ćete i u budućnosti ostati ovakvi kakvi ste danas, da ćete i u budućnosti ostati grana hrvatskoga stabla kojom će se matica zauvijek dičiti. Proglašavam Mikine dane otvorenima!«, rekla je na koncu obraćanja gospođa Alajbeg.

TAMBURAŠI: Kako i priliči, svirku su započeli domaćini, »Bereški tamburaši«. Poslije domaćina na pozornici smo redom vidjeli tamburaški sastav HKUD-a »Ljutovok«, tamburaški

orkestar i mušku pjevačku skupinu »Lovor« iz Trnjana iz Republike Hrvatske, tamburaški sastav HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, tamburaški orkestar »Tandora« iz Sonte, tamburaški orkestar osječke udruge »Šokačka grana« i tamburaške orkestre »Đuvegije«, »Još ovu noć« i »Zlatni zvuci« iz Sombora. Program su tečno vodile članice »Kranjčevića« *Ivana Dekić* i *Jelena Katačić*. U sklopu manifestacije održano je i natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša.

NAJBOLJI KOTLIČ: Iz sedamnaest natjecateljskih kotliča širili su se božanstveni mirisi, a žiri kojega su tvorili konzulica Ljerka Alajbeg, predstojnik ureda HMI Vukovar *Silvio Jergović* i predsjednik Zajednice bačkih Hrvata u Hrvatskoj *Zdenko Bundić* imao je doista tešku zadaću. Na koncu, o prvom i drugom mjestu odlučivale su nijanse. Po odluci žirija pobijedio je *Marko Gorjanac*, koji je za nagradu dobio sliku *Cecilije Miler*, a drugo mjesto osvojio je Markov veliki prijatelj i rival *Marin Tucakov*. Prijatelji su se zajednički veselili, a zajednički su i dali izjave. »Kuhanjem se ne bavim profesionalno, ja to ovako, za svoju dušu. Tako sam se prijavio i za natjecanje i eto, posrećilo mi se«, skromno kaže Gorjanac. »Od svojih 50 godina života, ovim se poslom bavim tridesetak. Značajnijih natjecateljskih uspjeha nisam imao, no meni je bitnija ova zabava od bilo koje nagrade«, dodaje Marin Tucakov. Ovakvim načinom izbora pobjednika bili su

zatečeni, ali i oduševljeni i natjecatelji i članovi žirija. »Ugodno sam iznenađena, ovo mi je bilo prvi put da sam predsjednica žirija za izbor najkotliča, odnosno najboljega fiš-paprikaša. Jako volim i dobro poznajem morsku ribu, uostalom imam dalmatinske korijene, a boravkom na ovim prostorima upoznajem i slasti rječne. Ne samo kuhanje, nego i cijela ova manifestacija pokazali su visok stupanj ozbiljnosti organizatora, kao i veliko htijenje i koordiniran rad Šokaca na očuvanju bogate tradicije«, kaže za Hrvatsku riječ konzulica Ljerka Alajbeg. Od pozvanih, manifestaciji su nazočili predstavnica Generalnog konzulata RH u Subotici konzulica gerant Ljerka Alajbeg, predstavnik HNV-a dr. *Josip Ivanović*, zamjenica pokrajinskog taj-

nika za upravu, propise i nacionalne manjine *Antonija Čota*, predstojnik vukovarskoga ureda HMI *Silvio Jergović*, predsjednik Zajednice bačkih Hrvata u Hrvatskoj *Zdenko Bundić*, predsjednica organizacijskog odbora projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« *Stanka Čoban*, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik DZH *Đorđe Čović*, šef MK Bački Breg *Marija Benić*, predsjednik Savjeta MZ *Milan Surla*, te predstavnici brojnih institucija kulture: KUD-a »Nikola Šubić Zrinski« *Ivo Zelić*, UG »Šokačka Grana« iz Osijeka, KUD-a »Lovor« Trnjani *Dragan Dražić*, KUD-a »Petefi Šandor« *Bezdan Arpad Šereš*, KUDH-a »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HKUD-a »Vladimir Nazor« *Šima*

Šima Raič, Petar Kuntić i Josip Ivanović

Antonija Čota, Stanka Čoban, Zvonko Tadijan, Silvio Jergović, Đorđe Čović i Zdenko Bundić

Raič, UG Urbani Šokci iz Sombora *Ružica Jelić*, KPZH »Šokadija« iz Sonte prof. *Zvonko Tadijan*, HKUPD »Mostonga« Bač *Stjepan Čoban*, HKUPD »Dukat« Vajska *Pavle Pejčić*, HKUPD »Matoš« Plavna *Siniša Bartulov*, HUK »Lajčo Budanović« Mala Bosna *Blaženka Merковиć*, HBKUD »Lemeš« Svetozar *Miletić Marija Bagi* i predstavnici HKUD-a »Ljutovo«. Manifestaciju su podržali: Ministarstvo kulture Republike Srbije, Generalni konzulat RH Subotica, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, Općina Sombor, HNV, JP »Vojvodinašume« Sombor i Ribarnica »Alov« Sombor, vlasništvo *Željka Danića*. ■

Stipan Katačić, predsjednik HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega

Čovjek široke duše i nemirna srca

*Vodama kulture plovi još od dječjega vrtića * Svaki pojedinac u Društvu ima pravo na osobno mišljenje koje ostali moraju poštovati * Nezamjenjivih nema, pa je i promjena predsjednika udruga normalna pojava*

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Četrdesetdvogodišnji Stipan Katačić posljednje tri godine na čelu je Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega. Osmogodišnju školu završio je u ovom pitomom selu, tadašnji 9. i 10. razred u obližnjem Bezdanu, a u Somboru prirodno-matematičku školu, smjer matematika. Sve do 2003. godine, kada je poput mnogih postao kolateralnom štetom našega sustava privatizacije, na graničnom prijelazu Bački Breg bio je uposlenik »Panonijašpeda« i AMSJ-a.

HR: Danas ste, nakon lijepoga broja godina upisanih u radnu knjižicu, na »bijelom kruhu«.

Kako ste tu situaciju primili i kako se snalazite?

Rano sam se uposlio na graničnom prijelazu u mojem rodnom Bačkom Bregu. Radio sam na poslovima carinskoga referenta, poslovima deviznoga osiguranja i u srodnim djelatnostima. Tijekom 2003. godine poduzeće mi je privatizirano, poslovnica je ugašena i od tada sam formalno neuposlen. Kažem formalno, jer živim u ruralnoj sredini i pomažem svojim u radu na obiteljskom imanju. Ne zaboravite da sam po obrazovanju matematičar i kao takav, sve pojave prihvaćam kao relativne, pa tako i definiciju neuposlenosti prihvaćam samo uvjetno. Osim rada na obiteljskom imanju volonterski obavljam i poneke dužnosti u područjima politike i kulture, tako da su mi dani popunjeni samonametnutim obvezama.

HR: Berežani u šali kažu kako ste u kulturi od rođenja. Od kada ste doista?

Berežani kao Berežani, malo pretjeruju. Poput većine djece moje generacije, folklornoj skupini priključio sam se u vrijeme pohađanja dječjega vrtića. Iz toga razdoblja pamtim nastup na smotri dječjeg folklora u Madarašu i susreta s tada nogometašem br.1 na prostorima bivše SFRJ Draganom Džajićem, koji je u ovom mjestu bio ročnik. U godinama individualnih lutanja folklor sam zamijenio sportom, što mi je izgledalo puno atraktivnije. Igrao sam nogomet, rukomet, pa čak i šah, kojega preferiram i danas. U društveno-politički život sela uključio sam se 1998. godine izborom u Savjet Mjesne zajednice. Jedno vrijeme bio sam i predsjednik Savjeta, ili što bi kod nas u Bregu rekli »Knez«. U HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« aktivnosti sam pojačao do maksimuma, a na izbornoj skupštini 2005. godine povjerena mi je zahtjevna dužnost predsjednika Društva i od tada teče četverogodišnji mandat predsjednika i predsjedništva.

HR: Prije nekoliko godina, točnije na skupštini 2004. godine, tadašnjem KUD-u »Silvije Strahimir Kranjčević« u naziv su dodani prefiksi hrvatski i prosvjetno. Znamo i da je bilo puno protivnika ovakve transformacije. Predočite nam tu priču viđenu Vašim očima.

Moram Vas korigirati glede prefiksa »prosvjetno«. Prvi naziv Društva davne 1927. godine bio je Hrvatsko prosvjetno

društvo »Seljačka sloga«, a kroz svoju povijest samo je mijenjao imena, tako da mu je danas puni naziv Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« Bački Breg. Prefiks »hrvatsko« 2004. godine se po treći put vratio u naziv. Odluka je donesena na skupštini Društva većinom glasova i kao takva mora se

ma, jer njegovo iskustvo, znanje i motivacija za rad ogroman su kapital za nas. Velika mi je čast i zadovoljstvo raditi skupa s njim, jer tko hoće, upravo od čika Joze može jako puno naučiti. Nema ni riječi o nekom »opterećenju«, jer u Društvu svaki pojedinac radi svoj dio posla, dopunjavamo se i takvim radom Predsjedništva izuzet-

u predsjedništvu izuzetno sam zadovoljan. Nismo uvijek svi istomišljenici, u radu nema jednoglasnosti, ali prije donošenja bilo koje odluke detaljno razmotrimo sve iznesene opcije i na moje veliko zadovoljstvo, niti jednu odluku tijekom dosadašnje tri godine našega mandata nismo donijeli preglasavanjem. I prije izbora ovoga predsjedništva

ja, a djeca su nastupila u Kuli na Zonskoj smotri. Tri dana smo bili na Kupresu, a uz brojna gostovanja u zemlji, imali smo i dosta nastupa u matičnoj Hrvatskoj. Nastupili smo na manifestacijama u Donjim Andrijevcima, na »Raspjevanju Cvelferiji« u Gunji, te na »Baranjskom bečarcu« u Dražu. U 2007. godini natjecateljski smo bili još uspješniji. S obradom običaja »Bereško proštenje« stigli smo do Pokrajinske smotre u Čelarevu, gdje smo bili jedino društvo s hrvatskim prefiksom, a najmlađi su sa svojom koreografijom stigli do republičke razine, do XXII. smotre narodnog stvaralaštva djece Srbije u Ratini kod Kraljeva. Na republičkoj smotri bili smo jedino manjinsko društvo. Bili smo odlično primljeni od strane publike i naš nastup je popraćen burnim pljeskom. Djeca su bila i na Dječjem festivalu u Zagrebu. Za naše malo selo i malu udrugu ovo su veliki uspjesi, na njih možemo biti ponosni, a s druge strane, moraju nam biti i poticaj u budućem radu.

HR: Mnoge institucije kulture naše nacionalne zajednice nisu najzadovoljnije odnosom službene Republike Hrvatske spram pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Kakova su iskustva »Kranjčevića« glede ove osjetljive teme?

Iskustva naše udruge u ovoj sferi izuzetno su pozitivna. Sa službenim tijelima Republike Hrvatske izvršno surađujemo putem Veleposlanstva RH u Beogradu, a osobito putem Generalnoga konzulata u Subotici. U stalnim smo kontaktima i s HMI, tako da slobodno mogu reći kako su nam odnosi izuzetno korektni.

HR: Suraduje li »Kranjčević« sa srodnim društvima koja djeluju u Republici Hrvatskoj?

Svakako. S više društava iz Hrvatske razvijena je dugogodišnja suradnja. Međusobno gostujemo na našim lokalnim priredbama, a susrećemo se i na različitim manifestacijama, poglavito u Hrvatskoj. Na našim manifestacijama »Šokačko prelo« i »Mikini dani« svake godine nastojimo ugostiti društva iz Hrvatske i po mogućnosti s njima uspostaviti i dalje razvijati trajnu saradnju.

HR: Kakvi su odnosi s institucijama hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji?

poštovati. O stavovima pojedinaca ne bih iznosio komentare, jer svatko ima pravo na svoje osobne stavove i razmišljanja.

HR: Srce i duša vašega Društva bio je, a i danas jest Joza Kolar. Koliko ste u svom radu opterećeni njegovom sjenom?

Iako nije bio predsjednik Društva, gospodin Joza Kolar je uvijek bio »Katica za sve«, zbog čega je na skupštini »Kranjčevića« 2000. godine izabran za počasnog predsjednika Društva. Ova titula dobiva se za posebne zasluge i doprinos pojedinca radu Društva i ona je po Statutu doživotna. Čika Joza ju je svojim radom i doprinosom i zaslužio. I danas je član Predsjedništva i aktivan sudionik u radu »Kranjčevića«. Osobu poput čika Joze svako društvo bi poželjelo imati u svojim redovi-

no sam zadovoljan. O radu Joze Kolar dovoljno svjedoči i njegov, za nas Podunavce izuzetno značajan angažman u radu HNV-a svih ovih godina. U šali kažem kako bi čika Joza mogao biti kum mnogim društvima čije osnivanje je zdušno podupirao, a u početku pomalo i usmjeravao njihov rad.

HR: Izborom na dužnost predsjednika HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« vjerojatno ste donijeli neke nove, svoje ideje u Društvo. Kakve i kako su prihvaćene od strane članova?

U vrijeme kada sam izabran za predsjednika Društva, izabrano je i novo predsjedništvo. Na moju sreću u predsjedništvo su izabrani ljudi kojima je strano sve osim rada. Radimo onako kako mislimo da je najbolje za udrugu. Kao što sam već napomenuo, radom i ozračjem

»Kranjčević« je imao dobre rezultate, tako da nismo trebali »izmišljati vruću vodu« nego samo nastaviti s kontinuitetom u radu. Novina je što smo osigurali školsku ploču, pa kako sam matematičar, u priprema- ma za polaganje prijemnoga ispita iz matematike aktivno sam radio s osmašima – članovima Društva. Razlika između našega i školskoga vježbanja je u tome što u školi djeca moraju pokazati cjelovito znanje, a u »Kranjčeviću« smo radili ono što im nije bilo jasno, pa smo se vraćali i na gradivo iz 5., 6. i 7. razreda. Radili smo bez opterećenja rezultatima, jer nije postojao nikakav strah od loše ocjene, a u opuštenom ozračju učenici i daju sve od sebe. Malo smo pojačali i rad HKPD-a općenito, a osobito rad s dječjim uzrastom. Odrasli su 2006. godine stigli do Pokrajinske smotre u kategoriji narodnih običa-

Odnosi su, moglo bi se reći zadovoljavajući, što ne znači da ne bi mogli biti i bolji. U cilju boljitka potrebno je puno više međusobne komunikacije, jer samo u razgovorima jedni drugima možemo predložiti svoje probleme i znatno podići razinu i kvalitetu suradnje. S vašom kućom imamo izuzetno dobre odnose. *Zlatko Gorjanac* i *Marijana Tucakov* rodnom su iz Bačkog Brega, pa nemamo nikakvih problema glede medijske pokrivenosti naših manifestacija, a isto tako i svih zbivanja u našem mjestu.

HR: Kakva je suradnja »Kranjčevića« s tijelima lokalne uprave Grada Sombora i MZ Bački Breg?

S predstavnicima Grada Sombora imamo jako korektne odnose. Dužnosnici su se do sada redovito odazivali pozivima za prisustvo našima manifestacijama, a redovito i financijski podržavaju »Mikine dane«. Početkom godine u Gradu Somboru se raspisuje natječaj za dodjelu sredstava institucijama kulture, na kojemu redovito sudjelujemo. Kako na području Sombora djeluje tridesetak kulturno-umjetničkih društava, iznos koji dobijemo prilično je skroman, ali ipak nam pokrije troškove 2-3 gostovanja. Mjesna zajednica raspolaže skromnim sredstvima, tako da na njihovu značajniju financijsku potporu ne možemo niti računati. Glede svih ostalih problema, s predsjednikom Savjeta MZ uvijek nađemo zajednički jezik.

HR: Kakvi su odnosi »Kranjčevića« s ostalim institucijama kulture naše nacionalne zajednice?

Rekao bih da nam je suradnja dobra, iznimno korektna, no, još uvijek ima dosta prostora za boljitak. S društvima iz Podunavlja surađujemo najtješnje, što je po meni i razumljivo. Svi se mi u radu srećemo s istim problemima, a tijesnom suradnjom i zajedničkim nastupom najbolje pomažemo jedni drugima. Odličnu suradnju imamo i s društvima iz sjevernog dijela Bačke. Jedino nisam zadovoljan suradnjom s društvima iz Srijema. Stječem dojam kako mi stalno pružamo ruke jedni drugima, no, nekim čudom te se ruke mimoilaze. Mislim da nam je potrebna puno kvalitetnija komunikacija i to ona međusobna, izravna. Ne možemo čekati da nas poveže netko treći, jer u nametnutim dobrim odnosima iskrene suradnje nema.

HR: Mnoge institucije kulture u našoj zajednici, poglavito one udaljenije od Subotice, jedva spajaju kraj s krajem. U nedostatku kvalitetnih sponzora ovise isključivo o proračunskim sredstvima kako lokalne, tako i nacionalne zajednice. Kako u tim vodama pliva »Kranjčević«?

»Kranjčević« dijeli sudbinu svih naših društava i nije nam lako.

Pučki rečeno, koliki nam je pokrivač toliko se ispružimo. Voljeli bismo da su nam raspoloživa sredstva veća jer su nam potrebe puno veće od mogućnosti. Društva koja djeluju u urbanim sredinama još nekako i uspijevaju pronaći kvalitetne sponzore, što im, u odnosu na nas, znatno olakšava rad. Znamo kakav je status sela u našoj državi, znamo da je poljogospodarstvo, koje je u prošlosti bilo izvor života za najveći dio obitelji u ruralnim sredinama,

u kolapsu. Znamo i kako su nam turizam i obrtništvo budućnost, no, danas su još u povoju, a nama je problem »preživjeti« sadašnjost. Najveća stavka u troškovima nam je prijevoz, što nam znatno sputava rad. Upravo zbog nedostatka sredstava često dolazimo u situaciju da pozive za itekako atraktivna gostovanja odbijamo, a nerijetko zbog toga odbijanja gubimo i pojedine članove. Gubitkom svakoga člana

za sada u međusobnim odnosima naših udruga nije bilo problema. Problemi su nastali kada je HNV trebao platiti angažirane autobuse prijevoznike za putovanje članova naših udruga na prvu središnju manifestaciju u Tuzlu. I to je riješeno, ali s velikim zakašnjenjem, što je naše udruge dovelo u pomalo neugodnu poziciju, jer mi zbog svojih budućih gostovanja moramo i dalje surađivati s lokalnim prijevoznicima. Projekt se provodi po planu, jedino je »Dukat« iz Vajske zbog otkazivanja gostovanja od strane institucija kulture iz BiH imao problema sa svojom najavljenom lokalnom manifestacijom, no i to je riješeno u hodu, tako da čvrsto vjerujem kako ćemo sve isplanirano i realizirati. Sve iskrsele probleme uspijevali smo riješiti samo zbog izuzetno dobre međusobne komunikacije. Jednim pozivom broja predsjednice Organizacijskoga odbora ovoga zahtjevnoga programa *Stanke Čoban* iz Bača, znali smo pokrenuti mehanizam rješavanja bilo kojega iskrsloga problema i donijeti najbolje rješenje u najkraćem roku.

HR: Kako u perspektivi vidite HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« i Stipana Katačića?

Pri kraju je treća godina mandata ovoga predsjedništva i uskoro će doći vrijeme za polaganje računa i povlačenje s predsjedničke pozicije. Za Društvo će to biti normalna pojava, a ja nemam nikakve bojazni za budućnost, jer u »Kranjčeviću« ima dovoljno sposobnih i vrijednih članova koji svoju sadašnju dužnost bez ikakvih problema mogu obnašati u budućnosti. Dužnost predsjednika bilo kojega od naših društava neizmjerena je čast za svakoga pojedinca, ali i još veća obveza, nimalo laka. Moji kolege predsjednici srodnih društava vrlo dobro znaju kolike su obveze četverogodišnjega volontiranja. Svi mi znamo koliko je odricanja potrebno, koliko čovjek ostaje bez slobodnoga vremena, koje bi nekada tako rado posvetio obitelji ili prijateljima, ili čak najobičnijem pecanju, pa ipak sami sebe tjeramo dalje i dalje. Iako sam već prilično umoran i na neki način potrošen, mislim da još puno mogu pomoći u radu »Kranjčevića« i dok sam potreban, stojim na raspolaganju Društvu. ■

društvo gubi i na kvaliteti izvedbe svojih točaka i tu se zatvara krug iz kojega je bez velikih promjena nemoguće izaći.

HR: Skupa s ostalim udrugama šokačkoga Podunavlja provodite projekt »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688.-2008.« S kakvim poteškoćama se susrećete u ovom segmentu rada?

Naša udruga izuzetno aktivno sudjeluje u navedenom projektu i

Marija Vojnić – slikarica nadahnuta pejzažima svog kraja

Putem stvaranja

Njezino slikarstvo svjedoči o zajedništvu, o neraskidivoj vezi prirode i čovjeka, otkriva njezine zamišljaje svijeta, kroz koji hodi još uvijek tragajući za svojom najdražom slikom

Slikarstvo koje krase motivi iz svakodnevnog seoskog života, smireni krajolici, žive boje, donosi onu mjeru spontane iskrenosti, izvornosti i primarnosti koje sve više nedostaju u današnjem životu. Takvo slikarstvo karakteristično je i za slikaricu *Mariju Vojnić*, Tavankučanku koja je svoj talent i sklonost k likovnoj umjetnosti, pretvorila u prekrasne slike pejzaža, zemlje i ljudi ovoga kraja.

Marija se za slikarstvo počinje zanimati još u osnovnoj školi, gdje stječe prva znanja o čarolijama koje se mogu načiniti bojama i kistom, a srednjoškolska naobrazba u školi Primijenjenih umjetnosti u Novom Sadu pomaže joj profesionalno se razviti, radeći kao grafička dizajnerica u subotičkoj tvrtki »Dekor«. Ovdje se radi potrebe posla okušala i u fotografiji, međutim iz velike ljubavi prema slikarstvu postaje aktivnom članicom Likovnog odjela HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu, a ubrzo potom, točnije 1972., organizira i svoju prvu samostalnu izložbu akvarela u Gradskoj kući.

UPEČATLJIVI MOTIVI: Tako je Marija krenula put likovnog stvaralaštva, koje i danas zauzima značajno mjesto u njezinom životu. A njezin je život ispunjen uspomena iz djetinjstva provedenog na salašu, koji kao i mnoge druge salaše, želi sačuvati od zaborava. Tako Marijina umjetnost nije slučajno nastala na selu, a salaši su upečatljivi motivi na Marijinim slikama. A kako je Marija članica i slamarske sekcije spomenutog

Društva, u njezinom slamarskom stvaralaštvu možda je još i više izražen doživljaj izvorne umjet-

Marija je prigodom ovogodišnje gradske Dužijance, svoju kreativnost i stvaralački duh iskoristila i

nosti u ambijentu sela, netaknute prirode i starinskog načina života.

Marija je redovita sudionica Kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, a vrijedno je istaknuti i njezin rad s djecom. Naime, svoje slamarsko umijeće prenosila je proteklih godina na djecu iz Ljutova, a trenutačno njezin talent i strpljivo poučavanje u slamarskoj radionici uživaju djeca hrvatskog odjela u Tavankutu. Osim toga,

za natjecanje u aranžiranju izloga, na kojem je osvojila treće mjesto. To je razlogom da je žetvena svečanost za nju predstavljala više-struku radost i zadovoljstvo.

A kad smo kod osjećaja zadovoljstva i »punog srca«, značajno je istaknuti Marijinu drugu samostalnu izložbu, održanu prije dvije godine, u predvorju Gradske kuće. Izložena umjetnička djela u tehnikama akvarela, pastela i ulja,

kao i djela u tehnici slame, pružila su posjetiteljima ugodne trenutke opuštenosti i prirodnosti.

PREPOZNATILJIVA IZRAŽAJNOST: Provodeći dane u mirovini, trenutke opuštenosti dok slika u svom ateljeu može sebi priuštiti i ona, jer, kako kaže, sada u miru može raditi ono što najviše voli – a to je slikanje. »Volim slikati ono što mi je lijepo, a osobito volim boju i stoga nastojim da se ona ističe na mojim slikama«, kaže Marija.

A po njezinom jedinstvenom slikanju, tipičnim motivima, bojama i tehnici, podjednako je prepoznaju i stručnjaci i laici. Prigodu pokazati vlastiti stil i razinu umjetnosti imala je i na nedavno održanoj Likovnoj koloniji »Bunarić«. Kao članica Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«, sudjelovala je među brojnim domaćim i inozemnim umjetnicima u radu i kolektivnoj izložbi bunarićke kolonije.

Umjetnička djela ostaju za sva vremena, a čini se kako je vrijednost Marijinog slikarstva tim veća što je suvremena civilizacija udaljenija od svojih korijena. Njezino slikarstvo svjedoči o zajedništvu, o neraskidivoj vezi prirode i čovjeka, otkriva njezine zamišljaje svijeta, kroz koji hodi još uvijek tragajući za svojom najdražom slikom.

Marijine priče i snove koje sanja i živi u boji, vidjet ćemo zasigurno na njezinim slikama, na sljedećoj samostalnoj izložbi, kada će svoje emocije i veselje nad motivima moći podijeliti s mnogima.

Marija Matković

Temeljem članka 14. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 135/04) Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica – Trg Slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen Zahtjev za određivanjem obujma i sadržaja Studije o procjeni utjecaja na okoliš projekta: »Proširenje kapaciteta ekstrudiranja hrane s pratećim skladištem gotove robe, kip rampom, portirni-

com s kolskom vagom i izgradnjom plinske kotlarnice 2x6 tona/sat« na katastarskim česticama 1078/18 i 11082, k.o. Donji grad općine Subotica.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta »VETERINARSKI ZAVOD« Subotica, Beogradska cesta br. 123 može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat - ured 226, u razdoblju od 8. 8. 2008. do 18. 8. 2008. godine u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenje o zahtjevu za određivanjem obujma i sadržaja Studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta ovom mjerodavnom tijelu.

Poznato marijansko svetište u Srijemu

Morović

*Morović je među najstarijim naseljima u Srijemu * Napretka ima. Izgrađena je zdravstvena ambulanta, uređena plaža na desnoj obali Bosuta*

Ponoć je već dobro prošla kada smo se iz Ilače, poznatog marijanskog svetišta u Srijemu, uputili k Moroviću, također poznatom marijanskom svetištu, ali još u srednjem vijeku, pa čak i u vrijeme Turaka. Neki čak dovode u izravnu vezu ova dva svetišta, odnosno prestanak hodočašćenja u Morović u vrijeme kada je počelo hodočašćenje Gospi Ilačkoj, mada je u Srijemu dosta marijanskih svetišta ali su nadnevcu hodočašćenja različiti, 5. kolovoza je Gospa Tekijska, 8. rujna je Mala Gospa u Bapskoj i još uvijek rijeke vjernika idu u Morović, posebice Ilaču, ali i Gospi Šumanovačkoj kod Gunje ili dragoj Gospi u Bošnjake.

Na ulasku u Morović nalazi se katoličko groblje a usred toga groblja je Velika crkva, kako je zovu vjernici Morovića ili crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Blagdan je Velike Gospe, topao dan, kakav i priliči ovom dobu godine, a slika veličanstvena. Prepuna crkva Marijinog Uznesenja, što vjernika iz Morovića, što Morovićana razasutih diljem Hrvatske i diljem svijeta, puno vjernika iz okolnih sela i Šida. I svećenik, vlč. *Zdravko Čabrajac* iz Osijeka, inače župnik u Sotu i upravitelj župe u Erdeviku, zamijetio je to i izrekao na početku nadahnute propovijedi o Blaženoj Djevici Mariji. Sutra dan ista slika, a morate znati kako je nadnevak sv. Roka crkveni god u Moroviću, ili pučki kirbaj.

CRTICE IZ POVIJESTI MOROVIĆA: Morović je među najstarijim naseljima u Srijemu, kaže *Radovan Đurčić* u knjizi »Geografska monografija općine Šid«, a arheološka nalazišta u okolici govore kako je tu života bilo i puno prije, a posebice u rimsko doba, o čemu svjedoče ostaci rimskog groblja i velika količina srebrnog rimskog novca iz III. stoljeća. Arhidakonat u Moroviću spominje se već davne 1239. godine, a bez sumnje je župa postojala i puno prije, u 11. ili 12. stoljeću. Mjesto se spominje kao Marchio, Morod, Maroth i tek kasnije Morović, vjerojatno prema knezovima Morović koji su bili vlasnici posjeda i čitavog ovog kraja, cijeloga Srijema pa i dijela Slavonije (Valpovo), a *Ivan Morović* je za zasluge u ratu protiv Turaka dobio titulu bana vukovske i srijemske županije i jedno vrijeme mačvanskog bana. Nakon što je plemenita loza Morovića ostala bez potomaka, ugarski kralj *Matija Korvin* darovao je ovaj posjed svom nezakonitom sinu *Ivanišu*, koji je imenovan i hrvatskim banom od 1499.-1504.

Morovički arhidakonat bilježi procvat u vrijeme arhidakona *Grgura* oko godine 1330. kada je u njegovom sastavu u više od 40 župa, a propast bilježi dolaskom Turaka u Srijem. Turci su veći dio Srijema osvojili već 1526. godine, no Morović je pao pod tursku vlast tek 1528. Nakon izгона Turaka iz Hrvatske i Srijema u Pečuhu i ne pomišljaju na obnovu morovičkog arhidakonata, dijelom jer su župe uništene

i vrlo male, a s druge strane jer tim župama sada upravljaju franjevci, piše u svojoj knjizi »Povijest župe i mjesta Morović«, vlč. *Emerik Gašić*.

Godine 1781. Morović je pripojen biskupiji đakovačkoj i tu je ostao sve do nedavno, kada je ponovno uspostavljena Srijemska biskupija. Osim već spominjane crkve BDM, u selu je i župska crkva sv. Roka koja se spominje u kanonskoj vizitaciji 1782. godine kada je biskup *Krtica* podijelio sakrament potvrde u Moroviću i zabilježio kako je u selu ruševna mala crkva u koju stane tek 50 osoba, građena oko 1699. godine, a nema ni župnoga dvora. Župni dvor sagrađio je o. *Viđ Lukačević* 1793. godine, a današnja crkva sv. Roka sagrađena je 1825. godine u vrijeme vlč. *Mateja Ujvary*, podrijetlom iz Vukovara. Iste je jeseni crkva dovršena i potpuno uređena te je u njoj vršena služba božja, a prvo dijete kršteno u novosagrađenoj crkvi bila je *Ana Okrugić*. Crkvu je velikim slavljem blagoslovio župnik mitrovački *Josip Stanišić* u koncelecijaciji s okolnim svećenicima 5. studenoga 1826. godina.

U to vrijeme Morović ima 645 žitelja od čega 345 katoličke i 300 pravoslavne vjere, a od 1832. u Moroviću je otvorena i trivijalna škola, a učitelj je bio *Andrija Balentović*. Desetak godina poslije otvorena je i pučka škola u kojoj 65 djece podučavaju 2 učitelja. U Moroviću je poštanski ured otvoren 1870. a brzojavni

godinu dana prije. Na razmeđu stoljeća, 1900. godine Morović ima 2305 žitelja od čega 1293 muških i 1012 ženskih. Rimokatoličkoj vjeri pripadalo je 1251 žitelj, pravoslavnoj 935, grkokatoličkoj 45, kalvinskoj 34, luteranskoj 25 i židovskoj 15 žitelja, piše dr. *Rudolf Horvat*. Danas je u Moroviću ostao mali broj Hrvata, više od polovice ih je tijekom agresije na Republiku Hrvatsku novi dom potražilo u matičnoj domovini. Najviše ih je diljem Slavonije i u Osijeku, a u selima najviše je Morovićana u Ivanovu kod Viljeva i Dopsinu kod Osijeka.

MOROVIĆ DANAS: 15 godina poslije Morović se doima jednako onako lijepo kao i ranije. Istina, nema parobrodske linije Lipovac-Mitrovice kao u vrijeme vlč. Vučkovića, nema niti željezničkog prometa, mada je Morović još 1912. godine spojen prugom sa Šidom i Račom i preko Save s Bijeljinom. Ostale su tek autobusne veze sa Šidom, a taksi se često viđa po šorovima morovićkim. No, napretka ima. Izgrađena je zdravstvena ambulanta, uređena je plaža na desnoj obali Bosuta, gdje se tradicionalno organizira Morovičko ljeto, a u okviru ove lijepe manifestacije i Eko-festival u organizaciji udruge žena Morovićanke. Predsjednica ove udruge *Jelena Ujvari*, hvali se kako već bilježe hvale vrijedne rezultate. Ove su godine imale više od 1000 sudionika i posjetitelja, najviše udruga i KUD-ova iz šidske općine, imali su goste iz Bijeljine i Banja Luke i žao joj je što nitko nije bio iz susjedne Hrvatske mada su kontaktirali s Vrbanjom i Osijekom. Bilo je tu rusinskih društava, slovačkih i HKC Srijem iz Srijemske Mitrovice, mada je Jelena željela naglasiti kako rado zovu sve u goste, ali se ne žele dijeliti po nacionalnoj i vjerskoj osnovi. »Tijekom nedjelje, 3. kolovoza, bilo je vrlo živo u Moroviću. Na lijepo uređenim štandovima imali smo gastronomsku ponudu, ali i jela naših baka, a također i izložbu rukotvorstva, također naših baka, a uvečer defile svih sudionika programa i KUD-ova, pa se pjesma orila morovićkim šorovima do kasno u noć. Želja nam je da Morović na temeljima kulturne baštine i tradicije razvije seoski turizam jer ima sve predispozicije, dvije rijeke, na tisuće hektara šuma, lov i ribolov i ljude širokoga srca, a već za mjesec dva, Morović će dobiti i prvu turističku agenciju.«

I *Perica Zavorski*, član ekonomskog vijeća župe sv. Roka, ili kako smo to u Srijemu zvali, tutor, hvali spomenutu manifestaciju, ali i mjesnu samoupravu, jer u Morović se zadnjih godina sve više ulaže. »Prije su na vlasti bili radikali, ali mi se ne možemo požaliti, jer dali su nam potporu i ograđeno nam je groblje, a sada su došli demokrati, i vidjeli ste, već smo uspjeli osvijetliti našu veliku crkvu. Dogovoreno je i ulaganje u sanaciju i restauraciju crkve Blažene Djevice Marije, koja je spomenik kulture i treba obaviti povijesna, arhitektonska, umjetnička, geomehanička i arheološka istraživanja. Mi sada čekamo novoga župnika, koji će u Šid i Morović doći već za koji dan, pa da se organiziramo i otvorimo namjenski žiro-račun za prikupljanje sredstava za ovu svrhu od naših Morovićana koji su diljem Hrvatske i diljem svijeta, ali i od

Republike Hrvatske očekujemo da će ih zanimati sanacija i restauracija ovog bisera srijemskoga srednjovjekovlja«, kaže Perica.

To je dobra stvar, složio se i *Pavle Osekovac*, morovički Slavonac i osječki poduzetnik, koji uvijek nađe i vremena i sredstava za potporu ovakvim događanjima u Moroviću. Vjeruje kako će aktivnosti naići na zanimanje mnogih

Moroviću zamijeniti vlč. Nikica Bošnjaković. »Već drugu godinu sam u Moroviću, mada sam župnik u Sotu i upravitelj župe u Erdeviku. Sve su to male katoličke zajednice, no to nas svećenike nadahnjuje da tim ljudima približimo našu katoličku vjeru a današnji nam blagdan govori kako obična žena i obična sluškinja božja, Marija, može zavrijediti najviše božje prizna-

Morovićana, ali i crkvenih i političkih čimbenika, jer ovo je najbolje sačuvani sakralni objekt, puno puta rušen i paljen i uvijek obnavljan iz pepela poput Feniksa. Dosta je Morovićana došlo iz Hrvatske na svetu misu na groblju i crkveni god.

I za kraj ponovno župnik, vlč. Zdravko Čabrac, kojega će već sljedeće nedjelje u

nje. Što se svetih sakramenata tiče, ovaj puk živi svoju vjeru kroz sakramente, no nažalost, ove tri župe ja sam tijekom 2007. godine imao dva krštenja u Sotu i niti jedno u Moroviću i Erdeviku, isto tako samo jedno vjenčanje u Sotu, ali u sve tri ove župe bilo je 15-ak ukopa.

Slavko Žebić

Za blagdan Velike Gospe na sv. misi

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srbije raspisuje

NATJEČAJ

ZA UPIS 120 POLAZNIKA II KLASJE U CENTAR ZA OSNOVNU POLICIJSKU OBUKU

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srbije, upisat će 120 polaznika za stručno osposobljavanje za obavljanje policijskih poslova od kojih do 30 polaznika ženskog spola u Centar za osnovnu policijsku obuku u Sremskoj Kamenici. Stručno osposobljavanje polaznika traje 12 mjeseci.

UVJETI NATJEČAJA

Pravo sudjelovanja na natječaju ima osoba, koja, pored općih uvjeta za prijam u radni odnos u državnome tijelu, mora ispunjavati i posebne uvjete, i to:

- 1) da je državljanin Republike Srbije;
- 2) da nema dvojno državljanstvo;
- 3) da nema manje od 18, a više od 25 godina starosti;
- 4) da ima završenu srednju školu u četvorogodišnjem trajanju;
- 5) da ne postoje sigurnosne zapreke za prijam u radni odnos u Ministarstvo;
- 6) da ispunjava posebne uvjete glede zdravstvenog, psihološkog, bazično-motoričkog statusa i drugih sposobnosti važnih za obavljanje policijskih poslova i
- 7) da ima položen vozački ispit za vozača »B« kategorije.

Pravo sudjelovanja na natječaju ima osoba koja nije odslužila vojni rok, kao i osoba koja je odslužila vojni rok pod oružjem.

Natječaj provodi povjerenstvo koje imenuje ministar unutarnjih poslova.

NAČIN NATJECANJA

Prijave na javni natječaj, s potrebnom dokumentacijom, podnose se u roku 15 dana od dana objave istog, policijskim upravama ili policijskim postajama u mjestu prebivališta kandidata.

POTREBNA DOKUMENTA

Prijava (tiskanica koja se može dobiti u policijskim upravama i policijskim postajama): izvorni dokumenti:

- potvrda o državljanstvu (da nije starija od šest mjeseci);
- rodni list;
- potvrda da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak;
- diploma o završenoj srednjoj školi;
- potvrda o odsluženju vojnog roka;
- izvadak iz zdravstvenog kartona ordinirajućeg liječnika, na tiskanici koja se dobija u policijskoj postaji;
- ovjerovljene preslike:
 - osobne iskaznice;
 - vozačke dozvole »B« kategorije

POSTUPAK S PRIJAVLJENIM KANDIDATIMA

Procedura traje od jedan do tri dana, u ovisnosti od postignutih rezultata prvoga, odnosno drugoga dana.

Liječnički pregled za utvrđivanje zdravstvenog stanja polaznika, sastoji se iz općeg liječničkog pregleda, specijalističkih pregleda i testa na drogu, koje obavlja Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva sukladno utvrđenim kriterijima.

Opći liječnički pregled je eliminacijski u smislu pristupa specijalističkim pregledima.

Kandidati su obvezni polagati razredbeni ispit koji se sastoji iz provjere jezične kulture i pravopisa, provjere psihološkog i bazično-motoričkog statusa i intervjua.

Pripadnici nacionalnih manjina, provjeru psihološkog statusa mogu raditi na svojem materinskom jeziku.

Svaka pojedinačna provjera je eliminacijska za kandidate koji ne zadovolje definirane norme.

Pri provjeri kandidati se vode pod šifrom, što osigurava potpunu ravnopravnost kandidata u procesu odabira.

Kandidati koji su ispunili posebne uvjete i položili kvalifikacijski ispit za upis u Centar, rangiraju se temeljem zbroja rezultata u sva četiri segmenta kvalifikacijskog ispita.

Po okončanju postupka s prijavljenim kandidatima, Povjerenstvo utvrđuje konačnu rang listu kandidata. Temeljem konačne rang liste, odluku o prijemu kandidata donosi ministar.

Kandidat koji ne bude primljen pismeno se obavještava u roku od osam dana od dana donošenja odluke.

Protiv odluke, kandidat može uložiti žalbu ministru, preko Centra, u roku od osam dana od dana prijama obavijesti.

Potpisivanjem ugovora o međusobnim pravima i obvezama polaznika osnovne policijske obuke i Ministarstva unutarnjih poslova, kandidat dobiva status polaznika osnovne policijske obuke.

Ugovor se potpisuje u roku od najmanje pet dana prije početka obuke.

Kandidati će se obavijestiti o prijemu na obuku, mjestu i vremenu potpisivanja ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza između kandidata i Ministarstva, najmanje deset dana prije početka obuke.

Umjesto kandidata koji ne potpišu ugovor u predviđenom roku, pozvat će se drugi kandidat prema redosljedu na konačnoj rang listi.

Kandidatima koji ne ispune opće i posebne uvjete predviđene natječajem za prijam ili ne polože razredbeni ispit, uz pismenu obavijest, na kućnu adresu, vratit će se i dokumentacija priložena uz prijavu na natječaj.

Kandidati pozvani na prijamni ispit, snose troškove boravka i putne troškove. Ministarstvo snosi troškove liječničkog pregleda.

O vremenu polaganja prijamnog ispita kandidati će biti pravodobno obaviješteni.

PRAVA I OBVEZE POLAZNIKA OSNOVNE POLICIJSKE OBUKE

Polaznik koji uspješno završi osnovnu policijsku obuku dobiva potvrdu i stječe mogućnost zasnivanja radnoga odnosa u Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srbije u svojstvu vježbenika za policijskog djelatnika.

Polaznicima je tijekom osnovne policijske obuke osiguran smještaj i prehrana, kao i nabava opreme nužne za realizaciju nastavnih obveza, sukladno Ugovoru koji polaznik sklapa s Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Srbije.

Polaznik koji završi obuku i ostane raditi u Ministarstvu na policijskim poslovima najmanje četiri godine, smatra se oslobođenim od obveze služenja vojnog roka.

Referentni tekst natječaja bit će objavljen u dnevnim listovima Politika i Dnevnik nadnevka 10.8.2008.

Reagiranje na tekst »U hrvatskoj zajednici ima mjesta za sve« iz prošlog broja Hrvatske riječi

Neki podaci i imena se ne slažu

Povod za moje reagiranje je netom objavljeni intervju s mojim uvažanim kolegom po struci, *Belom Ivkovićem* u vašem cijenjenom tjedniku od 15. kolovoza 2008. godine, pod naslovom »U hrvatskoj zajednici ima mjesta za sve«, a koji je vodio vaš uvaženi i cijenjeni novinar *Zvonimir Perušić*, kojega iznimno cijenim kao vrsnog analitičkog novinara, koji se istraživački bavi svojom novinarskom strukom.

No, prije nego li predem na glavnu stvar, želim pozdraviti odluku uredništva, ili pak glavne i odgovorne urednice *Jasminke Dulić*, u svezi s uvođenjem rubrike »Pisma čitatelja«, ili »Reagiranja«. Nadam se da će se ova rubrika konačno ustaliti i da će biti svojevrsno zrcalo zbivanja i sadržaja napisa koji se objavljuju u tjedniku.

No, da predem na glavni predmet mog osvrta.

U odgovorima Bele Ivkovića, prije svega potkrala se jedna faktografska pogreška koja se odnosi na datum osnivanja HKUD »Bunjevačko kolo«. Naime, imenovani je izjavio kako je osnivačka skupština održana 20. siječnja 1970. godine, što nije točno, jer je održana dva dana ranije, točnije 18. siječnja 1970. godine. (Kao dokaz ove moje tvrdnje uredništvu prilažem preslik zapisnika s osnivačke skupštine održane navedenog datuma u Velikoj vijećnici Gradske kuće uz nazočnost 354 osnivača.)

Nadalje, na pitanje vašeg novinara, Bela Ivković izjavljuje kako je organizator prve Dužijance 1968. godine, između ostalih, bio sudac *Naco Zelić*, a da su od njegove genera-

cije sudjelovali još *Lazo Vojnić Hajduk*, *Nikola Skenderović*, *Albe Kujundžić*, *Grgo Kujundžić*, *Mirko Perušić*...

Očigledno, Bela Ivković nije mogao prevaliti »prika usta« imena *Marka Peića*, predsjednika Organizacijskog odbora žetelačkih svečanosti Dužijanaca u razdoblju od 1968. do 1972. godine, koji i u svojoj 96. godini kao svjedok može daleko više zboriti o tim vremenima.

Jednako tako, ne stoji tvrdnja da su navedene osobe bile »organizatori« te prve Dužijance, jer su oni u to vrijeme bili samo obični redari, ili pak tzv. konjari, što uostalom Bela Ivković i priznaje na jednom mjestu, kada kaže kako je on »bio samo među redarima koji su pratili povorku od hipodroma do središta grada«. Ako je netko bio samo običan redar, onda nije mogao biti »glavni« organizator priredaba Dužijance, a to su bili, ustvari, sljedeći: *Marko Peić* kao predsjednik Organizacijskog odbora, *Naco Zelić* kao dopredsjednik i *Grgo Bačlija* kao tajnik.

Ovom prigodom spomenut ću imena članova Organizacijskog odbora te prve Dužijance, pa i kasnijih, sve do 1972. godine, kada je ona nasilno transformirana u socijalističku, sa svim ideološkim obilježjima koji toj manifestaciji ne pripadaju, a to su bili sljedeći: *Lazar Kovačić*, tadašnji tajnik Turističkog saveza općine Subotica, *Melanija Čanak*, predsjednica Općinske konferencije SSRNJ, *Antun Kovačić Bata*, tada direktor Doma kulture, *Bela Duranci*, povjesničar umjetnosti iz Zavoda za zaštitu spomenika kulture, odnosno Gradskog muzeja, ing. *Josip Stipić*, tadašnji direktor Subotičkih novina, *Balint Vujkov*, književnik, *Slavko Zorić*, tadašnji predsjednik Turističkog saveza općine, *Matija Bašić*, tadašnji direktor Ugostiteljskog poduzeća Palić, *Kata Budinčević*, tadašnja ravnateljica turističke agencije Panonija turist, *Josip Bajić*, tadašnji ravnatelj Narodnog kazališta, *Matija Poljaković*, književnik, *István Budai*, tadašnji predsjednik Zanatske komore, *Ljudevit Vujković Lamić Moco* stariji, *Josip Ostrogonac*, tadašnji direktor Namateksa, *Lazo Kopunović Legetin*, tadašnji upravnik Carinarnice, *Jakov Kujundžić*, tada sudac Općinskog suda, *Ivan Balunović*, predstavnik tadašnjeg Općinskog komiteta Saveza omladine, *Mirosljub Vučinić*, tadašnji novinar »Subotičkih novina«, *Mihajlo Mamužić*, tadašnji ravnatelj Kreditne banke, mr. *Milka Mikuška*, tadašnja ravnateljica Gradskog muzeja i *Čedomir Riznić*, tadašnji predsjednik Konjičkog kluba »Bačka«.

Uzgred, *Mirko Perušić* je bio samo biran za člana Nadzornog odbora, kojeg su osim njega još sačinjavali i *Beno Cvijanov*, *Josip Prčić*

zvani *Škvrc*, *Ludevit Vujković*, *Lamić Moco* stariji, kao provjereni i iskusni financijski stručnjak tadašnje SDK, i *Lozika Vuković*, također financijski stručnjak SDK.

Što se pak tiče navoda intervjuiranog, jedino mu stoji tvrdnja kako je to razdoblje bilo »liberalno« zahvaljujući prije svega tadašnjem društveno-političkom vodstvu grada na čijem se čelu nalazio idejni promotor, sada nažalost pokojni *Antun Milodanović Dela*, bez čijeg se liberalnog odnosa prema osnivanju, kako te prve Dužijance 1968. godine, a kasnije i osnivanja HKUD »Bunjevačko kolo« 1970. godine, te preimenovanja FK Zvezda u NK Bačka, ne bi sve ovo moglo zamisliti i odraditi, što mu se kasnije nakon famozne i nesretne 21. sjednice Predsjedništva CKSKJ u Karadordevu i »obilo o glavu« smjenom s dužnosti i dolaskom »ratorbornih« partijskih poslušnika, koji su pokrenuli hajku na hrvatske intelektualce i proveli čistku 116 intelektualaca, smjenjivanjem s dotadašnjih položaja, od čega se hrvatska manjinska zajednica ni do današnjeg dana nije uspjela u cijelosti oporaviti.

Intervjuirani je također »zaboravio« spomenuti kako su osim »iščlanjenja« iz HKUD »Bunjevačko kolo« u sklopu hajke protiv Matice hrvatske, neki od njih bili i kazнено procesuirani, kao primjerice dr. *Ante Sekulić*, prof. *Bela Gabrić*, prof. *Juraj Lončarević* i moja malenkost, koji sam tek ove 2008. godine, nakon 35 godina, dočekaو sudsku rehabilitaciju, od strane Okružnog suda u Subotici.

U svezi s »preimenovanjem« KUD-a »Bunjevačko kolo« u HKUD, odnosno vraćanja starog prvobitnog izvornog naziva tog društva, intervjuirani je također »propustio«, svjesno ili namjerno, imena još nekih zaslužnih osoba koje su u tom procesu također vidno sudjelovale, kao što su to bili pokojni odvjetnik *Franjo Vujkov*, *Marin Skenderović* i moja malenkost, čije ime za njega uopće ne kotira među »reformatorima«.

S ostalim iznesenim u intervjuu slažem se u potpunosti, a naročito u svezi s pokušajem DSHV-a da prođe sa svojim kadrovima u rad HKC »BK«, s čime se Upravni odbor, koliko toliko, uspješno nosio.

I za kraj, nije fer kada se govori o nekim povijesnim događajima, iznositi netočne podatke i glorificirati samo svoju ličnost, već to treba činiti objektivno s povijesne distance, koja je već dobro sazrela da se o tim događajima iznese prava istina, o čemu će se javnost uskoro imati prilike osvjedočiti u nekim mojim radovima na kojima upravo radim.

Grgo Bačlija

Dan grada Subotice

U povodu proslave Dana grada, najavljeno je nekoliko događaja kojima će se obilježiti ovogodišnja svečanost. Proslava počinje 29. kolovoza programom pod nazivom »Najbolje iz regije«, koji će biti održan u »Vinskoj ulici«, Korvinovoj ulici (bivšoj Engeslovoj) s početkom u 19 sati, a trajat će do kasnih večernjih sati u subotu, gdje će biti postavljeni štandovi na kojima će proizvođači izlagati vina iz regije. Istu večer (u petak) će u Staroj piceriji biti predstavljeno književno djelo Save Babića, počasnog građanina Subotice – Béla Hamvas pod nazivom »Filozofija vina«, dok je također za petak gradonačelnik najavio i predstavljanje knjige »Buket za staru damu – Subotica viđena očima drugih« u izdanju Udruge za zaštitu i razvoj okoliša i graditeljskog naslijeđa »Protego«. Knjiga će biti predstavljena na tribini o europskoj prošlosti i budućnosti Subotice, koja će biti održana 29. kolovoza u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 19 sati. Sljedećeg dana, u subotu 30. kolovoza nastavlja se program »Najbolje iz regije«, dok će cafei Sax, Renesansa i Latino od 23 sata biti domaćini Orange Jaggermeister tulumu na kojima će osim nekoliko DJ-ova gostovati i poznata subotička skupina Perpetuum Mobile. U nedjelju 31. kolovoza bit će održan koncert Subotičke filharmonije u Velikoj vijećnici Gradske kuće, početak je u 20 sati, a nakon toga na gradskom trgu će nastupiti poznati pjevač Massimo Savić. Na sam Dan grada, 1. rujna bit će održana još dva koncerta na Trgu slobode. Koncert Magdi Rúzse s bendom počinje u 20 i 30 sati, a nakon toga će biti održan i koncert poznate rok skupine iz naše zemlje Van Gogh.

Gorjeli kontejneri!

Uno će između nedjelje i ponedjeljka, 17. i 18. kolovoza, na teritoriju grada Subotice zapaljeni su tipski kontejneri, navodi se u priopćenju JKP »Čistoća i zelenilo«. Kontejneri su zapaljeni u ulicama Dušana Petrovića, Petra Lekovića, Aleji maršala Tita, Šumskoj, kao i na Trgu cara Jovana Nenada.

»Koliko god se JKP 'Čistoća i zelenilo' trudilo održati grad čistim postavljajući nove kontejnere, oni bivaju zapaljeni od strane nepoznatih osoba. Ovim putem želimo apelirati na građane Subotice da vode računa o kontejnerima. Mogućnost zapaljenja je velika, s obzirom da je u tijeku ljetno razdoblje. Dovoljna je nepažnja ili namjerno djelovanje da bi se napravio požar«, navodi se u priopćenju.

Fekete kupatilo

Prema predloženom Planu detaljne regulacije prve zone središte grada, predviđa se rekonstrukcija i revitalizacija starog Fekete kupatila, a ukoliko to, zbog stanja u kojem se nalazi, nije moguće, na

istom prostoru i u istom gabaritu izgradnja objekta sličnog sadržaja. Trenutačno se čekaju mišljenje i uvjeti koje će za Fekete kupatilo propisati Zavod za zaštitu spomenika kulture.

Mjesečne karte za srednjoškolce

Iz Službe za društvene djelatnosti Gradske uprave obavještavaju učelnike subotičkih srednjih škola, koji imaju prebivalište na području Grada Subotice, a koriste mjesečne autobusne karte, da će karte moći dobiti u srednjim školama u koje su upisani.

Učenici koji iz Subotice putuju za Bačku Topolu, Kanjižu, Sombor ili Novi Kneževac, za mjesečne će se karte moći prijaviti u Gradskoj kući na III. katu, soba 305, svakog radnog dana počevši od 20. kolovoza, u vremenu od 7 i 30 do 13 sati. Za ostvarivanje prava na mjesečnu kartu učenici trebaju priložiti preslik osobne iskaznice, a ukoliko ju učenik nema, onda preslik osobne iskaznice jednog od roditelja, potvrdu škole o upisu koja mora sadržati obrazovni profil, te dokaz o pozitivnom uspjehu što može biti preslik dačke knjižice ili svjedodžbe uz prikaz izvornika. Učenici slabog materijalnog stanja koji nisu u mogućnosti plaćati cijenu regresirane mjesečne karte trebaju se obratiti Centru za socijalni rad Grada Subotice, Alekse Šantića broj 27, radi oslobađanja plaćanja udjela u cijeni mjesečne autobusne karte. Cijena regresirane autobusne mjesečne karte je za sve učenike ista i iznosi 1800 dinara. Učenici prvih razreda koji u susjednim općinama pohađaju nastavu na obrazovnim profilima kojih ima i u školama u Subotici, te učenici s negativnim uspjehom, plaćaju punu cijenu mjesečne karte, priopćavaju iz Službe za društvene djelatnosti Gradske uprave.

Džamija »Mudžahir« u Subotici

Svečano otvorenje novoizgrađene subotičke džamije »Mudžahir« na Karadorđevom putu bit će upriličeno u nedjelju 24. kolovoza. Otvorenje je predviđeno za 13 sati, a potom će biti održana svečana aka-

demija u Velikoj vijećnici Gradske kuće dok će primanje biti održano u Maloj gostionici na Paliću.

Ispraćaj kupališne sezone na Paliću

Ispraćaj 163. kupališne sezone pod nazivom »Zbogom ljeto«, bit će održan u subotu 23. kolovoza, na Muškom štrandu na Paliću. Već tradicionalno, bit će održano natjecanje u kuhanju riblje čorbe i ribljeg paprikaša pod nazivom »Kup pobjednika«, za najbolje i najupornije natjecatelje ovoga ljeta. Prijava natjecatelja je od 11 sati, samo natjecanje početak će u 12 sati, dok će proglašenje pobjednika biti u 14 sati.

Organizator osigurava ribu, majicu za sudionike, drva, vodu i stolove. Kotizacija iznosi 1500 dinara po sudioniku. Zainteresirani za natjecanje mogu se prijaviti i telefonom, na sljedeće brojeve: 753-111; 754-852; 753-121.

Za ispraćaj ljeta predviđeno je i natjecanje u odbojci na pijesku koje će biti održano na Pješčanoj plaži. Početak je u 14 sati. Prijave i informacije mogu se dobiti pozivom na telefonski broj 064/208-6969.

Na Muškom štrandu bit će održan i turnir u mini golfu.

Početak je u 15.30, a zainteresirani se mogu prijaviti i informirati pozivom na telefonski broj 063/8303-810.

Svi zainteresirani koji žele sudjelovati u ispraćaju ljeta, detaljnije informacije mogu dobiti pozivom na telefonski broj 753-111 i 602-540.

Hotel »Patria«

Zaodjenut u novo ruho, presjecanjem vrpce, ponovno je otvoren hotel »Patria« nakon temeljite rekonstrukcije objekta. Ovaj hotel, koji će upotpuniti turističku ponudu grada Subotice, od sada ima četiri zvjezdice.

Donacija DSHV-a

Demokratski Savez Hrvata u Vojvodini darovao je računalo *Danijeli Peić*, slijepoj djevojčici koja je učenica sedmog razreda OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu. Danijela je odlična učenica. Slobodno vrijeme voli provoditi u igri, šetnji s prijateljicom *Vericom* koja joj čita zanimljive priče, bajke i lektiru.

Školovanje je počela u hrvatskom odjelu još prije sedam godina, kada je još djelomično vidjela. Prve tri godine školovanja bile su joj iznimno teške, u međuvremenu je imala dvije operacije u Beogradu, no ubrzo je ostala potpuno slijepa. Koristila je Brajevo pismo u školi, no bilo joj je teško komunicirati s drugima, jer nisu poznavali pismo. Stručnjak za elektroniku i elektrotehniku *Marko Vicko*, kaže kako je djevojčici darovano računalo srednje složenosti koje će joj služiti u sljedećim godinama, opremljeno je specijalnim programom sa zvučnim izgovorom slova i operacija. Printer i skener su isto dio donacije DSHV-a.

Petar Kuntić je rekao kako je DSHV došao u mogućnost pomoći i uz suradnju s HNV-om to će i dalje činiti, jedna od nedavnih donacija bila je i novčana pomoć djevojčici iz OŠ »Matko Vuković« koja je imala hitnu operaciju za povratak vida u Ljubljani.

N. S.

U mjestu Fara održan festival »Etnokostel«

Subotički tamburaški orkestar u Sloveniji

Slovenski festival »ETNO-KOSTEL 2008«, prepoznatljiv po izvedbama nove etnoglazbe, prvenstveno na području tamburaške glazbe, održan je i ovoga puta u mjestu Fara, koje se nalazi na samoj granici s Republikom Hrvatskom.

»Etnokostel«, kažu dugogodišnji tamburaši, festival je na razini festivala »Zlatna Tamburica« u Novom Sadu, a njegovo trajanje od osam dana, tijekom kojih je bio u potpunosti medijski praćen, govori o njegovoj važnosti i značaju. Osim Slovenaca, njegovi sudionici bili su i Subotičani, odnosno Subotički tamburaški orkestar, koji je po drugi put zaredom gostovao na ovom festivalu u Sloveniji, gdje je nastupio kao festivalski orkestar.

Tijekom revijalne večeri naši su tamburaši glazbeno pratili sve slovenske izvođače i grupe, a njihov zajednički nastup imalo je prigodu čuti i vidjeti oko 600 posjetitelja. Na festivalskoj večeri, koja je bila natjecateljskog karaktera, izvedeno

je 14 novih pjesama koje stvarane u duhu slovenskog nacionalnog melosa.

Žiri slovenskog radija »Vox« i stučni žiri bodovali su sve izvedbe, a pobjednika je odlučio zbroj njihovih bodova. Bio je to slovenski tamburaški ansambl »Dupljak«, koji je svojom pjesmom uspio osvojiti srca i glazbeni ukus svih slušatelja.

Pobjednička pjesma, kao i pjesme ostalih izvođača, vrijedno je

naglasiti, ne bi zvučale tako dobro bez pratnje Subotičkog tamburaškog orkestra, koji je još jednom opravdao sva očekivanja publike, koja je tamburašima uzvratila velikim pljeskom. A da Slovenci vole tamburašku glazbu, kako slušati, tako i svirati, potvrdio je i koncert-majstor *Stipan Jaramazović*: »U Sloveniji se tambura intezivno koristi, te je tako nastalo nekoliko 'čistih' tamburaških orkestara ali i veći broj tamburaških ansambala,

koji osim tambura u svom sastavu imaju i po jednu tradicionalnu harmoniku ili neki drugi instrument i vrlo aktivno nastupaju s raznim pjesmama«, kaže Jaramazović.

Subotički tamburaški orkestar osvojio je simpatije publike i sljedećeg dana, kada je pod ravnanjem *Zorana Mulića*, održan cjelovečernji koncert ovog orkestra u prepunoj dvorani. U svom bogatom programu izveli su tradicionalna i klasična djela, a nazočne je razveselilo čuti i poneki *evergreen*, uz krasan glas solistice *Antonije Piuković*.

Positivni dojmovi bili su obostrani, jer su subotički tamburaši, bili više nego zadovoljni odličnom organizacijom i ukazanim gostoprimstvom. Kako tvrde, tih je večeri bilo doista lijepo biti Subotičaninom, a još ljepše biti članom ovog orkestra. Sasvim je sigurno, kažu, da će i sljedeće godine ponovno gostovati na ovom, sve poznatijem festivalu u Sloveniji.

M. Matković

Likovna kolonija »Čapljina 2008.«

Umjetnici na okupu

Slikarka i pjesnikinja iz Sombora *Cecilija Miler* i ove je godine sudjelovala na Likovnoj koloniji »Čapljina 2008«, koja je trajala od 7. do 10. kolovoza. Ovo je njeno drugo sudjelovanje na koloniji koja je okupila renomirane umjetnike iz Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, dok je Cecilija Miler bila jedina umjetnica iz Vojvodine, odnosno Srbije. Na koloniji su sudjelovali i studenti Likovne akademije, kao i učenici Srednje umjetničke škole. Kolonija je organizirana na nekoliko lokaliteta na prostoru općine Čapljina. Po riječima Cecilije Miler, ovo je bila jedna od najkvalitetnijih likovnih kolonija na kojima je sudjelovala. Domaćini su pokazali veliki interes za rad umjetnika, a umjetnici su bili počašćeni samim prisustvom i ambijentom kojeg su ponudili domaćini. Radilo se na trima lokalitetima, u rimskom gradu Mogorjelo koje je impozan-

tna turistička postaja osobito za ljude iz bačke ravnice, drugi lokalitet je bio Kutovo Blato koje podsjeća na Dunav i njegove krake, a do ovog odredišta se išlo brodicom. Ovaj je lokalitet bio veoma inspirativan za umjetnike, a kako kaže Cecilija Miler, tu se osjećala

kao na svom terenu zbog zelenila, vode, lokvanja i trske. Treći lokalitet je bila rijeka Trebižat koja se ulijeva u rijeku Neretvu. U nedjelju 10. kolovoza priređena je izložba radova nastalih na koloniji, a brojni kritičari i likovni znalci iskazali su svoje pozitivne dojmo-

ve o radovima nastalim na koloniji. Slike Cecilije Miller su vidno zainteresirale i oduševile brojne ljubitelje umjetnosti, ali i brojne medije koji su se oko nje okupili i za koje je dala izjavu, izrazivši oduševljenje kolonijom i organizacijom domaćina.

Ova kolonija je četrdeset godina organizirana na lokalitetu starog turskog grada Počitelja, ali je prekinuta zbog ratnih zbivanja i poslije nekoliko godina preseljena u Čaplinu. Umjetnica Cecilija Miler je željela da se ostvari uzajamni posjet i da se ovakva kolonija, koja bi okupila ova renomirana imena likovne umjetnosti, organizira i na našim prostorima, odnosno u Subotici. Ovaj kontakt će se po svemu sudeći i ostvariti, a osim posjeta likovnjaka, ponudeno je sudjelovanje kulturno-umjetničkih društava iz Čapljine.

Cecilija Miler je s likovne kolonije u Čaplini ponijela ugodne i pozitivne dojmove i, kako kaže, »napunila baterije« do iduće godine.

Z. Gorjanac

Grad pjesme i igre

SRIJEMSKA MITROVICA – Srijemska Mitrovica je proteklih dana bila Europa u malom, grad pjesme i igre. Od 9. do 13. kolovoza održan je peti po redu Srijem folk fest, međunarodna smotra folklora i folklornog stvaralaštva. Glavni organizator, Centar za kulturu »Sirmium art« na sceni je okupio preko 600 izvođača iz 7 zemalja Europe: Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovačke, Francuske, Turske, Rumunjske i Bugarske. Uz ansamble iz inozemstva nastupili su i svi folklorni ansambli koji djeluju na teritoriju grada: ukrajinski KUD »Kolomejka«, mađarski KUD »Srem«, HKC »Srijem« te gradski folklorni ansambl »Branko Radičević«.

Otvorenje prve festivalske večeri uvećao je tradicionalni vatromet, nakon kojeg je sve nazočne goste pozdravio i festival otvorio zamjenik gradonačelnika *Srđan Kozlina*, ističući kako su ovakve manifestacije čast za Srijemsku Mitrovicu.

Svakoj festivalskoj večeri prethodio je mimohod sudionika ulicama grada, gdje je prezentirano bogatstvo narodnih nošnji, plesova i narodnih običaja. Nakon mimohoda upiličeni su nastupi folklornih ansambala na lokalitetu starih rimskih iskopina, današnjem Žitnom trgu.

Ove godine Republiku Hrvatsku predstavljao je folklorni ansambl HKUD-a »Valpovo 1905« iz Valpova koji je izveo splet baranjskih plesova i plesova s područja Valpovštine. Svojom profesionalnom izvedbom, atraktivnošću koreografija i narodnih nošnji valpovački ansambl privukao je veliku pozornost okupljenih gledatelja te izmamio veliki pljesak. Nastupe hrvatskih folkloraša pratila je predstavica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu *Rajka Rajić*.

Srijem folklor fest predstavlja jedan od najvećih folklornih festivala u Republici Srbiji i prema tvrdnjama organizatora za ovogodišnje sudjelovanje vladalo je veliko interesiranje jer se na sam natječaj javilo oko 40 folklornih ansambala.

Velika posjećenost svih festivalskih večeri svjedoči u prilog činjenici kako stare vrijednosti lako ne blijede i da još uvijek imaju svoje poštovatelje i svoju publiku. Još jednom se potvrdila činjenica da ovakvi kulturni događaji oplemenjuju i sudionike i gledateljstvo te pridonose stvaranju pozitivnog ozračja tolerancije i prihvatanja različitosti u multietničkoj i multikonfesionalnoj sredini kao što je Srijem.

Zatvarajući ovogodišnji Srijem folk fest, gradonačelnik Srijemske Mitrovice *Branislav Nedimović* poželio je da ovaj festival postane brend grada po kojem će biti prepoznatljiv u širim europskim razmjerima.

Ivan Cingeli

Tragovi Šokaca u Vajskoj

VAJSKA – U subotu, 23. kolovoza, u Vajskoj će se, u sklopu projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008.« održati lokalna manifestacija »Plavi Dunav prigrlio Savu«. Ovu priredbu organizirat će HKUPD »Dukat« iz Vajske umjesto »Susreta šargije i tamburice«, najavljene za 12. srpnja, pa odgođene, a na koncu i otkazane iz razlo-

ga odustajanja od dolaska u Vajsku triju institucija kulture iz BiH. Za 16,30 sati predviđen je dolazak gostiju u OŠ »Aleksa Šantić«, za 17 sati sv. misa u crkvi sv. Jurja, a u 18,30 sati kulturno-umjetnički program u holu mjesne škole, u kojemu će sudjelovati domaći HKUPD »Dukat«, KUD »Seljačka sloga« Gradište, Republika Hrvatska, KPZH »Šokadija« iz Sonte, tamburaši HKUPD »Matoš« iz Plavne, te pjesnici Podunavlja: *Antun Kovač*, *Tonka Šimić* i *Josip Dumendžić* – *Meštar*. Poslije programa druženje sudionika i zvanica nastaviti će se u motelu »Provala« na istoimenom jezeru u blizini Vajske.

I. Andrašić

Sastanak u Baču

BAČ – U prostorijama HKUPD »Mostonga« u Baču u utorak, 19. kolovoza, održan je sastanak Organizacijskog odbora projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008.«. Na sjednici su operativno riješene predstojeće tri manifestacije: »Plavi Dunav prigrlio Savu« 23. kolovoza u Vajskoj, »Susret Šokadije« 29. kolovoza u Baču i književna večer »O jeziku šokačkom« u organizaciji UG »Urbani Šokci« 27. rujna u Somboru. Za realizaciju zaključka zaduženi su predsjednica i portparol Odbora *Stanka Čoban* i *Ivan Andrašić*.

K. P.

Mostarci u Maloj Bosni

MALA BOSNA – HKUD »Rodoč« iz Mostara, koje je pozvano od strane HUK-a »Lajčo Budanović«, gostovalo je tri dana u Maloj Bosni. Gosti su bili smješteni po kućama kod aktivnih i pomažućih članova udruge a imali su priliku sudjelovati na središnjoj manifestaciji »Dužijanca 2008.« U subotu su, nakon prijedpodnevnog nastupa na trgu, obišli Palić a navečer sudjelovali na folklornoj večeri. U nedjelju, nakon svečane sv. mise i mimohoda do središnjeg trga, gosti su posjetili Hrvatski Majur gdje su vidjeli križ, salaše Gabričevih, Tumbas Loketićevih, Lulićevih, Stantićevih...

Suradnja HUK-a »Lajčo Budanović« i HKUD »Rodoč« iz Mostara ostvarila se angažmanom *Marka Dulića* i *Vedrana Vidovića*, koji su se upoznali na seminaru folklora.

Na oproštaju, na odlasku naših novih prijatelja iz Mostara dogovoren je nastavak suradnje i uzvratni posjeti.

S. Dulić

Diljem Bosne i Hercegovine proslavljen blagdan Velike Gospe

Stotine tisuća vjernika molilo Blaženoj Djevici

MOSTAR – U brojnim župama diljem Bosne i Hercegovine svečano je proslavljen blagdan Velike Gospe. Koliko se Blažena Djevica Marija štuje govori i podatak da su joj posvećene čak 194 crkve u BiH. Posebno je bilo svečano u Medugorju, Širokom Brijegu, Čitluku, Rami na Šćitu, Kreševu, na Stupu, u Docu kod Travnika, Olovu, Tuzli, Jajcu, Komušini i Banjoj Luci.

U Medugorju, najpoznatijem svetištu Kraljice Mira, blagdan Velike Gospe proslavili su deseci tisuća vjernika koji su stigli sa svih strana svijeta. Uz vjernike iz BiH i Hrvatske, bili su i hodočasnici iz Poljske, Francuske, Italije, Irske, Austrije, Mađarske, Češke, Njemačke, Kanade, SAD-a te brojnih drugih država.

Mladi i stari, zdravi i nemoćni došli su se pomoliti u svetište Kraljice Mira za ozdravljenje duha i tijela, te za ispunjenje drugih svojih želja. Mnogi hodočasnici iz svih krajeva Hercegovine, pješačili su čitavu noć, a neki od njih došli su i bosu preko brda, da bi se zavjetovali i pomolili Blaženoj Djevici Mariji. Svetu misu predvodio je fra *Petar Vlašić*, koji je kroz propovijed rekao kako ne trebamo kritizirati državu za određene probleme, jer i mi sami živimo u njoj i trebamo činiti da bude što bolja.

Istaknuo je činjenicu da je mnogo mladih došlo u Medugorje. »Posljednjih godina mogli smo čuti priče kako naši mladi ne valjaju, ali

danas je potvrđeno da to nije istina! Samo na misi u 5 sati ujutro crkva je bila prepuna mladeži koja je pješačila iz svih krajeva da bi se došla pomoliti Gospi«, rekao je fra Petar dodajući kako je Gospa simbol Hrvata katolika.

U najstarijem marijanskom svetištu u Širokom Brijegu, Velika Gospa tradicionalno je proslavljena uz procesiju s kipom Gospe, a

oko 20 tisuća vjernika, hodočasteći ovo marijansko svetište, ispunilo je razne zavjete kako bi se približili Isusovoj majci. Misno slavlje koje je počelo u 11 sati, predvodio je prof. fra *Josip Grbavac* iz Sinja, koji je pozvao vjernike da slijede primjer Marije iz Nazareta. U svojoj se propovijedi osvrnuo i na vrijeme i svijet u kojem živimo, te na potrebu stalnog promišljanja i življenja vjere. Nakon svečane mise slavlje je nastavljeno ispred crkve uz bogat zabavni program.

I brojni vjernici sarajevskih župa svetim su misama proslavili blagdan Velike Gospe. Uzoriti je kardinal slavio svetu misu na Stupu u Sarajevu. Naime, ovo već polako postaje tradicija da kardinal *Vinko Puljić* svake godine slavi večernju svetu misu na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na Stupu. Nakon svete mise slijedila je procesija sa slikom Gospe Stupske i s upaljenim svijećama do Gospine špilje. Apostolski nuncij u BiH, nadbiskup *Alessandro D'Errico* predvodio je svečano misno slavlje na svetkovinu Uznesenja Marijina na nebo 15. kolovoza u župnoj crkvi sv. Josipa na Marijinom Dvoru u Sarajevu. Sudjelovalo je oko dvije stotine talijanskih skauta koji su u BiH došli u želji upoznat i izučavati zajednički višenacionalni, višekulturalni i višereligijski suživot.

Arijana Beus

Otvoren Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj

Gradišćanski eksponati

GRADIŠĆE – Otvaranje Muzeja sa zbirkom sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj tema je novoga broja »Hrvatskog glasnika«, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Muzej je otvoren 9. kolovoza u mjestu Prisiki, u srcu Gradišća. Prije pet godina, vlč. *Štefan Dujmović*, rođen u malom naselju Prisiki, ponudio je Hrvatskoj državnoj samoupravi svoju rodnu kuću i bogatu zbirku skupljenih predmeta koje neumorno sakuplja od 1958. godine, za utemeljenje Muzeja sakralne umjetnosti.

Obnova zgrade je počela 2005. godine uz pomoć mađarske vlade. Do konačnog izgleda utrošeno je 42 milijuna forinti, od čega je Hrvatska državna samouprava dobila 27,5 milijuna proračunske pomoći. Zbirka Muzeja u Prisiki sadrži 242 vjerska i materijalna izložka narodne kulture koji se vežu za život Hrvata u Mađarskoj, u prvom redu gradišćanskih Hrvata. U Muzeju se nalazi i dvije i pol tisuće knjiga, a zbirka bi se trebala i nadalje obogaćivati priložima iz svih hrvatskih krajeva u Mađarskoj.

Povodom predaje Muzeja sakralne umjetnosti, brojne goste je pozdravio predsjednik

Hrvatske državne samouprave *Mišo Hepp*, a u ime svih Hrvata u Mađarskoj zahvalio je velečasnom Dujmoviću i svima onima koji su darovali vrijedne predmete.

»Štefan Dujmović je uz svoju rodnu kuću poklonio hrvatskom puku sve ono blago i vrijednosti koje je sakupio za vrijeme svog službovanja. Te je predmete on dobio od svojih vjernika, koji su mu rado, od cijeloga srca darovali, jer su znali kako će doći u sigurne i brižne ruke. Zahvalu dugujemo i Republici Mađarskoj, osobito ministru *Peteru Kissu* i Uredu za nacionalne i etničke manjine, čijom smo potporom mogli ostvariti ovaj naš san«, rekao je *Mišo Hepp*.

U prostorijama Muzeja pohranjeni gradišćanski eksponati točno dokumentiraju privrženost hrvatskog naroda vjeri, jeziku i tradiciji. U posebnoj prostoriji se nalazi knjižnica s fondom od 2500 hrvatskih izdanja. U kući, koja je pretvorena u Muzej, nalazi se i kapelica za tihi molitvu, a iznimno su bogate relikvije, predmeti koji dokazuju kako su sve hodočastili Hrvati i koja su im bila najznačajnija hodočasnička mjesta.

Z. S.

Deseci tisuća vjernika u Aljmašu

Blagdan Velike Gospe

Molitvom, pjesmom i zavjetom više od 50 tisuća vjernika, među kojima su bili i brojni Vojvođani, hodočastilo je na blagdan Velike Gospe u najvećem slavonskom marijanskom svetištu Gospe od Utočišta u Aljmašu

Apostolskom konstitucijom »Munificentissimus Deus« (Predarežljivi Bog) papa Pio XII. proglasio je 1. studenoga 1950. godine posljednju službeno proglašenu dogmu Katoličke crkve, koja kaže da je »Bezgrešna Bogorodica vazda Djevica Marija, ispunivši tijek zemaljskog života, bila s dušom i tijelom uznesena u nebesku slavu«. Prije službenog proglašenja dogme Papa je »opipao bilo« čitave Crkve, ispitavši sve katoličke biskupe postoji li među Božjim pukom ta vjera. Odgovor je bio pozitivan i jednoglasan.

HODOČASNIČKI ZANOS: I na ovim našim prostorima katolici su poznati po svojoj posebnoj odanosti Majci Božjoj, posrednici između Boga i čovjeka, nazivajući je u svojim molitvama i pjesmama »majkom i kraljicom Hrvata«, tako da svetišta Blažene Djevice Marije karakterizira velika masovnost te se svake godine za blagdan Velike Gospe u njih slijeva stotine tisuća ljudi u posebnom hodočasničkom zanosu. U svojoj suštini Blažena Djevica Marija sažima svu srdačnost kršćanskog mnoštva prema Ženi koja je postala Majka Bogočovjeka Isusa Krista te vjerovanja kako je bezgrešna Djevica, sačuvana i čista od svake ljage istočnog grijeha, ispunivši tijek zemaljskog života, s dušom i tijelom bila uznesena u nebesku slavu. I premda je časte kao slavnu kraljicu na nebu, ipak su sigurni da ih ona, puna milosti, zagovara te stoga mole puni pouzdanja njezinu zaštitu.

Kao i svake godine, tako su i ove marijanska svetišta diljem Hrvatske 15. kolovoza bila središnje mjesto hodočašća i proslave Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, odnosno pučki – Velike Gospe. U najvećem nacionalnom marijanskom svetištu Mariji Bistrici pred više od

Procesiju za blagdan Velike Gospe predvodio je biskup Marin Srakić

80.000 vjernika središnje euharistijsko slavlje u crkvi na otvorenom blaženog *Alojzija Stepinca* predvodio je nadbiskup zagrebački, kardinal *Josip Bozanić*, u svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske svetu misu je predvodio splitsko-makarski nadbiskup msgr. *Marin Barišić*, u trsatskom svetištu Gospe Trsatske riječki nadbiskup msgr. *Ivan Devčić*, a biskup šibenski msgr. *Ante Ivas* u biskupijskom marijanskom svetištu Vrpolu.

PROMICANJE GOSPINA SVJETO-NAZORA: Zahvaljujući činjenici da je svetište Gospe od Utočišta u Aljmašu udaljeno svega petnaestak kilometara od državne granice sa Srbijom, a isto toliko i od Osijeka, grada koji

je za vrijeme Domovinskog rata primio najveći broj iseljenih Hrvata iz Vojvodine, u hodočašću ovom najvećem slavonskom marijanskom svetištu sudjelovao je i velik broj katoličkih vjernika s obiju strana granice. Rijeke hodočasnika još su noć prije blagdana Velike Gospe kretale prema Aljmašu na 304. proslavu ovog velikog blagdana. Svete mise počele su još u 6 sati, a središnju u 10 sati predvodio je msgr. *Marin Srakić*, dijecezanski biskup Nadbiskupije đakovačke i osječke, koji je u svojoj propovijedi kritizirao opće stanje u društvu i razaranje obitelji kao njezinog stupa.

»Molimo za našu domovinu, za one koji je vode da ozbiljno shvate kako jedan narod nema budućnosti bez zdravih i uspješnih brakova i sretnih obitelji. Molimo da u ime odgovornosti prema svome narodu kod glasovanja između Europe i obitelji glasaju za obitelj, jer Europa bez obitelji iščezava, propada i nestaje«, rekao je msgr. Marin Srakić pred 50 tisuća vjernika i založio se za promicanje Gospina svjetonazora u očuvanju obitelji kojoj velika opasnost prijeto od zabrinjavajućeg trenda vladavine novca.

Na svečanosti u Aljmašu bili su i mnogi uglednici iz društvenog i javnog života Republike Hrvatske, među kojima i potpredsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks, a među brojnim iseljenim vojvođanskim Hrvatima bili su i predsjednik te dva dopredsjednika Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata – *Mato Jurić*, *Petar Gašparović* i *Tomislav Čavar*.

Zlatko Žužić

U svetištu Gospe od Utočišta u Aljmašu hodočastilo je oko 50 tisuća vjernika

Obilježen blagdan Velike Gospe u Zemunu

Blagdan Blažene Djevice Marije, 15. kolovoza, poznatiji i kao blagdan Velike Gospe, od posebnog je značaja za Zemun i njegovu župnu crkvu koja je dobila naziv upravo po ovom događaju – Uznesenja Blažene Djevice Marije. Prije podnevnu svečanu misu predvodio je, uz ostale svećenike, dr. *Tadej Vojnović*, koji je u okviru svoje propovijedi naglasio kako je Marija zaštitnica ne samo jednog mjesta ili jedne crkve već svih onih koji traže njen zagovor. Jednako tako, naveo je vjernike

na razmišljanje o činjenici da je Majka Božja prisutna svugdje i u svakoj prilici kada se zaziva njezino ime. Drugu, popodnevnu, svečanu misu predvodio je biskup, sada samostalne Srijemske biskupije, mons. *Đuro Gašparević*. On je istaknuo kako Blaženoj Djevici Mariji, iako je rođena bez istočnoga grijeha, nije bilo lako prihvatiti Božju volju i biti uz svoga sina u dobru i zlu do njegove smrti na križu. Uz to je također posebno naglasio kako je ona upravo zbog snage svoga duha velika zagovornica svima nama. Svi svećenici koji su svojim prisustvom uveličali ovaj dan, izrazili su osobito zadovoljstvo što su u prilici biti gostima domaćinu, mons. *Josi Duspári* i župljanima Zemuna. Svojim skladnim pjevanjem združeni crkveni zbor Zemuna (zbor svete Cecilije) učinio je ova dva euharistijska slavlja, koja su završena pjesmom Zemunskoj Gospi, doista posebnima. Domaćin, Jozo Duspára, izrazio je na kraju popodnevne mise veliku zahvalnost i ovome zboru i svima koji su na bilo koji način pridonijeli da crkva bude veličanstveno okićena, a zatim pozdravio goste koji su došli iz drugih župa, pripadnike drugih vjeroispovijesti, predstavnike Veleposlanstva RH u Beogradu i sve župljane Zemuna. Druženje je zatim nastavljeno u crkvenom dvorištu uz zakusku i razgovore koji su odisali nadom da će naša zajednička Majka svojim svetim zagovorom zauvijek štititi i ovaj grad i sve ljude dobre volje koji joj se utječu širom svijeta.

Danijela Lukinović

Dan Ivana Antunovića u Kalači

Hrvatska manjinska samouprava Bačko-kišunske županije i grada Kalače organiziraju proslavu Dana *Ivana Antunovića* koja će se održati u Kalači 24. kolovoza u povodu 120. obljetnice njegove smrti.

Program:

15.00 - Otvorenje izložbe »Hrvati u okolici Kalače«

mjesto: Muzej Karoly Viski

adresa: Kalača, Szent Istvan kir. u. br. 25

16.30 - Folklorni program ispred katedrale – hrvatske narodne pjesme i plesovi

17.30 - Molitva krunice na hrvatskom jeziku u katedrali

18.00 - Sveta misa na hrvatskom jeziku u katedrali; glavni celebrant: uzoriti kardinal i zagrebački nadbiskup *Josip Bozanić*.

19.00 - Prisjećanje i polaganje vijenaca kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića u povodu 120. obljetnice smrti

20.30 - Prijam i ugošćenje gostiju u auli Katoličkoga školskog središta Naše Gospe

21.00 - Druženje uz zvuke tamburice

Susret mladih katolika na Čikeriji

Udruga mladih katolika »Zbor« poziva sve mlade na »Čikerijadu«, koja će biti održana 27. kolovoza 2008. godine na Čikeriji. Planirano je da se do tamo ide biciklima. Polazak je iz župe Isusova Uskrsnuća (mala crkva) u Subotici u 8 sati ujutro. U 10 sati će biti održana misa koju će predvoditi vlč. *Predrag Alilović*. Nakon mise slijedi skupna igra koju su pripremili mladi organizatori, nakon toga ručak, a poslije će se mladi družiti igrajući nogomet, odbojku, zajednički biti u molitvi i pjevati.

A. Sudarević

Bunaričko proštenje

Program događanja:

1. Trodnevica, kao priprava za Proštenje, počinje u srijedu 27. kolovoza. Svaku večer u 19 sati u svetištu.

Teme su:

Prvi dan, 27. kolovoza – propovijed i krunica;

Drugi dan, 28. kolovoza – Marijanski Akathistos;

Treći dan, 29. kolovoza – propovijed i pobožnost križnoga puta.

2. Subota 30. kolovoza navečer u 19 sati počinje Svečano bdijenje. Sastoji se od: Službe pokore, Službe svjetla i Svete mise. Cijelu noć je moguća tiha molitva u svetištu. Bdijenje predvodi nadbiskup beogradski mons. *Stanislav Hočevar*, mons. dr. *Ivan Penzeš* – biskup subotički, mons. *Stjepan Beretić*, katedralni župnik i rektor svetišta mons. dr. *Andrija Kopilović*.

3. U nedjelju 31. kolovoza u 7 sati je u kapeli dvojezična misa, koju predvode oci franjevci.

U 8 sati je biskupska misa na mađarskom jeziku koju predvodi mons. dr. *Ivan Penzeš*, subotički biskup.

U 10 sati je biskupska misa na hrvatskom jeziku, koju predvodi nadbiskup beogradski mons. *Stanislav Hočevar*, uz koncelebraciju subotičkog biskupa mons. dr. *Ivana Penzeša* i svećenika grada Subotica. U 16 sati je dvojezična sveta misa za bolesnike i spomen pokojnih bunaričkih hodočasnika.

4. Autobusna linija je osigurana od katedrale do Bunarića i u subotu i u nedjelju.

Parkiralište za osobna vozila je prva njiva desno od ulaza na Bunarić.

Likovna kolonija na Bunariću, po dvanaesti put

Salaš kulture

Bunarićka kolonija se održava kao jedna od 28 manifestacija u sklopu Dužijance 2008.

Piše: Mirko Kopunović

Aleksandrovački salaši 104. Sjene drača šaraju ledinu. Sunce se zapadu priklanja. Toplina se avlijom salaša razlila. Kuhani kukuruz u katlanki mirise širi. Srijeda je i ovdje, 13. kolovoza, na početku grada Subotice. Slikari XII. saziva međunarodne likovne kolonije rasuti u hladu bagremova rade – stvaraju. Čuje se glazba – Mozartov duet. Sviraju sestra i brat *Kristina* i *Franjo Vojnić Hajduk*, violu i violinu. Ona je studij završila u Italiji, a on će joj se pridružiti na poslijediplomskom studiju poslije završetka akademije u Segedinu.

Počinja otvorenje kolonije. Govori *Bernardica Ivanković*, voditeljica programa otvorenja: Bunarićka kolonija se održava u sklopu Dužijance 2008. koja sadrži 28 manifestacija. Sjeme Dužijance, koje je davne 1911. godine posijao župnik *Blaško Rajić*, u dobru je brazdu posijano i ta zahvala za kruh koja se i danas održava svjedoči o duhovnom i kulturnom bogatstvu nas Hrvata Bunjevaca.

UMJETNICI NA SALAŠU: Voditelj Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« *Josip Horvat* naglasio je kako se na ovom salašu kulture, koji nesebično hrani

duhovnu kreativnost umjetnika, ove godine nalaze umjetnici iz: Rusije, Austrije Mađarske, Hrvatske, Distrikta Brčkog, Bosne i Hercegovine, Slovenije, te gosti iz Beograda, Kovačice, Sombora i Crvenke, a sudjeluju slikari iz Subotice kao i članovi HKC »Bunjevačko kolo«. Naglasio je kako je kapija širom otvorena svim poklonicima slikarstva koji su se na otvorenju skupili u ne malom broju, a umjetnicima je poželio ugodan boravak, inspiraciju da vide i dožive pozitivno ozračje i o tome svjedoče. Pozdravio je i goste: gradonačelnika Subotice

Sašu Vučinića, dogradonačelnika *Peru Horvackog*, predstavnike Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i predsjednika HKC »Bunjevačko kolo« *Ivana Stipića*. *Nevena Mlinko* je izražajno recitirala pjesmu *Cecilije Miler* »Slikarski san«, a *Marija Jaramazović* i *Filip Čeliković* otpjevali su baladu »Ljubav je vječna« koju su sami skladali. Gradonačelnik Subotice Saša Vučinić je kazao kako je privilegij biti sudionikom Dužijance koja je duhovna trepa Subotice, a slikarima koji nas dvanaest godina svojim djelima oplemenjuju na

Gradonačelnik Saša Vučinić otvara koloniju

Franjo i Kristina Vojnić Hajduk

Domaćin kolonije i vlasnik salaša
Pajo Đurasević uz tradicionalnu ponudu na otvorenju

ovome salašu, poželio je nadahnuće, mirne ruke i uspjeh i time otvorio koloniju.

Slikari, njih pedeset i troje, radili su četiri dana, na salašu u

već poznatome ambijentu, a jedan su dan proveli na Paliću u vrtu restorana »Vila Viktorija«, koji već nekoliko godina ugošćuje sudionike bunaričke kolonije.

Posljednji dan, pred zatvaranje, u subotnje predvečerje 15. kolovoza priredena je izložba. Mnogi su ljubitelji umjetnosti, sponzori, donatori došli pogledati što su slikari radili za vrijeme trajanja kolonije. Izloženo je osamdesetak radova nastalih za vrijeme trajanja kolonije, a rađeni su raznim tehnikama: akrilu, ulju, pastelu, akvarelu, grafitnoj olovci. Osim motiva koji su prepoznatljivi za ovu koloniju – pejzaži salaša – ostati će mnoga platna na kojima su slikari eksperimentirali.

KRAJ BEZ KRAJA: Na kraju, na oproštaju, za koji sudionici kažu kako nije oproštaj jer su događanja, impresije, poznanstva toliko duboki da je ovaj događaj nezaboravan, nastupio je komorni zbor Collegium Musicum Catholicum

pod ravnanjem *Miroslava Stantića*, skladbama koje je napisao *Jakov Kopilović* a uglažio *Milan Asić*: »Naša domovina« i »Subotica mila«. Josip Horvat je zahvalio umjetnicima na novim poznanstvima, na novim prijateljstvima, na novom umjetničkom bogatstvu koje su ostavili Gradu i hrvatskoj zajednici. Okupljenima su se obratili slikari *Izidor Jalovec* iz Slovenije i *Franjo Takač* iz Mađarske (kojemu je direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* darivao monografiju »Dužijanca«, objavljenu u nakladi ove ustanove a u kojoj se nalazi slika Takačova) i izrazili su veliko zadovoljstvo što su sudjelovali u radu ove kolonije. Na kraju je dr. *Josip Ivanović*, obraćajući se umjetnicima, kazao kako su oni misionari lijepoga, da

Josip Horvat

Svaka je kolonija, pa tako i ova naša bunarička, učenje, druženje i stvaranje. Na ovogodišnjoj koloniji sudjeluje 16 gostiju iz osam europskih zemalja, dva slikara iz subotičkih udruga i dva akademska slikara iz Subotice te svi članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«, koji rade na ovome salašu Paje Đurasevića i na Paliću u »Vili Viktorija« i koji su istaknuli kako su zadovoljni ambijentom i ozračjem. Na XII. sazivu sudjeluje 12 akademskih slikara. Po onome što sada, u subotu dok se još radi, prema predanim radovima možemo ocijeniti, jest kako je kvaliteta radova bolja od prošlogodišnje a ima radova koji svojom kvalitetom odskoču. Svakako ne smijemo zaboraviti ni naše mnogobrojne sponzore bez čije bi pomoći održavanje kolonije bilo upitno.

Olga Šram

Prethodne bunaričke kolonije pamtili smo po osobama koje svojim radovima daju karakter. Ove je godine zasigurno to gost iz Slovenije, akademski slikar *Izidor Jalovec*,

koji će svojim upečatljivim crtežima obilježiti koloniju. Kolonija sigurno ima nekoliko imena čija je kvaliteta radova neupitna. I ove godine urađeno je mnogo pejzaža, bunaričkih motiva u realističkom stilu, što je karakteristika ove kolonije. U svakoj koloniji slikari eksperimentiraju, rade u tehnikama na koje nisu navikli i zato imamo velike oscilacije, nezavršene radove, do doradenih, dobrih radova. Za godišnju izložbu Likovnog odjela izabrat ćemo dobre radove svakog autora i pokazat ćemo najbolje ovdje urađeno. Bunarička je kolonija dobra, ambijent je predivan, stvara se atmosfera koja privlači ljude i oni ovdje vole doći i dolaze.

Jasmina Vidaković-Jovančić

I sama sam bila sudionicom bunaričke kolonije čije je okruženje inspirativno i u meni budi sjećanje na djetinjstvo i salaš moje tetke na koji sam voljela otići. Ovdje vlada ugodna atmosfera a slikari imaju mogućnost družiti se, prenositi iskustva, učiti. Nije loš spoj akademaca i amatera, treba razvijati dobru komunikaciju, surađivati, uvijek se na ovakvim skupovima iskazuju izvanredne ideje, uvijek se ima što naučiti.

je na njima poticati, ukazati, pokazati, pozvati na lijepo, pobuđivati nadu u bolje sutra, vjeru u budućnost, jer umjetnici su nositelji ljepote, ljubavi i dobrote. Istaknuo je kako je vidljiv ogroman napredak

po broju sudionika i broju zemalja iz kojih potječu i da je kolonija na Bunariću postala značajna subotička manifestacija. Još dugo poslije ovih riječi posjetitelji su razgledali izložene radove.

Na kraju: izložba

Slikar Izidor Jalovec zahvaljuje domaćinima

Direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan predaje knjigu slikaru Franji Takaču

Lojzija Kujundžić

Opuštena je ovdje atmosfera, prava domaćinska. Posebna je motiviranost raditi na salašu i na Paliću u okruženju akademaca koji su dobrodošli jer u njihovoj blizini i mi amateri, učeći, dajemo više od sebe.

Jasmina Selig

Puno se godina bavim slikarstvom, točnije 23. Lijepo je ovdje biti na marijanskom svetištu i tu nalazim inspiraciju. Prvi put sam na koloniji na ovom salašu i drago mi je što mogu raditi uz akademske slikare.

Jozefina Skenderović

Volim doći među slikare na ovaj salaš. Kao dijete živjela sam na salašu i salaš je posebno mjesto i sigurno inspirira umjetnike. Vjerujem da i Marijansko svetište utječe na rad sli-

kara, a sigurno je ovaj salaš bio dobar odabir za skupljanje pri pokretanju ove kolonije.

Đuro Lončar

Pratim ovu koloniju od samih početaka i mogu reći kako je vrlo uspješna i da se svake godine vidi njezin razvitak. Dobro je organizirana, što potvrđuje činjenica da je prerasla u međunarodnu koloniju. Dobro se radi, kvaliteta radova je uznapredovala, a vjerujem da će u godinama koje dolaze biti još uspješnija.

Ruža A.

Ovdje je ugodna atmosfera, lijepo okruženje. Manifestacija je ovo Dužijance koju treba održati, njegovati, razvijati. Trudim se ovdje doći svake godine.

Multimedijalna instalacija »Public bath« Lee Vidaković u Subotici

Fekete kupatilo, stjecište mnogih priča

Multimedijalna instalacija pod nazivom »Public bath«, kao dokumentacija performansa izvedenog prije dvije godine na istom mjestu, održana je u Subotici u petak 15. kolovoza na doista neuobičajenoj lokaciji – u ostacima objekta nekadašnjeg starog javnog kupatila, Subotičanima poznatog kao Fekete kupatilo. Autorica ovoga događaja je apsolutnica na odsjeku za grafiku na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu te istodobno studentica na odsjeku za animirani film na Volda sveučilištu u Norveškoj, Subotičanka *Lea Vidaković*, autor fotografija je također Subotičanin *Boban Mac*, dok je za zvučne efekte bio zadužen student animiranog filma iz Norveške *Torjus Foerre Erffjord*.

Budući da je smještena na specifičnoj lokaciji, ova instalacija, sadržana od zvučnog i foto zapisa,

te ranije u performansu korištenih artefakata, za cilj nema ponavljanje, precizan prikaz tijeka događaja u okvirima razloga i koncepata, nego što je moguće više vjerodostojnu rekonstrukciju ambijenta koji bi oživio sam osjećaj kao takav, univerzalan, stoji među ostalim u katalogu ove prezentacije.

»Ovaj projekt je prije dvije godine bio nešto malo drukčiji od ovoga, ali mi je bilo bitno i pokazati kako su se stvari mijenjale u ove dvije godine«, rekla je prigodom otvorenja izložbe autorica *Lea Vidaković*. »Težište je na ovom prostoru kao takvom, a željela sam da ovaj projekt ima strukturu koja će samo dati nagovještaj, samo sugerirati neku radnju, da se ne udubljujemo u neke moje koncepte i razloge zbog kojih sam napravila ovaj projekt, nego da se to prezentira kao ljuštura, kao struktura koja bi bila otvorena za druge priče,

Instalacija sadržana od zvučnog i foto zapisa, te ranije u performansu korištenih artefakata

zbog toga što mnogi stanovnici Subotice imaju svoje osobne priče koje su vezane za ovo mjesto.«

Izložba se sastoji od fotografija i efekata koji sa zvučnika dočaravaju zvuke kupanja, dok je ambijent uistinu upečatljiv – Subotičane srednje i starije generacije neumitno vraća u vrijeme prije početka 70-ih godina prošlog stoljeća, kad je Fekete kupatilo bilo u funkciji i kad je to bilo mjesto redovitog odmora i relaksacije, ali i razgovora i poslovnih dogovora mnogih građana ovog grada. Taj je prostor u posljednjih četrdesetak godina u

potpunosti devastiran i zapušten, pa je ova izložba ujedno i moguć poziv lokalnim vlastima da obrate pozornost i pokušaju sačuvati još jednu povijesnu vrijednost Subotice. Jer, dok mnogi gradovi u regiji, pa i šire, nisu imali niti redovne ulice, Subotica je imala javno, narodno kupalište. Izložba potiče i na još jedno razmišljanje: dok mnogi gradovi u regiji, pa i šire, danas imaju otvorene i zatvorene bazene i centre za sportove u vodi, Subotica ima samo jedan otvoren i niti jedan zatvoren bazen.

Z. P.

Stüba – Filharmonija gostovala u Subotici

Mladost za pamćenje

U sklopu svoje aktualne turneje, u Subotici je u ponedjeljak 18. kolovoza gostovala Stüba – Filharmonija (Stüba-Philharmonie) koja okuplja 80 mladih glazbenika iz više europskih zemalja. Osim profesionalaca u tom orkestru, kako smo se mogli uvjeriti, sviraju i dobro pripremljeni amateri. Pod ravnanjem *Martina Lentza*, gosti su u prepunoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske izveli program sačinjen od djela mahom suvremenih, ali i klasičnih skladatelja. Osim Mozartove g-moll Simfonije Kv-183, publika je imala prigodu čuti čak četiri skladbe, koje su po prvi put javno izvedene u Subotici. Riječ je skladbama

estonskog skladatelja *Arvo Parta* (Silouan pjesma), Izraelca *Noama Sheriffa* (Akedra), engleskog autora *Ralph Vaughana Williamsa* (Norfolk Rhapsody No. 1) i

Rimsky-Korsakova (Ruska uskršnja uvertira).

Prema mišljenju stručnjaka, iznesenom u neformalnim razgovorima nakon koncerta, gostuju-

ći su glazbenici pokazali solidno tehničko umijeće i uvježbanost. Posebno se pokazala kvaliteta gudača, kakvi su se davno čuli u našem gradu. Naravno, ne samo ljudi od struke, već i obična publika, znali su prepoznati kvalitetnu izvedbu, što su naravno i nagradili pljeskom na kraju ove ugodne glazbene večeri.

Stüba – Filharmonija utemeljena je 1999. godine u Njemačkoj. Članovi orkestra sastaju se jedanput godišnje, kada se pripremaju za svoj program. Osim zajedničkog muziciranja, njihov osnovni cilj je upoznavanje s ljudima i kulturnom baštinom Europe. Trenutačno su na turneji koja obuhvaća nastupe u Srbiji (Subotica, Kanjiža, Srijemska Mitrovica), ali i u Hrvatskoj, Sloveniji i Njemačkoj.

D. B. P.

»Susret Šokadije« u Baču

U 12.00 sati, 29. kolovoza, u povodu obilježavanja 320-te obljetnice doseljavanja Hrvata Šokaca iz Soli u Bač, a u organizaciji HKUPD »Mostonga«, u Baču će se održati manifestacija »Susret Šokadije«. Pored domaćina u programu će sudjelovati HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, KPZH »Šokadija« iz Sonte, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, KUD »Mladost« iz Bača, KUD »Jan Kolar« iz Selenče, KK »Mustang« iz Ravnog Sela, KUD »Kolo« iz Donje Bebrine (Republika Hrvatska), »Šokačka grana« iz Osijeka, KUD »Bizovac« iz Bizovca (Republika Hrvatska) i HKD »Napredak« iz Tuzle (BiH). I ova manifestacija bit će održana pod logom projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008«.

I. A.

»Duh u močvari« na festivalu u Buenos Airesu

Dugometražni igrani film za djecu »Duh u močvari« redatelja Branka Ištvančića, u produkciji Interfilma i HRT-a iz 2006. godine, izabran je u selekciju i pozvan na sudjelovanje u službeni natjecateljski program pod nazivom »Panoramic« (panoramski), 7. međunarodnog filmskog festivala »Nueva Mirada« (novi pristup) za djecu i mlade koji će se održati u gradu Buenos Airesu u Argentini, od 4. do 10. rujna 2008. godine. Ovaj festival je dio projekta čiji je cilj promicanje obrazovanja preko audiovizualnih sredstava za djecu i mlade što festival po principu »novog pristupa« i čini.

Podsjetimo, »Duh u močvari« već je bio uvršten u službeni selekciju i konkurenciju za nagrade na preko 15 međunarodnih filmskih festivala.

Premинуo Tomislav Pinter

Nakon duge i teške bolesti u Zagrebu je prošloga petka 15. kolovoza preminuo veliki hrvatski filmski stvaratelj, direktor fotografije mnogobrojnih igranih filmova i predsjednik Hrvatske udruge filmskih snimatelja, Tomislav Pinter, preminjela je Hina.

Tomislav Pinter rođen je u Zagrebu 1926. godine. Nakon kraćeg studija slikarstva na Likovnoj akademiji u Zagrebu, od 1946. posvećuje se filmu.

Samostalno snima od 1948. za filmske žurnale, prvi cjelovečernji igrani film »Kota 905« (redatelja Mate Relja) snima 1960., a potom radi na više od 90 igranih filmova.

Neki od važnijih filmova na kojima je radio su »Dvostruki obruč« (N. Tanhofer, 1963.), »Tri« (A. Petrovića, 1965), »Timon« (T. Radića, 1973.), »Strah« (M. Klopčiča, 1974.), »Mećava« (A. Vrdoljaka, 1977.), »Samo jednom se ljubi« (R. Grlića, 1981.), »Kiklop« (A. Vrdoljaka, 1982), »Crusoe« (C. Deschanela, 1988.), »Đavolji raj« (R. Grlića, 1989.), »Svaki put kad se rastajemo« (L. Nole, 1994.).

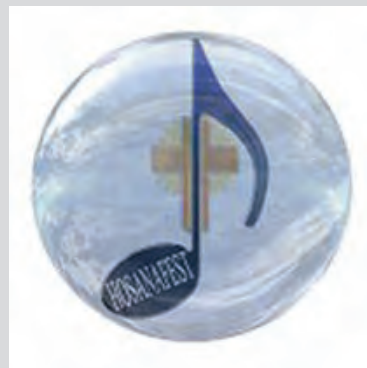
Tomislav Pinter za svoj umjetnički rad na filmu osam puta je nagrađivan na Filmskom festivalu u Puli, a godine 1988. dobio je i Nagradu »Vladimir Nazor« za životno djelo.

Otkazani koncerti zbora »Chorus Palatiensis« iz Splita

Nastupi muškog zbora »Chorus Palatiensis« iz Splita koji je za vikend trebao gostovati u Subotici je otkazan, priopćili su organizatori. Splitski je zbor trebao u subotu održati svečani koncert u katedrali sv. Terezije Avilske, a u nedjelju nastupiti na svečanoj svetoj misi.

»HosanaFest 2008.« u Subotici

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »HosanaFest 2008.«, treći po redu, bit će održan u nedjelju 7. rujna. Početak je u 20 sati u Dvorani sportova. Ove će godine biti izvedeno 15 kompozicija, a izvođači će biti iz Vojvodine, Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Festival će prenositi RTV Novi Sad, Radio Marija, Radio Mir Medugorje te Radio Vancouver u Kanadi. Organizatori mole obitelji s područja grada Subotice da ukoliko su u mogućnosti osiguraju smještaj za sudionike festivala (od popodnevni sati u subotu 6. rujna do nakon festivala). Zainteresirani se mogu javiti na telefon: 064/2054780.

Severina nastupa u Novom Bečeju

Trenutačno najpoznatija hrvatska pop pjevačica Severina Vučković nastupit će u nedjelju 24. kolovoza u Novom Bečeju u okviru tradicionalne manifestacije »Velikogospojinski dani«, koja se održava od 21. do 27. kolovoza, prenijeli su domaći mediji. Bit će to njezin prvi nastup u Srbiji nakon objavljivanja albuma »Zdravo, Marijo« i istodobno početak turneje po zemljama regije. Osim Severine, u okviru iste manifestacije koncert će održati i Zdravko Čolić. Tijekom manifestacije bit će održan i teniski turnir, natjecanja majstora riblje čorbe i tamburaških sastava, etnobazar i moto-susret. Prema

pisanju »Blica«, veliko interesiranje publike izazvat će i međunarodni meč između Srbije i Hrvatske u savate boksu.

Dado Topić i Time nastupa u Srbiji

Popularni hrvatski pjevač i lider skupine Time, Dado Topić, održat će u predstojećem razdoblju nekoliko koncerata u Srbiji, najavio je njegov menadžment. U subotu 23. kolovoza svirat će na »Beer festu« u Beogradu, 30. kolovoza očekuje ga nastup na »Pan festu« u Pančevu, dok će dan kasnije (31. kolovoza) u pratnji Vasil Hadžimanov Benda nastupiti u Zrenjaninu. Za 2. srpnja najavljen je njegov nastup u Leskovcu.

Edi Matić, »Ovdje fali ženska ruka«, Naklada Ljevak, Zagreb, 2008.

Žalopojka ostavljenog muškarca

U ovom se romanu može naići na mnogo toga. Možda je to inačica ljubavnog romana kakav bi, po mišljenju muškog čitateljstva, pisale žene. No, ako je spol bitan kriterij razdiobe literature, onda bi možda bilo bolje da se svatko drži svojeg teritorija

Piše: Đurđica Stuhldreiter

Oduvijek su pisci inspiraciju tražili u svemu što svakidašnje življenje podrazumijeva. Predmeti njihova interesa bili su različiti, ali ljubav je jedan od najčešćih motiva, koji se javlja u svim vrstama umjetnosti. I književnost se često bavi ljubavlju, motreći je s različitih stajališta i nudeći razne doživljaje i spoznaje. No, ljubavni jadi zasigurno su među najprivlačnijim temama za one koji se pisanom riječju bave.

Privlačnosti ove teme, isprepletene potrebom da o svojoj muci progovori javno, nije odolilo i današnji autor. Jer vlastita intima također je roba koja može imati svoju vrijednost, pa zašto je onda ne izložiti na tržištu. Romanom »Ovdje fali ženska ruka« Edi Matić pridružio se »rastućoj populaciji sredovječnih književnih debitana-ta«. U njegovoj škrtjoj biografiji nalazimo malo podataka. Rođen je 1962. Radi kao samostalni grafički dizajner i audio-video producent. Pokrenuo je i producirao mjuzikl »Sarajevski krug« te je autor glazbenoga spota za gluho-nijeme, zasad jedinog takve vrste u svijetu. O njegovu dosadašnjem književnom radu ne nalazimo ništa, ali u medijima možemo pročitati riječi iz kojih je vidljiv njegov pristup pisanju: »Kako sam znao da je preda mnom nekoliko mjeseci bez velikog presinga u poslu, bacio sam se na pisanje, uklapanje nekih već napisanih stvari i – eto romana«.

»ŽENSKI« ROMAN: U razgovoru za jedne dnevne novine Edi Matić još detaljnije objašnjava što ga je nagnalo da se lati pera. Nakon čitanja članka zanimljiva naslova »Da nije razvoda, ne bi proze bilo« – vrlo je lako postaviti granicu očekivanja od štiva koje nam se nudi. Čitatelju se ipak ostavlja mogućnost da uzme ili ostavi, zavisno o tome kojoj kategoriji (ne)sretnika u ljubavi pripada: »Ja sam imao tu literarnu

»sreću« da budem ostavljeni muž, pa zašto je ne iskoristiti? Svi smo i voljeli, i ostavljali, i bili ostavljeni. Osjećaji su uvijek isti«.

Na predstavljanju knjige rečeno je kako je ovo »prvi ženski roman u Hrvatskoj, čije autorstvo potpisuje muškarac«. Čini se to razlogom kojeg bi trebalo shvatiti ozbiljno – ma kako to neozbiljno zvučalo. Dijeliti romane na muške i ženske, pa još se hvaliti kako »ženski« roman potpisuje muškarac, doista nisu odrednice koje će probuditi jasno definiran interes za knjigu. Pri tom se atribut »ženski« nudi kao posebno umijeće nekih pisaca muškog roda, zacijelo se odnoseći na naglašenu emotivnost, kojom autor i glavni lik proživljavaju svoju nesreću ostavljenog muža.

Tekst o svim pojavnostima onog što zovemo ljubavlju (jedan je

drugi pisac napisao sjajan roman tvrdeći da ljubav traje samo tri godine), o kraju i neprihvatanju, o nesprenosti da se krene dalje, o strahovima i tjeskobama kao stalnim pratiteljima ljudskih odnosa, na mnogim se mjestima, na žalost, pretvara u žalopjku. Priča o ljubavi opasno prijeti da se pretvori u onakvu kakvu smo čitali toliko puta, a i sam pisac kao da je toga svjestan. Zato čitateljima na kraju nudi da sami izaberu kraj, držeći, valjda, kako on može smisliti samo jedan jedini, koji ne bi bio ni najmanje originalan.

CITATI PJESAMA: Tekst obiluje citatima tuđih pjesama, a njihovo prečesto zapisivanje Matić objašnjava na sljedeći način:

»Kao i svi drugi, imam pjesme koje su mi označile neke životne faze, a među njima su, jasno, i one koje mogu mnogo lakše, brže

Edi Matić

i intenzivnije dočarati osjećaj za koji bih ja, ako ga želim jasno opisati, morao potrošiti dvije stranice... Najviše ima Balaševića, jer je on ipak najbolji u tome«.

Dakle, u ovom se romanu može naići na mnogo toga. Možda je to inačica ljubavnog romana kakav bi, po mišljenju muškog čitateljstva, pisale žene. No, ako je spol bitan kriterij razdiobe literature, onda bi možda bilo bolje da se svatko drži svojeg teritorija. Možda bismo radije čitali o ostavljenom mužu iz vizure spisatelja, jer spisateljice su već napisale toliko toga o ljubavi i koječemu na način kako one to znaju.

Glavni je lik romana, dakle, netko koga je ostavila draga pa sada misli kako nema sreće u ljubavi, navlači masku i zauzima stav ravnodušnosti, a plače kada ga nitko ne vidi. Preostaje nam nadati se kako će se završna scena povratka odlutale drage (ove zbog koje se javno plače ili neke druge), ipak ostvariti i da će sljedeća knjiga imati ono – živjeli su dugo i sretno. Možda će tek to biti pravi ženski roman, ali neće se morati naglašavati kako ga je pisao muškarac.

Čitatelji će, vjerojatno, sami znati uočiti taj »značajan« podatak.

Vedrana Rudan, spisateljica

Pišem za svijet bez granica

Teško je stvarati na malom jeziku, ali bolje je, ipak, biti velik u svom »dvorištu«

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Hrvatska spisateljica Vedrana Rudan, često je zbog svojih slobodoumnih izjava i nastupa u medijima, na rubu kontroverze i kritike čudoređa. No, činjenica je da se njezine knjige prodaju, za hrvatske pojmove u impresivnim tiražama, »pobjeđujući« i daleko veća svjetska bestsellerska imena. U kraćem razgovoru, ekskluzivno za Hrvatsku riječ, pokušali smo dotaknuti problematiku knjiga i tema kojima nastoji dati osobni pogled na svijet u kojemu živi.

Pišete li nešto novo?

Trenutačno radim na novoj knjizi koja još uvijek nema definirani naslov, ali tema na kojoj radim tiče se »zle djece«, preciznije – mržnje i ljubavi između roditelja i djece.

Kao uspješna književnica, čija se djela prodaju u velikim tiražama i prevode na strane jezike, dosegli ste određeni standard i opće priznati renome. Je li Vam sada teže pisati nego prije?

Ne opsjedam se sobom, niti svojim neakvim standardom. Barijera ili postoji u nečijoj glavi ili, jednostavno, ne postoji. Osobno nikada ne vidim granice i mislim kako sam osoba koja piše za svijet bez granica.

Smatrate li kako su Vaš medijski angažman i napisana djela uspjela promijeniti neke uvriježene predrasude glede žene i njezine uloge u suvremenom društvu?

Nimalo. Žene su od prethistorije do dana današnjega uvijek u istoj poziciji. Nose li na sebi krzno ili »Versace«, to je posve svejedno, uvijek te »krpe« i »dlake« kupuje muškarac.

Iznimno ste čitani u Hrvatskoj, što je često rijetkost u srazu sa stranim autorima na domaćem tržištu. Općenito, u kojoj mjeri se stvaranje na hrvatskom jeziku može mjeriti s daleko jačom »književnom imperijom« stvaranja na engleskom jeziku?

Evo, nedavno sam dobila službeni podatak kako je moja najnovija knjiga »Kad je žena kurva, kad je muškarac peder« u šest mjeseci prodana u 10.000 primjeraka, što je, recimo, za naše prostore znanstvena fantastika. A čak se ni svjetski pisci bestsellera na našim prostorima ne prodaju u takvoj tiraži. Mislim da tu nema neke velike filozofije, ili jesi čitan ili nisi čitan, nevezano za nekakva vremena. Govoreći o razmjeru stvaranja na nekom manjem jeziku i engleskom, kao opće priznatom svjetskom, to je jednostavno čista katastrofa. Onoliko si velik pisac koliko je velik jezik na kojemu stvaraš, kako je svojedobno rekao *Bunuel* u svojoj autobiografiji. Prema tome, jednostavno nema šanse

da netko tko stvara na hrvatskom ili srpskom jeziku napravi nešto značajnoga na svjetskom planu. Osim, naravno, ako nije u pitanju neka iznimka koja će samo potvrditi pravilo. Ili pišeš na engleskom ili te nema...

Ogleda li se, možda, šansa u tzv. paralelnom pisanju, u istodobnom prijevodu na engleski jezik?

Prevedena sam i na engleski jezik, ali si ti neka-ko uvijek samo pisac iz Hrvatske, i sama zemlja nešto govori u nekom potencijalnom većem dometu. I iznimno je teško uspjeti u takvoj

no čita sve manje knjiga u sve većim brojkama. Postoje bestselleri i ništa više.

Nije li onda potencijalna šansa u »pretapanju« pismene forme u medijski privlačniji i atraktivniji dramski format kazališnog komada ili, na koncu, i filmskog scenarija?

Pa naravno. Veoma mi je drago što se »Uho, grlo, nož« priprema za pozornicu u Santa Monici (Kalifornija, SAD), a bilo bi predivno da se prema bilo kojoj mojoj knjizi snimi i film, i meni je vrlo bitno da se sve ono što ja radim (pišem) dobro proda i da ja od toga mogu dobro

konstelaciji »snaga«. Ali bolje je biti velik u svom dvorištu nego... Gleda paralelnog pisanja i prevođenja, trenutačno se moja knjiga upravo tako prevodi na poljski jezik.

Uzimajući za primjer podatke koje ste upravo iznijeli, smatrate li da postoji pozitivan pomak u svijetu knjiga, preciznije, čita li se danas više?

Jedina sigurna konstatacija u svezi s aktualnim stanjem knjiga na svjetskom tržištu definira se nepobitnom činjenicom da se u svijetu trenutač-

živjeti. Kad ne bih mogla živjeti od pisanja, ja ne bih ni pisala, jer sam praktična osoba koja živi od love a ne od slave.

Kako biste onda postavili granicu između književnika i pisaca, s obzirom na opće poznatu distancu nagradama priznatog rada ili zarađenog novca na temelju popularnosti među publikom?

Moram priznati kako me cijeloga života isključivo zanima samo novac. ■

Nikola Poljaković, suvremeni gastarbajter

Ostajem, dok budem morao

»Kad dođem u Suboticu i obiđem tržne centre, uvijek se šokiram. Pa, ovdje je sve u prosjeku skuplje i do 20 posto nego u Italiji«, kaže ovaj Subotičanin na privremenom radu

Kada je najveći sin naših naroda i narodnosti, početkom šezdesetih godina XX. stoljeća, širom otvorio granične prijelaze za odlazak ovdašnjih samoupravljača na eksploatorski rad na Zapadu, odmah je stvorena i sintagma o privremenom radu u inozemstvu. Da netko, valjda, ne bi pomislio kako radnici iz socijalističkog raja odlaze nepovratno. A, upravo je tako bilo za većinu tadašnjih gastarbajtera.

Suvremeni gastarbajteri također se uglavnom ne vraćaju. Odlaze privremeno, ali to se privremeno stalno razvlači. Još malo, još malo i eto mirovine.

Đurđinčanin *Nikola Poljaković*, i rodbini i prijateljima poznatiji kao Antuš, od krsnog imena *Antun*, u Italiju je na rad otišao prije nešto više od četiri godine. U sportskom centru Scuderia Paolo Romanelli u mjestu Palmanova kod Udina zaposlen je kao trener trkaćih konja. Nekadašnji hobi pretvorio je u zaposlenje i zasad mu ne ide loše.

»Prije nego što sam otišao u Italiju u srpnju 2004. godine, posljednje što sam ovdje radio bilo je na Buvljaku – prodavao sam garderobu«, priča Nikola Poljaković u svojoj kući u Malom Bajmoku, gdje je došao na dopust. »Po stru-

na drugoj sam pobijedio. Tako je počelo to s konjima.«

I po dolasku u grad, Poljaković je nastavio, iz hobija, baviti se konjima. Imao ih je nekoliko, nekad i po 2-3 istovremeno. Kad se zakuhao rat i kad je život postao uistinu težak, prodao ih je. Pauzirao je do 1998. godine, kad je kupio kobilu s kojom je postizao solidne rezultate. Onda je u ljeto 2004. uslijedio poziv iz Italije.

»Pozvan sam preko prijatelja koji su tamo već radili«, kaže Nikola Poljaković. »Radim u sportskom centru gdje vlasnik *Paolo Romanelli*, pokraj svojih konja, drži i trkaće konje koje prima na

SIROMAŠNI SE VIŠE DRUŽE: Poljaković i još trojica njegovih kolega žive u 150 četvornih metara velikom stanu, skoro tik uz njihovo radno mjesto. Troškove stanarine plaća im poslodavac.

»Kad dođem u Suboticu i obiđem tržne centre i izloge, uvijek se šokiram«, kaže Nikola Poljaković. »Pa, ovdje je sve u prosjeku skuplje i do 20 posto nego u Italiji. Hrana, odjeća, kemija, sve je u Italiji jeftinije. A plaće su, da ne pretjeram, četiri puta veće nego ovdje. Jedino je tamo skuplje ono što se smatra luksuzom – ručak u restoranu ili provod u kavani, na primjer. No, niti to nije pretjerano skupo. Menu ručak, recimo, staje 5-6 eura, a večera 10 do 15 eura. S tamošnjim ljudima nemam puno kontakata, javimo se jedni drugima, ali nekih velikih prijateljstava nema. Oni su svi, mislim na sve zapadnjake, prijatelji samo preko novca i sve gledaju kroz novac. A poznato je, što je narod bogatiji, sve se manje druži, i obrnuto.«

Talijanski je, kaže, naučio brzo, a prije toga nije znao – ništa. Budući da Poljaković ima sreće pa mu gastarbajtersko radno mjesto nije pretjerano udaljeno od rodnog kraja – od Subotice do Palmanove ima 730 kilometara – relativno često dolazi kući. Obično nakon svaka 3 mjeseca rada dođe svojima na tjedan dana. Morska je obala na 10 kilometara od njihovog mjesta boravka, pa ljeti poslijepodnevna i vikende provode na plaži.

»Nije lako, uželim se obitelji, ali mora se izdržati, nemam drugog izbora.«

Posljednja dva mjeseca s njim je u Italiji i njegov mlađi sin *Josip* (21 godina), koji privremeno pomaže u istom sportskom centru. Ako bi to bilo moguće, rado bi tamo i ostao. Za to vrijeme stariji sin *Marjan* i supruga *Marija* vrijeme provode u Subotici, nadajući se da Nikolino privremeno neće postati stalno. Ili da će mu se, makar, i oni pridružiti tamo.

Z. Perušić

Akter primjera koji slijedi još je u ranoj fazi, tek u petoj godini privremenog rada u inozemstvu, ali kada na pitanje – kad se planira vratiti, dotični odgovori – kad se ovdje steknu uvjeti za normalan život, poruka je prilično jasna. U najboljem slučaju, privremeno bi moglo poprilično potrajati.

KAD HOBI POSTANE POSAO: Subotičanin, odnosno izvorno

ci sam inače poljoprivredni tehničar, ali 90-ih godina znamo kako je bilo, egzistenciju sam morao potražiti izvan struke. Konjima sam se bavio još od djetinjstva, na salašu kod Đurđina, gdje sam živio do 1991. godine. Moj je otac imao dobrog konja, Aura, s kojim sam i nastupio prvi put na kasačkim utrka. Sjećam se, na prvoj sam utrci u životu diskvalificiran, a već

trening. Ukupno ih ima oko stotinjak, često i više od toga. Moj je posao trenirati ždrebac, pripremati ih za vrijeme kada će se kvalificirati za utrke. Do sada sam u tom centru obučio oko 170 ždrebad. Obuka u prosjeku traje 8-9 mjeseci. Osim mene, u ovom centru rade još šestorica iz Subotice i okolice, a ima i Šveđana, Rumunja, Finaca, Kosovara. Najmanje je Talijana.«

Život na kredit

Plastična financijska svakodnevnica

Gotovinski način plaćanja sve više biva potisnut podmirivanjem računa kreditnim karticama

Piše: Dražen Prčić

»Plastična euforija« sve više zahvata i naše krajeve, a svakim novim izdanom i novom izdanom kreditnom karticom uvećava se bezgotovinski promet novčanih sredstava. Usporedo s novim trendom raste i broj bankomata u vojvođanskim gradovima, na kojima se gotovina može podići u svako doba dana i noći. Uz pomoć magičnog pina i magnetnog čipa na šarenom komadu plastike, danas se može kupiti sve uz odloženo plaćanje i raznovrsne modalitete kasnijeg namirivanja duga. Naravno, uz određenu kamatu i često solidno financijsko opterećenje prekoračenog mjeseč-

sa 793 (2000.) na 2766 u 2007. godini, dok ih danas jamačno ima i više. Šireći analizu i na druge zemlje istočne europske regije, usporedbom dostupnih podataka, dobiva se potvrđena činjenica kako je upravo Hrvatska u ovom trenutku, neprikosnoveni lider po broju izdanih kreditnih kartica, ispred, primjerice, Slovenije, Estonije, Slovačke ili Češke, dok po broju bankomata još uvijek zaostaje za nekoliko zemalja iste zemljopisne podjele (Rusija, Rumunjska, Mađarska). Zanimljivo je kako Hrvatska ima više bankomata od Norveške (2238), ali i daleko manje od europskih velesila poput

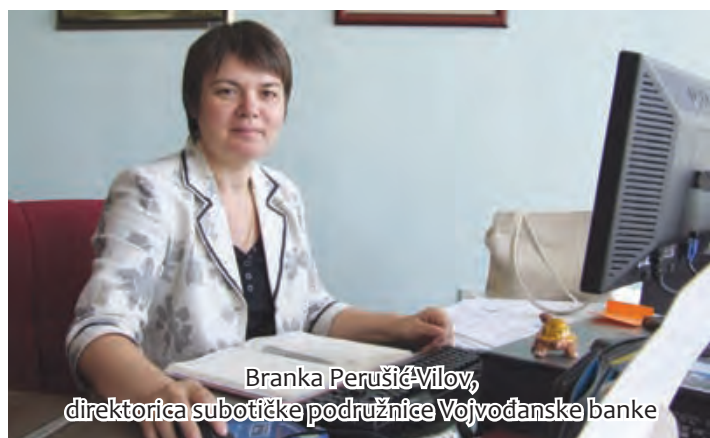
veća plaćanja) nema odgovarajući novčani polog na svom računu, ali upravo u tome se i krije magična moć ovakvog kreditnog instituta. Kupovati i kada se, objektivno, nema mogućnosti za to. Zadužiti se, a dug će se već ionako vratiti. Prema dostupnim podacima, građani Hrvatske su se putem bankovnih kreditnih kartica zadužili u iznosu od 5,3 milijarde kuna (oko 750 milijuna eura), dok su na sve ostale kartice uspjeli ostvariti godišnji dug od impozantnih 80 milijardi kuna (oko 11,5 milijardi eura). Jer sustav dobivanja kreditnih i svih ostalih kartica dostupan je svima, bez jamaca ili sudužnika koji su potrebni kada se, primjerice, realizira uzimanje klasičnog kredita, a također nema niti neugodnog insituta hipoteke. Jedino je važno imati određeni fiksni izvor prihoda, otvoreni račun u određenoj banci i brzometnom procedurom kartica je u vašim rukama. Spremnost za »peglanje«, kako se žargonski naziva njezino provlačenje kroz specijalizirane strojeve u trgovinama.

U nastojanju sagledavanja financijskog poslovanja putem kreditnih kartica na našim prostorima zamolili smo Branku Perušić-Vilov, direktoricu subotičke podružnice Vojvođanske banke članice NBG, za kraći komentar.

Poslovanje Vojvođanske banke putem kartica je izuzetno razvijeno, a u okviru rada naše banke radimo s VISA karticama, depozitnim i kreditnim, te domaćim DINA karticama. Građani pokazuju veliko interesiranje za kartice, bile one platne ili kreditne. Upravo je u tijeku akcija putem koje su budući korisnici oslobođeni kamate u trajanju dva ljetna mjeseca, a ista kreće tek od mjeseca rujna. Glavna prednost korištenja kreditnih kartica ogleda se u mogućnosti znatno jednostavnijeg tzv. bezgotovinskog poslovanja, jer korisnici ne moraju imati uza sebe gotov novac. Primjerice prilikom korištenja kartice u inozemstvu nema potrebe za promjenom stranih sredstava plaćanja, niti nedoumica glede

određenih svota namijenjenih za potrošnju, jer je sve pojednostavljeno putem kartičnih transakcija. Pored toga uz posjedovanje određene kreditne kartice njezin korisnik ima mogućnost dobivanja određenih limita, koji se vežu uz minus na tekućem bankovnom računu, a isti je, praktično, vezan uz korištenje kartice. Također i kreditne kartice se mogu koristiti u inozemstvu prilikom određenih kupovnih transakcija, jer tzv. cash (gotovina) više nije u »modi« i ljudi rado koriste brojne prednosti svojih kreditnih kartica. Ovisno o platežnoj mogućnosti njenih korisnika postoje i različite razine, poput »zlatnih« ili »classic« kreditnih kartica, čiji vlasnici uživaju brojne pogodnosti prilikom plaćanja usluga u hotelima, benzinskim crpkama, auto cestama i jednostavno, one donose posve drugačiji »rejting« u društvu, bilo u zemlji ili inozemstvu. Procedura izdavanja pojedine kreditne kartice je vrlo brza i jednostavna, u pitanju je dan ili dva, ali se prethodno mora vaditi tzv. kreditni biro tj. razina zaduženja stranke koja zahtijeva njezino izdavanje, te visina ličnog dohotka. I to su jedina dva, potrebna, parametra.

Glede postavljanja određene paralele između »zaduživanja« putem kreditnih kartica građanstva u Srbiji i Hrvatskoj, znatno je manje zaduženje među korisnicima kreditnih kartica u Srbiji. Naime, na ovim prostorima se znatno ranije počelo s evidentiranjem svih podataka kod stanovništva u kreditnom birotu, informacijom bez koje se niti ne može zatražiti izdavanje kreditne kartice. I to je u velikoj mjeri utjecalo da razina zaduženja kod građanstva bude u nekoj optimalnoj mjeri, tu negdje do jedne trećine ukupnih primanja, a da potencijalno zaduženje ne dovode do pretjeranog osobnog opterećenja osobe (i njegove obitelji), i konačno cijele egzistencije korisnika kreditne kartice, kaže Branka Perušić-Vilov.

Branka Perušić-Vilov,
direktorica subotičke podružnice Vojvođanske banke

nog kućnog proračuna, ali to nikoga ne uzrujava pretjerano. Važno je da se nešto može kupiti odmah, a platiti kasnije...

HRVATSKI PRIMJERI: Za usporedbu rastućeg trenda bezgotovinskih transakcija na našim (vojvođanskim) prostorima, uzimamo hrvatski primjer kroz kraću analizu nekoliko prijašnjih godina »kartičnih iskustava«. U posljednjoj godini prethodnog milenija (2000.) u Hrvatskoj je bilo 2,44 milijuna kreditnih i debitnih kartica, a prema službenim podacima HNB-a (Hrvatske narodne banke) koncem prošle 2007. godine taj broj je, za samo 7 godina, trostruko uvećan na 7,64 milijuna »plastičnih« novčarki. A da bi se toliki broj kreditnih kartica mogao unovčavati, razmjerno je drastično uvećan broj i raspoloživih bankomata,

Velike Britanije, Njemačke, Italije ili Francuske, na čijem se teritoriju nalazi između 40.000 i 60.000 »mehaničkih banaka« dostupnih korisnicima u svako doba.

ŽIVOT NA DUG: Prednost posjedovanja kreditne kartice ogleda se u »magičnoj« mogućnosti kupovanja bez trenutčno raspoloživog novca potrebnog za određenu željenu financijsku transakciju. Dovoljno je imati određenu kreditnu karticu i problem je trenutačno riješen. Realizacija naplate, pod prethodno dogovorenim uvjetima korištenja kod institucije koja je izdala »plastičnu novčarku«, dolazi kasnije u određenom (odgođenom) ugovorenom vremenskom razdoblju. U gotovo 90 posto slučajeva, korisnik kartice u trenutku obavljanja određene transakcije (osobito ukoliko su u pitanju neka

Katolički martirologij u Vojvodini (3.)

Zatvarani i ubijani

Donosimo popis, nakon Drugog svjetskog rata, ubijenih biskupijskih i redovničkih svećenika, redovničke časne braće, te po jednog bogoslova i redovnice, koji su rođeni u Vojvodini ili su djelovali u njoj. Popis je rađen prema knjizi don Ante Bakovića »Hrvatski martirologij u XX. stoljeću« s određenim nadopunama i ispravkama.

Piše: Tomislav Vuković

Nadovezujući se na problem pisanja vlastitih imena, što je spomenuto u prošlom broju, dolazi se do potrebe jednako metodološkog pristupa i u pisanju naziva mjesta. Naime, sva tri autora: *Anto Baković*, *Wendelin Gruber* i *Márton Matuska*, pišu ih hrvatskom, njemačkom ili mađarskom transkripcijom, što je u startu dobra zamisao zbog njihova što lakšeg čitanja i prepoznavanja. Međutim, mnogi čitatelji ne samo da ne znaju nazive vojvodanskih mjesta na vlastitom materinjem jeziku, što nije dobro i potrebno je ispraviti, nego ne znaju ni nekadašnje stare nazive, pa se teško snalaze i teško mogu dokučiti o kojem je mjestu riječ.

Radi pojašnjenja vrijedi spomenuti barem neke primjere, iz kojih se vidi sva složenost problema. Na primjer, današnje se Mladenovo na mađarskom jeziku tijekom povijesti nazivalo: Bácsulja, Dunabökény, Bucz i Buki, a Karavukovo se na njemačkom pojavljivalo u tri naziva: Karawukowo, Karbok i Wolfingen. Te podatke mogu znati doista samo dobro upućeni znalci. Stoga bi dobro bilo (kao prijedlog), da se uz nazive mjesta na hrvatskom, mađarskom ili njemačkom jeziku, koja su najpoznatija i najraširenija, navede i današnji službeni naziv, uz opasku na području koje se današnje države nalaze, ako je to potrebno. Primjerice, ako se u hrvatskome tekstu spomene Bikić, trebalo bi u zagradi staviti Bácsbokod (Mađarska), ili u mađarskom tekstu Bácskossuthfalva u zagradi naznačiti da je to Stara Moravica, jednako kao u njemačkom tekstu Waldau da je to

Sonta. Jednako tako bi i uz hrvatski Temešhidegkut kojega navodi Baković, mađarski Temeshidegkut i njemački Guttenbrunn u sva tri slučaja trebalo staviti Zabran (Rumunjska), kako bi se to mjesto lakše prepoznalo.

U nastavku vojvodanskog martirologija slijede sljedeći svećenici:

5. Franz Tschhermak – Subotička biskupija. Rođen je 24. veljače 1909. u Apatinu a nakon što je zaređen za svećenika Subotičke biskupije, dragovoljno se odzvao pozivu tadašnjeg barskog nadbiskupa *Nikole Dobrečića* za pastoralnu ispomoć zbog pomanjkanja

Franz Tschhermak

svećenika i odlazi u Crnu Goru. Imenovan je tajnikom Barske nadbiskupije ali su ga, usprkos tome što je bilo poznato njegovo jugoslavensko usmjerenje i što je mnoge spasio, partizani ubili 4. studenoga 1943. iz zasede dok je putovao od Belvedera do Staroga Bara.

6. Anton Dobler – Subotička biskupija. O. Wendelin Gruber u

Ubijen iako je mnoge spasio

Franza Tschermaka, tajnika Barske nadbiskupije, usprkos tome što je bilo poznato njegovo jugoslavensko usmjerenje i što je mnoge spasio, partizani su ubili 4. studenoga 1943. iz zasede dok je putovao od Belvedera do Staroga Bara.

svom djelu: »In den Fängen des roten Drachen« spominje kako je među njemačkim svećenicima pogubljen i »župnik Dobler u Gakovu«. O njemu postoji trag i u popisu ubijenih podunavskih Švaba na internetskoj stranici www.totenbuch-donauschwaben, gdje stoji da je Anton Dobler rođen u Gakovu 1896. i da je preminuo u logoru također u Gakovu 1945. Osim toga, on se spominje i u matičnim knjigama župnoga ureda Presvetog Trojstva u Somboru, gdje je bio kapelan od 1924. do 1936. godine, ali je potrebno istražiti i sve druge relevantne podatke o njemu.

7. Valentin Dupp – Subotička biskupija. Rođen je u Mladenovu 11. veljače 1883., gimnaziju je pohađao u Segedinu i Kaloči, gdje je diplomirao teologiju i gdje je zaređen za svećenika 29. lipnja 1906. Nakon ređenja bio je kapelan u Srpskome Miletiću, Kljajićevu, Karavukovu, Gakovu, Prigrevici, Bezdanu i još nekim župama.

Valentin Dupp

Nakon što je bio upravitelj župe u Bačkom Petrovom Selu imenovan je 1923. župnikom u Čurugu. Partizani su ga uhitili i odveli u Novi Sad gdje je osuđen kao ratni zločinac. Vratili su ga u Čurug gdje su ga ubili pred crkvenim zidom između 12. i 17. studenoga 1944.

8. Georg Eck – Zrenjaninska biskupija. Rođen je 22. studenoga 1882. u Sutjeski a za svećenika je zaređen 19. listopada 1905. u Temišvaru. Ne spominju ga u svojim istraživanjima ni Gruber ni Matuska. Bio je kapelan u Bogarošu, Novoj Crnji, i Sutjeski, te u Zabraniju i Sanpetru-Mareu u današnjoj Rumunjskoj. Postao je župnik u Sečnju u današnjoj Zrenjaninskoj biskupiji, gdje je krajem 1945. preminuo u tamošnjem partizanskom logoru.

9. Stipan Gabrić – Subotička biskupija. Rođen je 18. kolovoza 1912. u Subotici i još kao mladić dragovoljno se javio u ondašnju Senjsku biskupiju, koja je oskudijevala svećenicima. Teologiju je završio u Senju a za svećenika je zaređen 1937. Upravljaio je župama u Širokoj Kuli i Otoku na Dobri, te od 1944. privremeno u Đakovačkoj biskupiji u Slavonskome Brodu i Velikoj Kopanici. Uhićen je od partizana u Zavalju kod Bihaća, u župi koja je teritorijalno pripadala Bosni ali po crkvenom ustrojstvu tadašnjoj Riječko-senjsko-modruškoj biskupiji. Osuđen je u Gospiću 1947. na 15 godina zatvora s prisilnim radom a kaznu je izdržavao u zloglasnim zatvorima u Staroj Gradiški, Zagrebu i Lepoglavi. Ubijen je 18 dana prije izlaska iz zatvora kada je izdana i službena verzija da se objesio.

(Nastavlja se)

□alžite podatke

Mole se svi zainteresirani da nove podatke, dokumente, sjećanja, slike, ispravke, dopune, prijedloge i dr. u vezi feljtona pošalju na e-mail adresu: tvukovic@glas-koncila.hr. Autor se javno obvezuje sav sredi materijal, koji će biti zajedničko djelo svih katoličkih vjernika, poslati i hrvatskome i mađarskom katoličkom izdavaču u Vojvodini.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Obitelj – Božanska ustanova i sredstvo spasenja

Budućnost u jedinstvu

Prošle su manifestacije Dužijance. Mnoge od njih dale su dojam jedinstva zajednice, skoro kao u jednoj obitelji. Ne bih htio kvariti te dojmove, ali me potaknulo na razmišljanje baš o obitelji ne bi li te manifestacije postale i obveza obnove upravo obiteljskog života. Jer obitelj je jedina društvena institucija čiji je direktni stvoritelj Bog. Ni jedan oblik zajedničkog života ili života u zajednici nije i ne mora biti Božanska institucija. Jedino je obitelj, i kasnije Crkva, Božanska institucija života zajedno. Obitelj je tako temeljna zajednica da je baš kao obitelj odraz Tro-osobnog Boga koji nam se u povijesti objavio. To otajstvo Božje Tro-osobnosti čak i kao vjernici teško možemo razumjeti, ali snagom vjere možemo prihvatiti da je naš Bog jedan jedincat, ali ipak u tri osobe. Otac, Sin i Duh Sveti. Uistinu tajna vjere. Ipak je prihvaćamo i ispovijedamo. I sada slijedimo dalje naše razmišljanje na temelju objave gdje je posve jasno da je Bog stvorio čovjeka kao obitelj.

»**CRKVA U MALOM**«: U knjizi Postanka čitamo da je Bog stvorio čovjeka, ali ga je stvorio kao muško i žensko i dao im je nalog da napuče zemlju i da je podvrgne sebi. Tako je obitelj – otac, majka, dijete – po svojoj naravi »hodajuća slika Božja« na zemlji. Ako čovjek teži, što je naravno, prema svome originalu, onda je posve jasno da je jedina vrhovna norma u obitelji ljubav i sloga koja obitelj čini sretnom. Nikakve stvari i nikakvi drugačiji odnosi ne mogu obitelj učiniti sretnom ako nisu vrhovne norme: ljubav i jedinstvo. Ta ljubav i jedinstvo do te mjere je ideal da se zapravo po obitelji kao svojoj slici i sada očituje sam Bog. To je razlog da je brak i obitelj u Novom zavjetu Isus podigao na sakramentalno dostojanstvo. Dakle, obitelj nije samo živa »hodajuća« slika Božja, nego je u kršćanskom braku ona i »svetište«, to jest događaj susreta u milosti jer je sakramentalnost braka i posvećenost obiteljskog života izvor spasenja. Po tom sakramentu očituje se prisutnost Isusa Krista i postaje novi znak odnosa kao što to piše apostol Pavao Galaćanima: »Između muža i žene kao Krista i Crkve«. Dakle, u Novom zavjetu dolazimo do još jedne nove stvarnosti a ta je da je obitelj koja je utemeljena na sakramentu braka zapravo »Crkva u malom« to jest osnovna čelija Crkve. A Crkva je mjesto i znak spasenja. Obitelj ne samo što je Božanska ustanova nego je i sredstvo spasenja. Ukoliko se u njoj svjesno živi i ta slika Božja i ta milosna sakramentalna dimenzija. Dakle, jasno je u kršćanskoj teologiji da je jedna od najsvetijih stvarnosti i nedodirljivo mjesto svetosti upravo obitelj. I stoga Crkva kao zajednica i mi kao vjernici ne možemo se odreći ove istine a da ne postanemo izdajice svoje vjere. Stoga vrlo svjesno ispovijedamo da je obitelj savršeno Božje djelo i da je svaka obitelj pozvana da to savršenstvo živi u milosnom zajedništvu ljubavi i sloge.

Sada, gledajući stvarnost oko sebe, moramo priznati sa velikim žaljenjem da ta svijest o uzvišenom dostojanstvu i svetosti obitelji u velikom postotku više nije u svijesti, a još manje u praksi ne samo svih ljudi nego i velikog dijela kršćana.

Prvi sukobi nastaju zapravo na razini muž-žena. Oni bi trebali svoje zajedništvo živjeti u dnevnom prisjećanju da su pozvani na jedinstvo i da je njihov život samo onda znak ako je očit svima u obitelji da su njih dvoje jedno. Znam da ovo djeluje idealistički ali je istina i to neoboriva. Kako god je teška, ipak je ostvariva jer Bog pred čovjeka ne bi stavio ovakve zahtjeve ako bi oni bili neostvarivi. S druge strane takvo zajedništvo može se ostvariti samo uz uvjet da se muž i žena uzajamno poštuju kao kategorija najveće vrednote

HEROJSKE ČINI LJUDSKOGA DUHA: Temeljna je zabluda misliti da je brak i obitelj čisto ljudska institucija. Bračno zajedništvo i vjernost, a onda i ljubav, herojski su čini ljudskoga duha i teško je vjerovati da bi se mogli živjeti bez Božje pomoći. Stoga tvrdim da svi uspjeti i pravi brakovi, pa čak i bez obzira jesu li kršćanski, sigurno su Božje djelo jer bračno zajedništvo, vjernost, ljubav i sloga su herojski čini kreposti. Suvremena obitelj, dakle, prvo zaboravlja svoje Božansko porijeklo i zaboravlja svoje veliko dostojanstvo. Ta zaboravljivost porijekla i ne življenje vlastitog dostojanstva rađa katastrofalnim posljedicama. Zamislite činjenicu da otac u obitelji nije svjestan svoga očinstva koje mu je podario Bog, koji se je u Objavi sam nazvao Ocem, i da se »funkcija« oca svede samo na čovjeka koji je »zadužen« zarađivati kruh. Kakva li zabluda da se muž i otac, glavar obitelji poistovjetiti s radnikom i samo radnikom kojemu je dužnost jedino osigurati kruh. S druge strane, »čuvarica ognjišta«, a to je majka u svoj svojoj »emancipaciji«, zaboravlja svoje majčinsko dostojanstvo da je ona uistinu ljubavljiva i nježnošću svetinja i čuvarica obiteljskog ognjišta gdje su i djeca i muž u trajnom ozračju topline i svjetlosti jer je ona iznad svega i po svemu ponajprije majka. Kada se to dostojanstvo zaboravi i taj poziv zanemari, nastaje prvi nesporazum u odnosu muž-žena, otac-majka i njih dvoje više nisu jedno, nego su u najboljem slučaju »dvije tračnice« istog kolosijeka. Ako se zajedništvo muža i žene ne živi u tom milosnom ozračju, onda postoji velika opasnost da se i te tračnice razidu i »vlak života« staje. Dakle, prvi sukobi nastaju zapravo na razini muž-žena. Oni bi trebali svoje zajedništvo živjeti u dnevnom prisjećanju da su pozvani na jedinstvo i da je njihov život samo onda znak ako je očit svima u obitelji da su njih dvoje jedno. Znam da ovo djeluje idealistički ali je istina i to neoboriva. Kako god je teška, ipak je ostvariva jer Bog pred čovjeka ne bi stavio ovakve zahtjeve ako bi oni bili neostvarivi. S druge strane takvo zajedništvo može se ostvariti samo uz uvjet da se muž i žena uzajamno poštuju kao kategorija najveće vrednote. Čini mi se da je u ovoj stvarnosti glavna problematika. Naime, danas se muž i žena ne poštuju uzajamno, a nepoštovanje uzajamno je najbolje tlo da ljubav umire i nastaju sukobi. Ti sukobi bivaju očiti i zagorčavaju njihov život do te mjere da gube osjećaj odgovornosti prema onima koji su osim njih još u obitelji, a to su djeca, pa se prema djeci nakon gubitka ljubavi, odnose neodgovorno i djecu naprosto žrtvuju. Tako se događa jedna apsurdna istina da je danas u obiteljima većina djece žrtvovana. Ili su razmaženi pa zato neodgojeni, ili su zapušteni pa stoga neodgojeni, ili su sukobi tako česti i očiti da o odgoju nema ni riječi i tako se rađa drugi problem a to je nepoštovanje roditelja prema djeci i nepoštovanje djece prema roditeljima.

Korisno je vjerovati da je Bog i ovih dana bio s nama i da nam je želio u srce usaditi barem osjećaj odgovornosti starih prema mladima, mladih prema starijima i da je naša budućnost u jedinstvu.

I u novijoj fazi gradnje tišljeri su imali dosta posla

Više novca, više stakla

*U novijoj fazi gradnje prozori su bili većih dimenzija, što je osiguravalo i više svjetla u kući *
Vrata su se izrađivala uz primjenu suvremenije tehnologije i uz uporabu brava koje su omogućavale zaključavanje * Tišljski rad sve više postaje primijenjena umjetnost*

Piše: Ivan Andrašić

U novijem tipu gradnje kuća od zemljana naboja dolazi do velike promjene izgleda građevinske stolarije. Razvojem gospodarstva, kasnih šezdesetih i ranih sedamdesetih godina prošloga stoljeća znatno se povećava i broj uposlenih iz naselja ruralnoga tipa, što, opet, dovodi i do mogućnosti kreditnoga zaduživanja, te na taj način i do malo bezbrižnije gradnje kuća. Umjesto trskom, krovovi se pokrivaju biber-crijepom, a već polovicom sedamdesetih administrativno je zabranjena gradnja kuća od zemljanoga naboja.

Polovicom pedesetih godina prošloga stoljeća selo se elektrificira, pa se i »lampoši na petrijol«, koji su bili najveći izvori »teških« mirisa u sobama, potiskuju iz uporabe. Tišljeri, angažirani na izradi građevinske stolarije, nisu više razmišljali o najvećoj mogućoj štednji materijala. Vrata bez stakla povlače se, uzidavaju se na ulaze u nuzprostorije, ustupajući dotadašnje mjesto suvremenijima, ustakljenima i dakako ljepšima za oko. Prozorima s ulične strane povećavaju se dimenzije, a uzidavaju se i s dvorišne strane, što je osiguravalo puno više svjetla i bolje prozračivanje prostorića. S ulične strane prozorima se dodaju kapci, koji su ih štitili od povremenih jakih vjetrova i prašine, a kako je električnom žaruljom unutarnja osvijetljenost bila intenzivnija, zatvaranjem kapaka predvečer kuća se i zamračivala, kako bečari, možda, ne bi »gvirili«.

UZ POMOĆ STROJEVA: Tišljeri se bolje opremaju, uvođenje struje omogućilo im je i uporabu strojeva u poslu, a samim tim i preci-

zniju i bržu izradu poručenoga. Dio majstora bio je protivnik uvođenja suvremene tehnologije, tvrdeći kako se primjenom strojeva u proizvodnji ubija duša zanata, te kako se po izgledu vrata i prozora više ne može prepoznati majstorska ruka. I u ovoj fazi gradnje majstori bi najprije premjerili otvore uzidanih dovratka. Kako strojevi zbog svojih gabarita nisu bili prenosivi, izrada vrata i prozora na licu mjesta više se ne prakticira, posao tišljera sve više se vezuje uz radionicu, postaje sve precizniji, a na terenu se radi samo montaža. Prozorska krila, izrađena u tišljskoj radionici, imala su sve veće staklene plohe. Uz pomoć strojeva tišljeri su sada već izrađivali više vrsta profila i preciznija ležišta za staklene plohe. Staklo se montiralo tako da je s unutarnje strane krila precizno užlijebljeno ležište, staklena ploha postavljana u isto, a prišvršćivana postolarskim kitom ili precizno urađenom lajsnom trokutasta profila, koja se za okvir pričvršćivala čavlicima bez glave. Krila su se vješala za ležišta uz pomoć tada već lakših šarki, sve češće onih industrijski izrađenih. Dovratke se više nije ostavljalo »nagima«. Tišljeri su i njih oblagali daskama, geometrijski precizno obrađenima i spojenima u jednu cjelinu. S vanjske, ulične strane montirali su se i kapci, od onih najjednostavnijih, izrađenih od ravnih dasaka, do onih s rebrima, pomičnima ili nepomičnima. Nepomična rebra bila su fiksirana u žljebove okvira, a pomična su okruglim ispustima bila uglavljena u ležište tako da su mogla rotirati. Međusobno su bila povezana tankom šipkom i njezinim povlačenjem nagore ili nadolje regulirao im se položaj.

TIP VRATA: Po sličnom principu izrađivana su i vrata. Staklo se rabilo i u izradi vrata. U početku se izrađivao tip vrata s četirima podjednakim staklenim ploham, razdvojene dvjema debljim lajsnama postavljenim u obliku križa, a kasnije su se ubacivale četiri lajsne, koje su staklenu površinu dijelile na ukupno devet ploha. Stare žene kažu »tako je bilo lipše«, a praktičari objašnjavaju kako bi na taj način u slučaju razbijanja stakla šteta bila najmanja. Gornja polovica vrata se ustakljivala, a donja se uz pomoć strojeva izrađivala iz više dijelova, koji su se uklapali tako da se dobijao reljefni izgled, s geometrijski raspoređenima ravnima ploham, dvije ili četiri, ovisno o željama gazde. Krilo vrata vješalo se za dovratke obrađene na isti način kao i dovratke za prozore, jedino su šarke bile teže i masivnije. Reze su izbačene iz uporabe, zamijenile su ih brave proizvede-

Najstarija »ustaklita« vrata

ne industrijski, koje su omogućavale čvršće nalijeganje krila vrata u žlijeb koji se radio na dovratku, a omogućavale su i zaključavanje, kako iznutra, tako i izvana. Vrata bez stakla »povlače se« u pozadinu, stavljaju se na špajz, ostavu ili podrum. Ovakva, »puna« vrata, cijela se izrađuju na način izrade donje polovice goreopisanih ulaznih vrata, a često se ukrašavaju i ručno rađenim kovačkim okovima. Ova vrsta građevinske stolarije do danas je dobro očuvana, a ljudi kaži i puno kvalitetnija od stolarije iz kasnije uporabe, industrijski rađene. ■

Vrata novije mode

Luksuzna vrata od podruma

Bolesti ovisnosti

Alkoholizam (II. dio)

Piše: dr. Marija Mandić

Ljudi pripremaju alkohol na pića od pamtiviljeka. Alkoholizam, jedna od bolesti vezanih uz uzimanje alkohola, predstavlja zlorabu alkohola koja igra veliku ulogu u mnogim društvenim i obiteljskim problemima, od izostajanja s posla do zlostavljanja supružnika i djece. Zavaravanje, kako se u svakom trenutku može prestati piti – redovno vodi u alkoholizam, koji tada postaje progresivna, kronična bolest koja se može liječiti, ali ne i izliječiti, jer oporavak traje cijeli život. Alkoholizam je definiran kao poremećaj karakteriziran žudnjom za alkoholom, uz razvoj ovisnosti. Treba ga razlikovati od pijenja koje je samo pojačano, problematično, slabo kontrolirano ili socijalno neprihvatljivo. Pritom se ne smije smetnuti s uma činjenica da brojni problemi vezani uz alkohol potječu iz zlorabe alkohola onih osoba koje nisu alkoholičari. Pijenje alkohola povezano je sa svim vrstama kriminala, prometnim nesrećama i nesrećama na poslu, samoubojstvima i ubojstvima. Jedna stara izreka kaže – »Najprije čovjek uzima piće, zatim piće uzima piće i na kraju piće uzima čovjeka.«

U Europi se popije 50 posto cjelokupne svjetske proizvodnje alkoholnih pića. Oko 15 posto odraslih muškaraca pati od alkoholizma, a još toliko ih je na najboljem putu postati alkoholičarima. Pije i sve više žena i mladih.

PIJANSTVO predstavlja akutno trovanje alkoholom koje se očituje

od blagih promjena raspoloženja do potpunog gubitka koordinacije, vida, ravnoteže, govora. Također, s akutnim pijanstvom su povezane i svađe ili tučnjave s članovima obitelji ili prijateljima, koje ovu bolest podižu visoko na ljestvici velikih socijalno-društvenih problema. Tjelesni učinci pijanstva do kojeg ono dovodi kod osoba koje povremeno piju nestaju nakon nekoliko sati i tada nastupa mamurluk.

MAMURLUK se ispoljava osjećajem glavobolje, mučnine, vrtoglavice, razdražljivosti, žeđi i umora. Katkad postoji napetost, bljedilo, drhtavica, povraćanje, žgaravica, nesiguran hod te gubitak apetita. Mamurluk počinje nakon buđenja, otprilike oko 14 do 15 sati od početka uzimanja alkohola. Nastaje zbog nakupljanja mliječne kiseline, metaboličkog produkta alkohola, koja se nije uspjela preraditi i izlučiti. Upravo zbog ovoga umjerenost u piću je rješenje za nestanak mamurluka. Navodi se kako pića kao što su konjak, pjenušac, viski i crveno vino izazivaju najjači mamurluk noć nakon pijenja. Ukoliko već pijete, savjetuje se da uvijek treba piti sporo kako bi organizam imao dovoljno vremena razraditi i izbaciti alkohol. Osim toga nikada ne treba piti na prazan stomak, jer je tako najbrži ulazak alkohola u krv. Hrana usporava apsorpciju alkohola, i to osobito masna hrana koja dugo drži zatvoren odvodni kraj želuca i tako piće kasnije, stiže u crijeva gdje se i obavlja njegov ulazak u

krv. Miješanje pića s gaziranim sokovima također ubrzava prodor alkohola u krv. Svakako, količina alkohola koja se smije popiti upravo je razmjerna vašoj tjelesnoj težini, starosti, spolu i općem fizičkom stanju. Uvijek treba imati na umu da alkohol polako ali sigurno dovodi do tjelesnog i duševnog propadanja.

I pokraj svega navedenog čini se kako rijetki ili povremeni potrošači alkohola, općeg dobrog zdravlja, ne trpe negativne učinke pokoje čašice. Ipak, statistika i realnost koji nas okružuju – ne govore tako. Alkohol brzo otpušta »kočnice« i smanjuje moć pravilne procjene. Osoba koja pije može postati prijateljski raspoloženom, brbljivom, otvorenijom. Izraz »opustiti se uz čašicu« ponajbolje opisuje taj učinak. Seksualne kočnice također mogu popustiti, što alkoholu daje ugled afrodizijaka – no on je lažan jer alkohol uništava seksualnu funkciju i izvedbu, čak i spolnu želju. Povećana uporaba alkohola može stvoriti dvostruku osobu – raspoloženje i euforija mogu se vrlo brzo pretvoriti u agresivnost i okrutnost. Radikalne promjene raspoloženja (od euforije do samosažaljenja) također su tipične posljedice djelovanja alkohola. Alkohol djeluje na motorne sposobnosti, funkcije mišića, produžuje vrijeme reakcije, djeluje na percepciju dubine i noćni vid. Kako su sve te sposobnosti nužne za, primjerice, upravljanje vozilom, čak i male količine alkohola

moгу utjecati na vožnju. Zato piće i automobil nikako ne idu zajedno. Alkohol utječe i na funkcije srca i pluća, usporava disanje i krvotok. U nekim slučajevima, blokira li alkohol disanje u potpunosti, može nastupiti smrt. No, srećom, do toga rijetko dolazi jer tijelo izbacuje alkohol povraćanjem ili pak pijana osoba padne u komu prije nego što količina alkohola dosegne smrtonosnu dozu.

ZABLUDE O MAMURLUKU

1. ZABLUDA- Kava će vas otriježniti ili u potpunosti spriječiti mamurluk.

ČINJENICA- Samo vas vrijeme može otriježniti. Kofein koji se nalazi u kavi može ublažiti glavobolju, ali ne i spriječiti pojavu mamurluka. Stimulativni učinak kave može vas navesti na pogrešan zaključak kako vaše rasuđivanje i motoričke sposobnosti nisu pod utjecajem alkohola.

2. ZABLUDA- Ako ne osjećate simptome mamurluka, niste niti bili pod utjecajem alkohola.

ČINJENICA- Istraživanja su pokazala kako uzimanje alkohola utječe sljedećeg dana na vaše mentalne i tjelesne sposobnosti, čak i ako su svi tragovi alkohola iz organizma nestali. Ako se pripremate za aktivnosti koje zahtijevaju vrhunsku učinkovitost, ne pijte alkohol prethodna 24 sata.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Uređuje: Dražen Prčić

Neobični domaći ljubimci Pucika i Gica

Svinja je nezaštićena vrsta domaće životinje. Najbliži srodnici su joj divlja svinja i vodeni konj. Mnogi stručnjaci tvrde kako je svinja najinteligentnija životinja a držanjem repa izražava svoje raspoloženje. Ukoliko je rep namotan, skvrčen, svinja je sretna i raspoložena, u suprotnom, rep joj je mlitavo opušten. U kući umirovljeničke obitelji Marice i Mate Andrašića u Sonti žive dvije male svinje, Gica i Pucika, kojima je bila namijenjena drugačija, jako okrutna sudbina. Njihova majka, vlasništvo baka Maričina nećaka Adama Domića, donijela je na svijet 22 živa potomka, što je u Sonti do sada nezabilježeno. Kako nije bila u mogućnosti toliki broj mladunčadi othraniti, Adam je šestero odmah odstranio, a pokazalo se kako je i šesnaestero puno. Baka Marica, koja je saznala kakva je sudbina namijenjena i za ovo dvoje prasadi, »usvojila« ih je i tako su došli u »hraniteljsku obitelj«. Andrašići su im odmah nadjenuli imena. Muškiću, koji je imao samo 1,5 kg

Gica, a »djevojčici«, koja je težila 2 kg, Pucika. Smjestili smo ih u kavez za piliće. Bili su stari dva dana, iscrpljeni, rekla bih na rubu smrti. Nisu imali snage niti cuclu povući, pa smo im tako morali nakapati hranu na jezike i oni su polako gutali. Hrana im je bila prokuhana kravlje mlijeko, razblaženo trećinom vode. Hranili smo ih danonoćno, na svaka dva do tri sata. U početku su samo nemoćno ležali, nekoliko dana smo bili u stalnom strahu da neće preživjeti. A vezali smo se uz njih kao uz djecu,« priča baka Marica dok priprema sada već pojačan obrok za Gicu i Puciku. »Nakon 4 – 5 dana zamijetili smo kako mlijeko, prigodom hranjenja pro-suto u tavu bez drške, koju smo im ubacili u kavez, nestaje. A i oni su već ustajali i istraživali svoje najbliže okruženje. Marica ih je »uhvatila« u naguravanju oko tave i lizanju prosutih ostataka mlijeka, pa im je sipala »repete«. Da vidite kako su i to osušili! Tako su počeli jesti sami, sa 7 - 8 dana starosti. Napredovali su i u težini, a mangupirali su se poput djece« nastavlja priču dida Mata. Sad im je hrana već bila pojačana. »Sada su stari puna dva mjeseca i dobro su otežali. Gica ima 12 kg, a Pucika 13. Jedu gotovu krmnu smjesu namijenjenu prasićima njihova uzrasta, ali se jako obraduju mliječnom dodatku, a kad im razbijemo kokoške jaje, to im je prava slastica. A velike su maze, obožavaju češkanje i milovanje, samo se protežu i zadovoljno grokću.«

I. A.

Morski ugođaj Vožnja na jezeru

Za sve one koji ovoga ljeta nisu uspjeli stići do Jadrana ili nekog drugog mora, imaju prilike malo se provozati na našem malom »Panonskom« moru. Odnedavno na Paliću postoji mogućnost

vožnje specijalnim katamaranom, pa tko se želi malo »uživjeti« u morski doživljaj i uživati u ljepoti najvećeg jezera na ovim prostorima ima priliku svakoga dana. Treba samo doći...

I to se događa Sukob na Tisi

Prošloga vikenda objektiv našeg fotoaparata zabilježio je pomalo nesvakidašnju scenu na šetalištu uz Tisu. Gospođa koja je plivala niz Tisu, iznenada se našla u djelokrugu jednog pomalo nervoznijeg ribiča koji očividno nije bio pretjerano zadovoljan svojim dnevnim ulovom ribe. On je nervozno povikao na nju, upozoravajući je kako

cijeli dan strpljivo čeka, a ona sada svojim prolaskom remeti »pripremljenu ribičku zasjedu«. No, velike gužve na koncu nije ni bilo, jer je Tisa svojom brzinom ubrzo »odnijela« kupačicu svojim tokom, a nadamo se da je i nervozni ribič, na koncu, ipak nešto uhvatio u svoju mrežu.

Ernestina Vizin, profesorica glazbe

Cijeli život uz glazbu

Ljubav prema glazbi naslijedila je od svoga oca Johana, a prenijela na sina Kornelija

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Gotovo se može kazati kako je cijeli svoj život Ernestina Vizin provela uz glazbu, započinjući ovo nerazdvojno »umjetničko« društvo još od najranijeg djetinjstva u rodnom Bačkom Brestovcu, mjestu nadomak Sombora. U istom je gradu potom završila nižu i srednju glazbenu školu – smjer violine, a ubrzo i započela pedagošku karijeru u Osnovnoj školi »Vuk Karadžić« u Bajmoku. No, glavninu radnoga vijeka, pune 22 godine, provela je u Subotici, radeći u OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« iz koje je i otišla prije desetak godina u zasluženu mirovinu.

22. kolovoza 2008.

Kako je započelo Vaše druženje s glazbom, druženje koje nije prestalo ni do današnjih umirovljeničkih dana?

Za moj glazbeni angažman zasigurno je najviše zaslužan moj otac, *Johan Offebecher*, koji je i sam bio glazbenik, prakticirajući violinu u našoj obiteljskoj kući u Bačkom Brestovcu, gdje sam rođena. U biti, na njegov nagovor i usmje-

renje, počela sam već u najranijoj dobi i sama uzimati violinu u ruke, a potom i pohađati nižu glazbenu školu u obližnjem Somboru. U godinama koje su slijedile završila sam i srednju glazbenu školu, te u školskoj 1963./64. godini dobila i prvo zaposlenje u struci.

Gdje ste prvi put »službeno« stali za katedru poučavajući školarce glazbi?

U Bajmoku se spomenute 1963. godine pojavilo slobodno mjesto za stručnog učitelja glazbe i odlučila sam prihvatiti tu ponudu. Tijekom sljedećih 12 godina radila sam u OŠ »Vuk Karadžić«, usporedo se i sama obrazovno usavršavajući, završavanjem Više pedagoške škole.

Kako je izgledao glazbeni rad u Bajmoku?

Bajmočka je osnovna škola za mene je predstavljala lijepu radnu sredinu u kojoj su djeca kojoj sam predavala predmet glazbe s radošću i zanimanjem iskazivala sklonost i afinitet prema ovoj vrsti umjetnosti. Imala sam veliku volju za radom, a oni su to osjetili, kako tijekom sata redovite nastave u školskim odjelima, jednako tako i na probama zbora ili orkestra harmonike koji sam, također, vodila.

Što je uvjetovalo Vaš prelazak u Suboticu?

Oslobodilo se radno mjesto nastavnika glazbene umjetnosti u OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« i odlučila sam, te 1975. godine, preseliti u Suboticu. Bio je to, ipak, svojevrstan profesionalni izazov rada u većoj, gradskoj sredini.

Kakvi su bili uvjeti za rad u »Zmaju«?

Objektivno, za to vrijeme u OŠ »Jovan Jovanović Zmaj« imala sam daleko bolje uvjete, počevši od bogato opremljenog glazbenog kabineta u kojemu sam se posve

Sin Kornelije

Magistar glazbene umjetnosti i profesor Muzičke škole u Subotici i vrsni orguljaš, mr. Kornelije Vizin, sin je Ernestine Vizin, što u najljepšem potvrđuje nastavak glazbene obiteljske tradicije.

ozbiljno mogla posvetiti pedagoškom radu sa svojim učenicima, kako u programu redovite nastave, jednako i na satima izvanškolskih aktivnosti.

Na koji ste način prakticirali prosvjetni rad u jednom posve specifičnom školskom predmetu za koji je, ipak, potreban i određeni osobni talent?

Uvijek sam se trudila glazbi pristupati s osobnom ljubavi i afinitetom, nastojeći isto prenijeti na svoje đake. Trudila sam se biti suvremenom i pratiti glazbeni razvoj, pohađajući brojne stručne glazbene seminare, a stečeno znanje adekvatno i stručno približiti djeci. Upravo zbog toga sam i 20 godina vodila glazbeni zbor i orkestar harmonike, kroz koje je prošlo stotine djece kojoj sam predavala glazbu u školi. Spajajući obvezne sate i izvanastavne aktivnosti, težila sam stvoriti spoj putem kojeg će djeca još više zavoljeti glazbu.

O uspješnosti Vašeg radnog angažmana najbolje govore upravo glazbeni uspjesi Vaših učenika.

Imala sam tu profesionalnu radost harmonici podučavati nekoliko državnih prvaka, kao i vrsnih talentata u ostalim glazbenim disciplinama poput solo pjevanja, te muziciranja na drugim glazbenim instrumentima.

Odlaskom u mirovinu zasigurno nije prestala i Vaša ljubav prema glazbi.

Nikako. I dalje sam u svijetu glazbe, istina ne više profesionalno, ali glazba ostaje i zauvijek će biti, moja vječita ljubav.

Pro musica

Uz profesionalni glazbeni anagažman, pjevala sam i 40 godina u glasovitom subotičkom zboru »Pro musica«.

Gimnastika

Srebro za Udea

Mladi hrvatski gimnastičar Filip Ude osvojio je srebrnu medalju, inače drugo odličje za Hrvatsku na ovim OI, za vježbu na konju s hvataljkama u pojedinačnom dijelu natjecanja po spravama. Ude je u

ovoj disciplini i europski doprvak, a odličnom izvedbom za koju je dobio ocjenu 15.725 potvrdio je svoju kvalitetu na ovoj atraktivnoj spravi. I trećeplasirani Britanac Smith imao je istu ocjenu, ali je hrvatski olimpijac zauzeo drugu poziciju na temelju bolje ocjene iz kvalifikacija. Prvi je bio Kinezi Qin, trostruki svjetski prvak.

Plivanje

Bez medalje

Na ovim OI hrvatsko plivanje je ostalo bez medalje. Najveći favorit bio je Duje Draganja na 50 m slobodno, ali nije uspio izboriti niti plasman u finale ove sprinterske discipline. Hrvatska štafeta 4x100 mješovito zabilježila je plasman na slabo 12. mjesto.

Jedrenje

Fair play

Zahvaljujući nesebičnoj pomoći hrvatske posade i rijetko viđenom fair playu, kada su im nakon havarije njihova broda, Pavle Kostov i Petar Cupać posudili svoj brod, danska posada Warrer i Ibsen uspjela je

osvojiti zlatno olimpijsko odličje u klasi 49. Danski jedriličarski savez će istražiti mogućnost upućivanja zahtjeva za dodjeljivanje medalje za fair play hrvatskoj posadi.

Srebrni dvojac iz Atene, braća Skelin, osvojili su tek 6. mjesto u B finalu discipline dvojac bez kormilara.

Atletika

Haklits 10. u kladivu

Plasman u finale bacanja kladiva ipak je bio krajnji domet bacača kladiva Andrasa Haklitsa, jer je njegov najbolji hitac od 76,58 metara bio dovoljan samo za 10. mjesto olimpijskog poretka. Rezultat u finalu »kraći« je za čak 54 cm od njegovog rezultata u kvalifikacijama.

Košarka, rukomet i vaterpolo

Hrvatska – Španjolska

Hrvatska – Danska

Hrvatska – Crna Gora, Srbija - Španjolska

Plivanje

Čavić za povijest

Izuzetnom utrkom na 100 m leptir, plivač Milorad Čavić osvojio je srebrnu medalju, prvu u povijesti samostalne Srbije, zaostajući za

neuhvatljivim Michael Phelpsom samo jednu stotinku (50,59). Ovim rezultatom Čavić je ujedno postavio i novi europski rekord.

Tenis

»Brončani« Novak

Najbolji srpski tenisač Novak Đoković osvojio je treće mjesto na olimpijskom tenis turniru i brončanu medalju, nakon što je u malom

22. kolovoza 2008.

finalu svladao Amerikanca Blakea (6-3, 7-6). Medalja je ipak medalja, iako će još dugo pamtili nesretni poraz u polufinalnom duelu protiv prvog svjetskog igrača Španjolca Nadala, koji je u finalnom duelu svladao Čileanca Gonzaleza i osvojio zlatnu olimpijsku medalju.

Stolni tenis

Boroš i Primorac u 3. kolu

Tamara Boroš i Zoran Primorac uspjeli su izboriti plasman u 3. kolo pojedinačnog olimpijskog turnira u stolnom tenisu. Nakon slabijih rezultata u momčadskom dijelu, ovi rezultati u iznimno jakoj konkurenciji, zbilja zaslužuju pažnju.

Kajak

Janić u dva polufinala

Stjepan Janić izborio je plasman u polufinale utrke na 1000 m, nakon što je u drugoj kvalifikacijskoj skupini ostvario drugi rezultat s vremenom 3:31, 369. Isti uspjeh ponovio je i plasmanom u polufinale utrke na 500m

Odbojka

Bez polufinala za odbojkašice

Ženska odbojkaška reprezentacija Srbije poražena je u četvrtfinalnom duelu protiv Kube (0-3) i ostala bez mogućnosti borbe za jednu od medalja. Bio je to četvrti uzastopni poraz bez osvojenog seta, uz samo dvije pobjede (Kazahstan i Alžir).

ITF Subotica Futures 10.000 \$

Teniske nade u Dudovoj šumi

Na terenima TK »Spartak« za prve svjetske bodove bore se mladi tenisači iz Srbije i nekoliko europskih zemalja

Piše: Dražen Prčić

Nakon završenog kvalifikacijskog turnira, u utorak 19. kolovoza započeo je glavni turnir ITF Subotica Futuresa koji se igra za nagradni fond od 10.000 USD, natjecanje na kojemu mladi tenisači pokušavaju »uhvatiti« svoje prve profesionalne bodove i učiniti prvi uspon na ATP ljestvici. Na terenima TK »Spartak«, tijekom ovoga tjedna bore se mlade teniske nade iz Srbije i nekoliko europskih zemalja, a najuspješniji će iz grada na sjeveru Bačke otići »bogatiji« za određeni

dolarski iznos i nekoliko novih poena na svom natjecateljskom kontu.

ZVIJEZDE S POZIVNICOM: Osim brojnih mladih igrača koji su svojim aktualnim rankingom izborili izravan nastup u glavnom ždrijebu turnira, na ovogodišnjem izdanju Subotica Futuresa zasigurno dvije najveće mlade zvijezde su Somborac, koji se trenutačno nalazi u Bolletieri kampu na Floridi *Filip Krajinović*, te *Marko Đoković*, mlađi brat trećeg igrača svijeta i još jedan talentirani izdanak obiteljske

VIP turnir parova

U okviru službenog programa turnira, u subotu 23. kolovoza, nakon završetka polufinalnih duela igrat će se prigodni VIP turnir parova, na kojemu će snage odmjeriti najbolji subotički veterani i poznate osobe iz javnog života.

teniske loze. Obojica su svoje mjesto u main drawu (glavni ždrijež) osigurali dobivanjem pozivnice (wild card), a svojim igrama nastojat će opravdati ukazano povjerenje. No, jedno je sigurno, teniska publika imala je prilike vidjeti na djelu polufinalista ovogodišnjeg juniorskog Wimbledon (Krajinović) i nesuđenog sudionika ATP turnira u Umagu (poražen u posljednjem kolu kvalifikacija).

HRVATSKI PREDSTAVNICI: Na terenima u Dudovoj šumi zaigrala su i dva hrvatska tenisača, Splićanin *Silvio Dadić*, koji je nastup osigurao također s pozivnicom, te njegov sunarodnjak i sugrađanin *Ivan Vuković*. O njihovim rezultatima i pojedinostima dosadašnjih profesionalnih karijera, saznat ćete u razgovoru koji ćemo objaviti u sljedećem broju.

PROGRAM TURNIRA: Danas, u petak 22. kolovoza, na programu su susreti četvrtfinala, u subotu se igraju polufinalni dueli, dok je finale zakazano za nedjelju 24. kolovoza. Ulaz na sve susrete je besplatan.

Nogomet

Dario Šimić u klubu 100

Na prijateljskom susretu koji je Hrvatska odigrala protiv Slovenije u srijedu 20. kolovoza, Dario Šimić je 100. put obukao reprezentativnu majicu hrvatske nogometne reprezentacije.

Liga prvaka

Šahtar – Dinamo 2-0

U prvom susretu posljednjeg kola kvalifikacija za ovogodišnju sezonu nogometne Champions league, hrvatski prvak Dinamo poražen je od Šahtara (0-2) na gostovanju u Donjecku.

Kup Uefa

Deportivo – Hajduk 0-0

Aris – Slaven 1-0

Hrvatski predstavnici u kupu Uefa postigli su odlične rezultate u prvim susretima na gostujućim travnjacima u La Coruni i Solunu. Hajduk je načinio svojevrsno iznenađenje, s obzirom na slab start u domaćem prvenstvu, odigrao je neodlučeno bez golova, dok je Slaven pretrpio minimalan poraz, s dobrim izgledima u uzvratu na svom terenu Koprivnici.

Davor Štefanek, hrvač olimpijca

Žal za propuštenom prilikom

Imao sam zbilja dobar ždrijeb i veliku šansu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Početkom tjedna u Suboticu se, nakon šesnaest dana provedenih na Olimpijadi u Pekingu, vratio hrvač Davor Štefanek i u ekskluzivnom razgovoru za Hrvatsku riječ podijelio impresije glede nastupa u glavnom kineskom gradu. Nažalost, zbog ranije zadobivene ozljede mišića lijeve noge, nije bio u mogućnosti prikazati svu raskoš svog hrvačkog talenta i porazom, već na početku olimpijskog turnira, se prerano oprostio od potencijalne borbe za najviši plasman i neku od medalja.

Kako iz današnje perspektive gledate na nastup u Pekingu?

Nema su tu što previše pričati. Hrvao sam loše i propustio veliku priliku, s obzirom da sam ovoga puta imao zbilja odličan ždrijeb. Naime, poslije se ispostavilo kako su upravo na mojoj strani bili kasniji olimpijski pobjednik i finalist, dok su na drugoj strani bili najjači mogući hrvači današnjice u mojoj kategoriji do 60 kg.

Što biste mogli kazati o toj prvoj »fatalnoj« borbi na OI koja Vas je u startu izbacila iz olimpijskog turnira?

Hrvao sam s nešto starijim hrvačem iz Uzbekistana, nekadašnjim prvakom svijeta, koje ga sam na turniru u Rimu uvjerljivo svladao tušem u finalu. Ovoga puta je prva runda bila izjednačena (1-1), druga također i nakon što sam ga bacio na sebe, u pokušaju da napravim

nešto više, na koncu sam izgubio 1-3. S obzirom da je odmah nakon te borbe i sam izgubio, nisam imao priliku za povratak kroz »repasaž« i za mene je Olimpijada, natjecateljski, bila završena.

Neovisno o nesretnom porazu, mislite li kako ste mogli doći do medalje?

Već prije olimpijskog turnira izjavio sam kako bih na ovoj Olimpijadi mogao biti pobjednik ili ispasti već u prvom kolu. I nažalost dogodilo se upravo ovo drugo. Imao sam prije odlaska na OI problema sa skidanjem kilograma i neugodnu ozljedu napuknuća mišića lijeve noge (zadnja loža op. a.) i zbog svega navedenoga na strunjači toga 12. kolovoza nisam bio onaj pravi ja. Nema tu previše izvlačenja, jednostavno sam, ponajviše, sam kriv za ovakav rezultat, ali to je sastavni dio sporta i život ide dalje. Slijede nova natjecanja

i nove prilike za velike rezultate, ali ostaje žal za propuštenom prilikom, te zbog ljudi koji su sve vrijeme priprema naporno radili skupa sa mnom.

Što je sljedeće na Vašem ovosezonskom hrvačkom putu?

Pristao sam održati obećanje i hrvati na Kupu europskih šampiona u Moskvi za zrenjaninski Proleter, klub u kojemu sam donedavno bio. A potom slijede visinske pripreme za predstojeće Europsko prvenstvo u Litvi, u travnju sljedeće godine.

Vratimo se natrag do Pekinga i dojmova s vaše druge Olimpijade. Kako biste usporedili Atenu prije četiri godine i ovogodišnje Igre?

Bilo je zbilja veoma lijepo, osim što je zrak bio dosta težak. Osobno mislim kako se ove dvije Olimpijade ne mogu mjeriti, zato što je Atena za mene bila prva Olimpijada i nešto zbilja poseb-

no, dok sam ovoga puta već sve »znao« i bilo mi je takoreći sve normalno.

S kime ste dijelili hotelsku sobu u olimpijskom selu i s kojim ste sportašima provodili najveći dio vremena?

Cimer sam bio s Kristijanom Fleisom, a u našoj neposrednoj blizini bili su tenisač Đoković, tenisačice Ivanović i Janković, »srebrni« plivač Čavić...

A koji su strani olimpijci bili u neposrednoj blizini?

Bili su tu Lionel Messi i cijela argentinska i brazilska nogometna reprezentacija, u restoranu smo skupa jeli s američkom košarkaškom reprezentacijom sastavljenom od NBA zvijezda, jednom riječju puno poznatih lica iz svijeta vrhunskog sporta.

Jeste li uspjeli pogledati neko olimpijsko natjecanje?

Jedino što sam uspio vidjeti uživo bio je nastup odbojkašica protiv Rusije, a za ostalo jednostavno nisam imao previše slobodnoga vremena. Nažalost nisam bio niti na svečanom otvorenju i podizanju zastave, jer sam bio zauzet skidanjem kilograma i pripremom za nastup.

Kako je izgledao jedan olimpijski dan?

Ustajanje oko devet sati, doručak u restoranu u kojemu prevladava obilje raznovrsne hrane sa svih svjetskih meridijana, potom treninzi na kojima su prema mom programu dominirali sauna i trčanje, a poslije podne i navečer smo vrijeme provodili skupa s drugim sportašima.

Koliko ste dana proveli u Pekingu?

Na svojim drugim OI sam proveo sam ukupno šesnaest dana, a po povratku slijedi nastavak novih treninga i pripreme za sljedeća sportska natjecanja. Život ide dalje, a možda ću već na sljedećem velikom natjecanju (EP) pokazati kako je nastup u Pekingu bio samo jedan slab dan.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	"PARKET" U KAZALIŠTU ILI KINU	OŽIVČENJE	RADIJSKI TELESKOP	BROD HIDROKRIJALAC	ŠTAMPAR	ZAHTJEVATI, TRAZITI	STATIČKI ORGANI BESKRA-LJESNJAKA	KATIČA ILEŠ	LAREN-CIJA	"REALOV" GOLGETER	NAJTANJE SLOVO	ORAO BRADAŠ	ZRAKOP-LOVAC
FILM S JOHNNYJEM DEPPOM I ORLANDOM BLOOMOM													
PISANJE ANALA											RENIJ LJEKOVITA BILJKA, RAVED		
ROTKVICA (RUS.)								ISLANDSKI SITNIŠ (AUR) PERZIJA					
ŠAMARATI, PLJUSKATI (DALM.)									PJEVAČ LESKOVAR ITALIJA				
POBUĐI-VAČI USPOMENA										JELAČICE- VA TITULA SHAKES- PEAREOV KRALJ ...			
RATARSKA KULTURA (RAZG.)									PJEVAČICA KLINGOR PODRUČJE OKO TROJE				
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	"CLOSED END FUND" ROV OKO UTVRDE				KRUPNA VIŠNJA	MILANOVIĆ GRADSKI RIVAL NOVAC U ŽARGONU						URAN ŽIDOVSKI FILOZOF, URIEL	
ULJE (ENGL.)				DANSKI OTOK U MA- LOM BELTU NAČINITI KOVANJEM				TRGOVAČKI POPUST DLAKE KOSE					
PJESNIK, STIHOT- VORAC													BIOTOP
OTROVNA ZMIJA IZ RODA ČEGRUŠA										JEZERO U POLJSKOJ CRNA AM. PJEVAČI- CA, DIANA			
OKRUGLO SLOVO		OMOTAČ DRVETA VODICA ZA KOŽU ILI KOSU					KRALJ U ARGU (GRČ. MIT) DIVAN, KANAPE						
SKUPINA RIBA						MAGARAC JAPANSKI BOG-LISAC					OVA POSLOVNI PROSTOR		
 PUKNUTI IZ PUŠKE PRIŠTIĆ, BUBULJICA									KOJI IMA OKUS SOLI PJESNIČKO IME TROJE				
SPORTSKA VEDETA			RIJEKA U GANI ČAROB- NJAK					ISIDOR ODMILA EFIMIJA ODMILA				"ISTOK" MI, VI, ...	
RAIKKONEN U "FOR- MULI 1"					AMELIN IMENJAK TONKO LONZA					POGODAK U KOŠARCI KRSTO ODAK			
GRADITELJ BIBLIJSKE ARKE				PRODAVAČ U TRAFICI "ENERGIJA"									
SLAVNA GLUMICA, ŽENA BRADA PITTA													

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 prištić s kariba, analistika, re, reditska, aurat, triskati, lado, evokatori, ban, ratarica, lana, cel, inter, u, oil, als, rabat, pjesmotvorac, kaskavela, ros, o, kora, adras, plove, osao, ta, opaliti, slan, as, tano, iso, i, kiml, amel, kos, noa, trafikant, angelina jolte.

Satara

HRVATSKARIJEČ

Sastojci:

3 velike glavice luka
3 veće svježe paprike
1 kg rajčica
malo ulja
vegeta

Priprema:

Sitno narezati luk i papriku, i dinstati na ulju. Kada luk omekša dodati narezaniu rajčicu, staviti vegete i dinstati na umjerenoj vatri.

Valjda će promašiti...

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
22.8.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Slonovski dnevnik, ostati siroče tek je početak 2. - dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Gabrijel
14.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
14.25 - Vijesti
14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.30 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Kolumbija, dokumentarna serija
16.30 - Dokumentarni film
17.00 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.05 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 2., serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Koločep - Slavonski Brod
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Kraljica škole, američki film
22.40 - Dnevnik 3
23.10 - Filmski maraton: Očajnička potraga, američki film
00.40 - Vijesti
00.45 - Filmski maraton: 2. film
02.55 - Reprizni program
04.35 - Razglednice iz Hrvatske: Koločep - Slavonski Brod
05.45 - Strast, telenovela
06.30 - Oprah show

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING
14.00 - Atletika, snimka
14.35 - Atletika, prijenos
16.30 - Sportski program
16.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.45 - Vijesti na Drugom

18.00 - OLIMPIJSKE IGRE - pogledajte opet
20.05 - Bitange i princeze 2., humoristična serija
20.45 - PEKINŠKI DNEVNIK
22.50 - Vijesti na Drugom
23.05 - Dr.House 3., serija
23.55 - Operacija Pilot, mini-serija
01.35 - CSI: Miami 5., serija
05.50 - Najava programa
05.55 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING: Nogomet - finale, prijenos

06:00 Ružna ljepotica, serija
06:45 Zločest, crtana serija
07:10 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
07:35 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
08:00 Nova lova
10:15 Naši najbolji dani, serija
11:00 Bumerang, serija
11:45 Zauvijek susjedi, serija
12:30 Kralj Queensa, serija
13:20 Cosby show, serija
13:50 Svi vole Raymonda, serija
14:15 Vijesti
14:30 R. Pilcher: Avanutra života 1, igrani film
16:00 R. Pilcher: Avanutra života 2, igrani film
17:35 Vijesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8
20:00 Danas umireš, film
21:45 Replicant, igrani film
23:30 Vijesti
23:45 Potpuni opoziv, igrani film
01:40 Ona je sve to, igrani film
03:15 Navy CIS, serija
04:25 Zakon brojeva
05:15 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
08.15 SpužvaBob Skockani, crtana serija
09.00 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.40 Kunolovac, kviz
10.25 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
11.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.35 Dadilja, humoristična serija (R)

12.05 Reba, humoristična serija (R)
12.30 Vijesti
12.35 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.05 Exploziv, magazin (R)
13.20 K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija (R)
13.45 Za istim stolom, dramska serija
14.35 Magnum, akcijska serija
15.25 Cobra 11, kriminalistička serija
16.15 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Puna kuća, humoristična serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadilja, humoristična serija
18.00 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija
20.00 Ruska veza, igrani film, akcijski
21.30 Kriv, igrani film, triler
23.25 Vijesti
23.35 Willard, igrani film, triler
01.10 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
23.8.2008.**

07.15 - Najava programa
07.35 - Vijesti
07.50 - Kinoteka - ciklus Yasujira Ozua: Rano ljeto, japanski film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
11.00 - Metropolis 2., dokumentarna serija
12.00 - Dnevnik
12.35 - Strast, telenovela
13.20 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
13.50 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.10 - Reporter i izbor: Zar mislite da poznajete Afriku?
16.05 - Alpe-Dunav-Jadran
16.40 - Vijesti
16.55 - Crnac, crn ko gar, crn ko dimnjačar - serija
18.35 - TV Bingo show

19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Puška za uspjavanje, dramska serija
21.10 - Festival dalmatinske šansone Šibenik
22.55 - Dnevnik 3
23.10 - Vijesti iz kulture
23.25 - Filmski klub: Crna vjetrenjača, britanski film
01.05 - Vijesti
01.10 - Filmski maraton: Čelija, američko-njemački film
02.55 - Filmski maraton: Rick, američki film
04.25 - Naši životi: Kauboji iz Montane, dokumentarna serija
05.25 - Skica za portret
05.35 - Strast, telenovela
06.20 - Reporter i izbor: Zar mislite da poznajete Afriku?
07.10 - Alpe-Dunav-Jadran

07.50 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING
12.55 - Atletika, prijenos
17.20 - KS automagazin
17.45 - Popuna
18.00 - OLIMPIJSKE IGRE - pogledajte opet
20.05 - HNL: Zadar - Dinamo, prijenos
22.05 - PEKINŠKI DNEVNIK
00.10 - Split na klapski način, 1. večer
01.13 - Kino informator
01.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
02.00 - Zvezdane staze: Nova generacija 6., serija
02.45 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
03.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
03.45 - Najava programa
03.50 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING: Atletika - maraton (M), sn imka
04.55 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING

06:45 Šaljivi kućni video
07:10 Tomica i prijatelji
07:35 Winx, crtana serija
08:00 Nova lova
10:00 Večernja škola - EU
11:00 Sex, ljubav i tajne
12:05 Svi mrze Chrisa, serija
13:05 Lud, zburjen, normalan

14:00 Ona je sve to, igrani film
15:40 Kraljevi mamba, igrani film
17:25 Vijesti
17:35 Kod Ane, kulinarski show
18:05 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Neposredna opasnost, igrani film
22:25 Prokletnici rata, igrani film
00:20 Underworld, igrani film
02:15 Danas umireš, igrani film
03:50 Kraj programa

07.45 Žuta minuta, zabavna emisija (R)
08.15 Salto, zabavna emisija (R)
09.10 Pet razloga, humoristična serija
09.35 Ulica Sezame, crtana serija
10.30 Di-gata, crtana serija
10.55 Jednom lopov, akcijska serija
11.45 Knjiga o Danielu, humorna dramska serija
12.35 Tajna istine, igrani film, triler
14.10 Vijesti uz ručak
14.15 Taoci, igrani film, triler
15.45 Šetnja u oblacima, igrani film, drama
17.30 Zvijezde Ekstra: 101 najveći zvezdani gaf, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Exploziv vikend, magazin
19.30 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Točka usijanja, igrani film, triler
21.45 Kriv, igrani film, triler
23.35 Pomak vremena, igrani film, znanstveno-fantastični
01.40 Kunolovac, kviz

**NEDJELJA
24.8.2008.**

07.40 - Najava programa
07.45 - TV kalendar
08.00 - Vijesti
08.05 - Koncert: Inva Mula i Ramon Vargas uz Dubrovački simfonijski

orkestar i Vjekoslava Šuteja
09.35 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija
10.25 - Vijesti
10.30 - Šibenik: Misa - izravni prijenos
11.30 - Biblija
12.00 - Dnevnik
12.20 - Plodovi zemlje
13.15 - Rijeka: More
13.50 - Svečano zatvaranje OI, prijenos
16.20 - Mir i dobro
16.55 - Vijesti
17.10 - Otkad si otišla 2., humoristična serija
17.45 - Kako sam dospio na koledž, američki film
19.10 - Crtani film
19.15 - Loto 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Puška za uspavlivanje, dramska serija
21.05 - Dubrovnik: Skup, prijenos
23.20 - Dnevnik 3
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Ciklus europskog filma: U mojoj ljubavi, talijanski film
01.20 - Vijesti
01.25 - Sestre 6., serija
02.10 - Sestre 6., serija
02.55 - Ružmarin i Majčina Dušica 2., serija
03.40 - Strana dokumentarna serija
05.20 - Plodovi zemlje
06.10 - Rijeka: More

06.00 - OLIMPIJSKE IGRE PEKING
13.25 - Studio F1
13.50 - Valencia: Formula 1, VN Europe - prijenos
15.50 - Studio F1
16.20 - Filmski klasici - fantastika: Dan kad je Zemlja stala, američki film
17.50 - Popuna
18.05 - OLIMPIJSKE IGRE - pogledajte opet
20.10 - Kineski zabranjeni grad: Moć lijepe konkubine, dokumentarni film
21.10 - PEKINŠKI DNEVNIK
23.15 - Hrvatska nogometna liga - emisija
23.45 - Statisti 2., humoristična serija
00.15 - Urednica tabloida, serija
01.00 - Deadwood 1., serija

01.55 - TV raspored

06:30 Šaljivi kućni video
07:20 Tomica i prijatelji, crtana serija
07:40 Winx, crtana serija
08:35 Automotiv, auto moto magazin
09:05 Novac, business magazin
09:35 U sedmom nebu, serija
10:25 Sex, ljubav i tajne, serija
11:15 Kućanice iz visokog društva
12:05 Lud, zbunjen, normalan
13:05 Iznenadenje, igrani film
14:55 Karate Kid 4, igrani film
16:45 Vijesti
16:50 Neposredna opasnost, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21:10 Redovnici nastupaju 2, igrani film
22:45 Red Carpet, showbiz magazin
23:45 Svi mrže Chrisa, serija
00:40 Underworld, igrani film
02:35 Kraj programa

08.05 Knjiga o Danielu, humorna serija (R)
08.50 Blizanke, humoristična serija
09.15 Ulica Sezam, crtana serija
10.15 Di-gata, crtana serija (R)
10.35 Gle tko to govori 2, igrani film, romantična komedija
11.55 Mijenjam ženu, dok. sapunica (R)
12.45 Bibin svijet, humoristična serija (R)
14.00 Vijesti
14.05 Lucas, igrani film, drama
15.45 Zatvorski krug, igrani film, komična drama
17.45 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.05 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI: Miami, kriminalistička serija
20.50 Na rubu zločina, igrani film, triler
22.25 Ubojiti nagon, kriminalistička serija
23.15 Kunolovac, kviz
01.15 Kriv, igrani film, triler (R)

PONEDJELJAK
25.8.2008.

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Slonovski dnevnik, ostati siroče tek je početak 2. - dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Vukovar se vraća kući
14.25 - Vijesti
14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.30 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
16.30 - Sol života: Tvar omiljena bogovima, dokumentarna serija
17.05 - Vijesti
17.25 - Luda kuća 2., serija
18.10 - Razglednice iz Hrvatske: Trsteno - Babina Greda
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 9., serija
21.10 - Fokus
22.05 - Dnevnik 3
22.20 - Vijesti iz kulture
22.35 - Ovisni o ljubavi, američki film
00.15 - Vijesti
00.25 - Sestre 6., serija
01.10 - Sestre 6., serija
01.55 - Kineska plaža 3.
02.40 - Fotografija u Hrvatskoj
03.10 - Fokus
04.00 - Razglednice iz Hrvatske: Trsteno - Babina Greda
05.10 - Strast, telenovela
05.55 - McLeodove kćeri 6.

06.40 - Najava programa
06.45 - Patak Frka
07.10 - Pucca, crtana serija
07.35 - Žutokljunac
08.00 - Nove pustolovine Jure iz džungle, crtana serija
08.25 - Petar Pan i gusari
08.50 - Veliki odmor
09.35 - Dubrovnik: Skup, snimka

11.50 - Foyleov rat 5., serija
13.25 - Tree Hill 4., serija
14.10 - Što s Brianom 2.
14.55 - Na rubu znanosti: Letači drevnog doba
16.00 - Prijatelji 7., humoristična serija
16.20 - Zovem se Earl 1.
16.45 - Zvezdane staze: Nova generacija 7., serija
17.30 - McLeodove kćeri 6.
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Tajnoviti srednji vijek: Bolest
19.10 - Beverly Hills 4., serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Bitange i princeze 2., humoristična serija
20.45 - PEKINŠKI DNEVNIK
22.50 - Vijesti na Drugom
23.05 - Dr.House 3., serija
23.55 - CSI: Miami 5., serija
00.45 - Kineska plaža 3.
01.30 - TV raspored

05:40 Ružna ljepotica, serija
06:30 Zločko, crtana serija
06:55 Inspektor Gadget i pomoćnici, crtana serija
07:20 Fifi i cvjetno društvo
07:45 Nova lova
10:00 Naši najbolji dani
10:45 Bumerang, serija
11:35 Zauvijek susjedi, serija
12:15 Kralj Queensa, serija
12:45 Cosby show, serija
13:15 Svi vole Raymonda
13:40 Vijesti
13:55 Iznenadenje, igrani film
15:45 Karate kid 4, igrani film
17:35 Vijesti
17:50 Bumerang, serija
18:40 Zauvijek susjedi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
19:50 10 do 8, informativna emisija
20:00 Lud, zbunjen, normalan
20:55 Zmijiske oči, igrani film
22:35 Mr. Bean, serija
23:10 Vijesti
23:25 Vratit će se rode, serija
00:15 Bila je..., igrani film
01:45 Šaljivi kućni video
02:10 Kraj programa

07.00 Magnum, serija (R)
07.45 SpužvaBob Skockani
08.35 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.15 Kunolovac, kviz
10.00 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.25 Puna kuća, humoristična serija (R)

10.50 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.10 Dadija, humoristična serija (R)
11.35 Reba, humoristična serija (R)
12.05 Vijesti
12.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.40 Ekkluziv, magazin
13.20 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija (R)
13.45 Za istim stolom, dramska serija
14.35 Magnum, serija
15.25 Cobra 11, serija
16.15 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Puna kuća, serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
20.00 Zaštićeni svjedok, film, akcijski triler
21.30 Bijeg, igrani film, akcijski/avanturistički
23.20 Vijesti
23.35 Kunolovac, kviz

UTORAK
26.8.2008.

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Slonovski dnevnik, ostati siroče tek je početak 2. - dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Vukovar se vraća kući
14.25 - Vijesti
14.40 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.30 - Overland 8. - Ponovno otkrivanje Amerike 2.: Kolumbija, dokumentarna serija
16.35 - Sol života: Putovi soli, dokumentarna serija
17.00 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.05 - Vijesti

17.25 - Luda kuća 2., serija
 18.10 - Razglednice iz
 Hrvatske: Lopud - Otok
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.05 - Potrošački kod
 21.40 - Kratki susreti
 22.15 - Dnevnik 3
 22.45 - Utjerivač pravde,
 američki film
 00.15 - Vijesti
 00.25 - Sestre 6., serija
 01.10 - Sestre 6., serija
 01.55 - Torchwood 1., serija
 02.45 - Kineska plaža 3.
 03.30 - Oprah show
 04.10 - Razglednice iz
 Hrvatske: Lopud - Otok
 05.20 - Strast, telenovela
 06.00 - McLeodove kćeri 6.

07.00 - Najava programa
 07.05 - Patak Frka
 07.30 - Pucca, crtana serija
 07.55 - Žutokljunac
 08.20 - Nove pustolovine Jure
 iz džungle, crtana serija
 09.10 - Veliki odmor
 09.55 - Antologija hrvatskoga
 glumišta: Revizor
 11.20 - Biti najbolji,
 kanadsko-rumunjski film
 13.00 - Tree Hill 4., serija
 13.45 - Što s Brianom 2.
 14.30 - Direkt
 15.00 - Na rubu znanosti:
 Edgar Mitchel
 15.55 - Prijatelji 7., serija
 16.15 - Zovem se Earl 1.,
 humoristična serija
 16.40 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 6.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Tajnoviti srednji
 vijek: Seksualnost
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - U uredu 2., serija
 20.25 - Bitange i princeze 2.
 21.05 - Odmori se, zaslužio
 si 2. - TV serija
 21.45 - Vijesti na Drugom
 22.00 - Dr.House 3., serija
 22.50 - Torchwood 1., serija
 23.45 - CSI: Miami 5., serija
 00.35 - Kineska plaža 3.
 01.20 - TV raspored

06:00 Ružna ljepotica, serija
 06:45 Zločko, crtana serija
 07:10 Inspektor Gadget i
 pomoćnici, crtana serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani
 11:00 Bumerang, serija

11:55 Zauvijek susjedi, serija
 12:35 Kralj Queensa, serija
 13:00 Cosby show, serija
 13:30 Svi vole Raymonda
 14:00 Vijesti
 14:15 Bila je..., igrani film
 15:50 Muž na posudbu, film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,
 informativna emisija
 20:00 Lud, zbunjen, normalan
 20:55 Špijuniraj muški, film
 22:20 Pod nož, serija
 23:20 Vijesti
 23:35 Vratit će se rode, serija
 00:25 Muž na posudbu, film
 02:05 Šaljivi kućni video
 02:30 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
 08.15 SpužvaBob Skockani
 09.00 Sam svoj majstor, serija
 09.40 Kunolovac, kviz
 10.25 Korak po korak, (R)
 10.50 Puna kuća, serija (R)
 11.15 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.35 Dadilja, serija (R)
 12.05 Reba, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.05 Eksploziv, magazin
 13.20 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.45 Za istim stolom, serija
 14.35 Magnum, serija
 15.25 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadilja,
 humoristična serija
 18.00 Reba,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija
 20.00 Bibin svijet,
 humoristična serija
 20.35 Odlomkom predsjednik,
 igrani film, komedija
 22.10 Put izdaje,
 akcijska serija
 23.00 Vijesti
 23.15 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
27.8.2008.**

06.40 - Najava programa
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Wye - Glasovi iz
 doline, dok.film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija:
 Vukovar se vraća kući
 14.20 - Vijesti
 14.35 - Ubojstvo, napisala je
 - serija
 15.25 - Overland 8. - Ponovno
 otkrivanje Amerike
 2.: Venezuela i Brazil,
 dokumentarna serija
 16.30 - Sol života: S okusom
 mora, dok.serija
 17.00 - Vijesti
 17.20 - Luda kuća 2., serija
 18.05 - Razglednice iz
 Hrvatske: Plat - Bošnjaci
 19.15 - Loto 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Boje turizma
 22.15 - Dnevnik 3
 22.30 - Vijesti iz kulture
 22.45 - Daleko od očiju,
 američki film
 00.45 - Vijesti
 00.55 - Sestre 6., serija
 01.40 - Sestre 6., serija
 02.25 - Torchwood 1., serija
 03.15 - Kineska plaža 3.
 04.00 - Razglednice iz
 Hrvatske: Plat - Bošnjaci
 05.10 - Strast, telenovela
 05.55 - McLeodove kćeri 6.

07.00 - Najava programa
 07.05 - Patak Frka
 07.30 - Pucca, crtana serija
 07.55 - Žutokljunac
 08.20 - Nove pustolovine Jure
 iz džungle, crtana serija
 09.10 - Veliki odmor
 09.55 - Antologija hrvatskoga
 glumišta: Revizor
 10.50 - Bicikl Ghislaina
 Lamberta, francuski film
 12.50 - Tree Hill 4., serija
 13.35 - Što s Brianom 2.,
 serija
 14.20 - Direkt
 14.50 - Na rubu znanosti:
 Permakultura
 15.55 - Prijatelji 7.,
 humoristična serija

16.15 - Zovem se Earl 1.,
 humoristična serija
 16.40 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 6.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Tajnoviti srednji
 vijek: Žena
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - U uredu 2.,
 humoristična serija
 20.25 - Bitange i princeze 2.,
 humoristična serija
 21.05 - Odmori se, zaslužio
 si 2. - TV serija
 21.45 - Vijesti na Drugom
 22.00 - Dr.House 3., serija
 22.50 - Torchwood 1., serija
 23.45 - CSI: Miami 5., serija
 00.35 - Kineska plaža 3.
 01.20 - TV raspored

06:00 Ružna ljepotica, serija
 06:45 Zločko, crtana serija
 07:10 Inspektor Gadget i
 pomoćnici, crtana serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo,
 crtana serija
 08:00 Nova lova
 10:15 Naši najbolji dani
 11:15 Bumerang, serija
 12:05 Zauvijek susjedi, serija
 12:45 Kralj Queensa, serija
 13:15 Cosby show, serija
 13:45 Svi vole Raymonda
 14:10 Vijesti
 14:25 Izvan kontrole,
 igrani film
 16:00 Sestre, igrani film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,
 informativna emisija
 20:00 Navy CIS, serija
 20:50 Zakon brojeva, serija
 21:40 Opasni snovi,
 igrani film
 23:30 Vijesti
 23:45 Vratit će se rode, serija
 00:35 Izvan kontrole, film
 02:05 Šaljivi kućni video
 02:30 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
 08.15 SpužvaBob Skockani
 09.00 Sam svoj majstor,
 humoristična serija
 09.40 Kunolovac, kviz
 10.25 Korak po korak,
 humoristična serija (R)
 10.50 Puna kuća, serija (R)
 11.15 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.35 Dadilja, serija (R)

12.05 Reba, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.05 Eksploziv, magazin (R)
 13.20 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.45 Za istim stolom, serija
 14.35 Magnum, serija
 15.25 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak,
 humoristična serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija
 20.00 CSI: New York,
 kriminalistička serija
 (dvije epizode)
 21.35 Kost, serija
 22.25 Zaboravljeni slučaj,
 kriminalistička serija
 23.15 Vijesti
 23.30 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
28.8.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Čarolija 9., serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Crnobradi,
 dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska
 serija - antologija:
 Vukovar se vraća kući
 14.25 - Vijesti
 14.40 - Ubojstvo, napisala je
 - serija
 15.30 - Overland 8. - Ponovno
 otkrivanje Amerike 2.:
 Brazil, dok. serija
 16.30 - Sol života: U
 Zemljinu utrobu,
 dokumentarna serija
 17.05 - Vijesti
 17.25 - Luda kuća 2., serija
 18.10 - Razglednice iz
 Hrvatske: Cavtat -
 Tovarnik
 19.30 - Dnevnik

20.10 - Čarolija 9., serija
 21.10 - Magazin
 22.10 - Dnevnik 3
 22.40 - Mandolina kapetana
 Corellija, američko-britansko-francuski film
 00.45 - Vijesti
 00.55 - Sestre 6., serija
 01.40 - Sestre 6., serija
 02.25 - Torchwood 1., serija
 03.15 - Magazin
 04.10 - Razglednice iz
 Hrvatske: Cavtat -
 Tovarnik
 05.20 - Strast, telenovela
 06.05 - McLeodove kćeri 6.

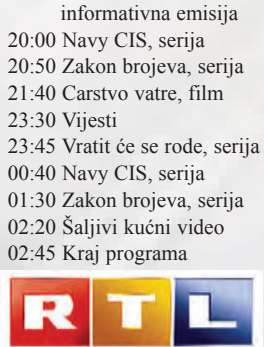

07.00 - Najava programa
 07.05 - Patak Frka
 07.30 - Tarzan, crtana serija
 07.55 - Žutokljunac
 08.20 - Nove pustolovine Jure
 iz džungle, crtana serija
 08.45 - Serija za djecu i mlade
 09.10 - Veliki odmor
 09.55 - Antologija hrvatskoga
 glumišta: Ujak Vanja
 10.50 - Trinaesti vagon,
 francusko-njemačko-
 britanski film
 12.45 - Tree Hill 4., serija
 13.30 - Što s Brianom 2.
 14.15 - Direkt
 14.45 - Na rubu znanosti:
 Nuklearni ratovi
 drevnog doba
 15.55 - Prijatelji 7., serija
 16.15 - Zovem se Earl 1.
 16.40 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 7., serija
 17.30 - McLeodove kćeri 6.
 18.20 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Tajnoviti srednji vijek:
 Želudac
 19.10 - Beverly Hills 4., serija
 19.55 - U uredu 2., serija
 20.25 - Bitange i princeze 2.,
 humoristična serija
 21.05 - Odmori se, zaslužio si
 2. - TV serija
 21.45 - Vijesti na Drugom
 22.00 - Zapadno krilo 7.,
 serija
 22.50 - Torchwood 1., serija
 23.45 - CSI: Miami 5., serija
 00.35 - Kineska plaža 3.,
 serija
 01.20 - TV raspored

06:00 Ružna ljepotica, serija
 06:45 Zločko, crtana serija
 07:10 Inspektor Gadget i
 pomoćnici, crtana serija
 07:35 Fifi i cvjetno društvo,
 crtana serija
 08:00 Nova lova

10:15 Naši najbolji dani, serija
 11:00 Bumerang, serija
 11:50 Zauvijek susjedi, serija
 12:30 Kralj Queensa, serija
 13:20 Cosby show, serija
 13:50 Svi vole Raymonda
 14:15 Vijesti
 14:30 Bonanno: Najmladi
 kum 1, igrani film
 16:00 Bonanno: Najmladi
 kum 2, igrani film
 17:35 Vijesti
 17:50 Bumerang, serija
 18:40 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 19:50 10 do 8,
 informativna emisija
 20:00 Navy CIS, serija
 20:50 Zakon brojeva, serija
 21:40 Carstvo vatre, film
 23:30 Vijesti
 23:45 Vratit će se rode, serija
 00:40 Navy CIS, serija
 01:30 Zakon brojeva, serija
 02:20 Šaljivi kućni video
 02:45 Kraj programa

07.25 Magnum, serija (R)
 08.15 SpužvaBob Skockani
 09.00 Sam svoj majstor, serija
 09.40 Kunolovac, kviz
 10.25 Korak po korak, (R)
 10.50 Puna kuća, serija (R)
 11.15 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 11.35 Dadilja, serija (R)
 12.05 Reba, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 13.05 Eksploziv, magazin (R)
 13.20 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija (R)
 13.45 Za istim stolom, serija
 14.35 Magnum, akcijska serija
 15.25 Cobra 11, serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 17.35 Dadilja,
 humoristična serija
 18.00 Reba,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 K.T.2 – Pravda na
 zadatku,
 kriminalistička serija
 20.00 Mijenjam ženu,
 dokumentarna sapunica
 20.50 Okrutne namjere,
 igrani film, triler
 22.25 Put izdaje,
 akcijska serija
 23.20 Vijesti
 23.35 Kunolovac, kviz

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

LJETNA PROGRAMSKA SHEMA UREDNIŠTVA NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE OD 30. LIPNJA DO 31. KOLOVOZA 2008

104,4 Mhz

SHEMA ZA RADNE DANE:

- 18,00 – 19,00
- Najava programa
 - Večernji dnevnik
 - Agencijske vijesti iz zemlje
 - Agencijske vijesti iz RH
 - 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija
 - Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'
- 19,00 – 19,30
- Poetski predah
 - 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
 - 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
 - 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
 - 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
 - 'Minute za jazz' (petkom)
- 19,30 – 20,00
- 'Europa magazin' – magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
 - 'Kulturna povijest' (utorkom)
 - 'Putokazi' (srijedom)
 - 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
 - 'Tjedni vodič' (petkom)
- 20,00 – 21,00
- 'Na proputovanju s nama' – (ponedjeljkom)
 - 'DW puls' (utorkom)
 - Dramski program – repriza (srijedom)
 - 'Kultur-Café' – kulturni magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
 - 'Vodič za moderna vremena' – emisija Hrvatskog radija (petkom)
 - Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
 - Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, vijesti dana, 'Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 Dramski program Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' ('Dogodilo se na današnji dan' - kronologija, reportaža, zanimljivosti, glazba)
- 19,30 'Putnici kroz vrijeme' – emisija za djecu Hrvatskog radija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Prodajem kuću u Rovinju 160 m², P+1, plac 660 m², 50 m od obale, sva infrastruktura.
Tel.: +381/24/527-213

Tražim u Zagrebu praznu garsonijeru ili jednosoban stan u novogradnji.
Tel.: +381/24/527-213

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063/7161-760 ili +385/91/5823-775

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupao-
nicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepuša-
ča, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e.
Centralno grijanje i kablovska TV.
Tel.: 024/566-898

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikoli-
cu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i
peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17
sati. Tel.: 022/591-264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice
(Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Tel.: +385/33/673-076 i 063/766-8808. Boris

Izdajem uhodan poslovni prostor od 110 m² u
središtu Subotice, pogodan za sve namjene.
Tel.: 024/555-072 ili 063/518-218.

Prodaje se očuvana ležea kada, umivaonik sa
slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika
plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064/587-9790

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija,
pogodan i za uredske prostorije, 115 m².

Tel.: 024/526-243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu uče-
nici/ku ili studentici/u, s CG, s korištenjem
kuhinje i kupaoice, za nepušače.
Tel.: 024/558-227 ili 063/597-021

Profesor elektrotehnike daje sate fizike i mate-
matike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Tel.: 064/292-1043 ili 024/524-701

Izdajem objekt, skladište na Čantavirskom
putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel.: 024/530-107 ili 064/261-8022

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu.
Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna
granica je do 35 godina.
Tel.: 063/110-7751.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod
Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno
jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili
sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma,
Srijemska Kamenica...)
Tel.: 063/714-6545
ili +385/33/673-076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa
zasebnom kupaoicom. Kanjiški put 58/b
Tel.: 024/754-543

Izdajem u Zagrebu dvosoban namješten stan
(3 kreveta) od 1. srpnja, Folnegovićevo naselje
(treća postaja od Autobusnog kolodvora prema
Savi, blizina tramvaja, 300 eura.
Tel.: u Srbiji +381/63/882-0654, u Hrvatskoj
+385/91/177-7700

Izdajem dvosobni apartman u Poreču.
Tel.: +385/5242-5035, +385/989-1627

Izdajem u središtu grada Subotice poslovni
prostor od 35 m² za predstavništva ili uredske
prostorije.
Tel.: 064/9738-601

Prodajemo svježe kupine (proizvedene u
Somboru) 120 din/kg, pakovanje 5 kg, dostava
po dogovoru.
Tel.: 064/4924-718

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
''URNA''
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREONIJA
POKOPI

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite
prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon
koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,
važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS